บทสวดพระปริตรเพื่อชีวิตที่เป็นมงคล

พระปริตรธรรม

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
ราชบัณฑิต ศาสตราจารย์กิตติคุณ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทสวดพระปริตรเพื่อชีวิตที่เป็นมงคล พระปริตรธรรม
บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
ราชบัณฑิต ศาสตราจารย์กิตติคุณ คณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทสวดพระปริตรเพื่อชีวิตที่เป็นมงคล

พระปริตรธรรม

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
ราชบัณฑิต
ศาสตราจารย์กิตติคุณ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรมเป็นทาน
ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

บุญกุศลอันเกิดจากหนังสือเล่มนี้
ขอน้อมถวายเป็นพระราชกุศล
แด่
พระสยามเทวาธิราชและพระมหากษัตริย์
เจ้าแห่งแผ่นดินสยามทุกพระองค์
ขอทรงสถิตคู่ชาติไทยและพระพุทธศาสนา
ไปตลอดกาลนิรันดร์

การสวดมนต์พระปริตร

การสวดมนต์ เป็นข้อปฏิบัติของพระภิกษุ สามเณร และ อุบาสก อุบาสิกา ผู้นับถือพระพุทธศาสนา เพราะทำให้จิตใจสงบ เป็นสมาธิ กายและวาจา เรียบร้อย เป็นการสำรวมระวัง ที่ทำให้เกิดศีล

ข้อที่สำคัญ คือ ต้องกำหนดระลึกให้ทราบว่า เป็นบุญ ขณะที่สวด ก็ควรกำหนดรู้อยู่ตลอดเวลาว่า เป็นบุญ ทำความเข้าใจด้วยตนเองว่า เป็นบุญ เพราะได้นั่งอยู่ท่ามกลางความสงบ ทำให้กายเป็นกายบุญ ใจเป็นใจบุญ เป็นการเพิ่มบุญให้เกิดขึ้นทั้งทางกายและทางใจ ได้น้อมระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า และพระสังฆเจ้า ผู้บริสุทธิ์สูงสุด ประเสริฐสุด ไม่มีอะไรเสมอเหมือน

สถาบันพระปกเกล้า ได้จัดพิมพ์หนังสือสวดมนต์พระปริตรพร้อมคำแปลเป็นการแผ่ส่วนกุศล คือ การแผ่ความดีไปยังพุทธบริษัท และผู้ที่สนใจ ได้ทราบความหมายของบทมนต์พระปริตร ทั้งเป็นการเพิ่มศรัทธา ปสาทะ แก่ผู้นับถือพระพุทธศาสนา

ดังนั้น เมื่อมีโอกาสได้สวดมนต์พระปริตร ให้ทำความเข้าใจกับตนเอง ระลึกให้ได้อยู่เสมอว่า เป็นบุญ คือ ความดี กายก็เป็นกายบุญ ใจก็เป็นใจบุญ คือ กายดี ใจดี เป็นต้น จึงขออนุโมทนา สาธุการ ไว้เป็นอย่างยิ่ง.

สมเด็จพระพุฒาจารย์.

(สมเด็จพระพุฒาจารย์) (เกี่ยว อุปฺเสโน)

ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

วัดสระเกศ

สถาบันพระปกเกล้า
...งสือ 925
วันที่ 21 เม.ย./54
1200 น.

ที่ พศ ๐๐๐๖/ ๑๓๒๔๗

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐

๘ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง การจัดพิมพ์หนังสือสวดมนต์

เรียน เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

อ้างถึง หนังสือสถาบันพระปกเกล้า ที่ พป ๐๐๐๑/๑๘๘ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๖/๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า สถาบันพระปกเกล้าซึ่งเป็นหน่วยงานทางวิชาการของรัฐจะจัดพิมพ์หนังสือสวดมนต์พร้อมคำแปล เพื่อเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและเพื่อเป็นประโยชน์แก่พุทธบริษัทที่สนใจให้มีความเข้าใจและทราบความหมายของบทสวดอย่างถ่องแท้ นั้น

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมมหาเถรสมาคมแล้ว ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ที่ประชุมรับทราบและขออนุโมทนา รายละเอียดตามมติมหาเถรสมาคมที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนพรัตน์ เบญจวัฒนานันท์)
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
เลขาธิการมหาเถรสมาคม

สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม
ส่วนงานมหาเถรสมาคม
โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๔๔
โทรสาร ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๔๘

มติมหาเถรสมาคม

ครั้งที่ ๖/๒๕๕๔

สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

มติที่ ๑๕๙/๒๕๕๔

เรื่อง การจัดพิมพ์หนังสือสวดมนต์

ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๖/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า สถาบันพระปกเกล้าได้มีหนังสือ ที่ พป ๐๐๐๑/๑๘๘ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ แจ้งว่า สถาบันพระปกเกล้าซึ่งเป็นหน่วยงานทางวิชาการของรัฐ จะจัดพิมพ์หนังสือสวดมนต์พร้อมคำแปล เพื่อเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและเพื่อเป็นประโยชน์แก่พุทธบริษัทที่สนใจให้มีความเข้าใจและทราบความหมายของบทสวดอย่างถ่องแท้ เพราะการสวดมนต์นอกจากจะเป็นมงคลแก่ผู้สวดแล้ว อานุภาพของพระพุทธมนต์หรือพระปริตรต่าง ๆ ยังป้องกันอุปัทวันตรายทั้งหลายให้แก่ชาติได้อีกทางหนึ่ง

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเห็นควรนำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อโปรดทราบ

ที่ประชุมรับทราบ และขออนุโมทนา

(นายนพรัตน์ เบญจวัฒนานันท์)
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
เลขาธิการมหาเถรสมาคม

จักรพันธุ์ โปษยกฤต
มูลนิธิ จักรพันธุ์ โปษยกฤต

๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เลขที่รับ 346
วันที่ 25 พ.ค. ๕๔
เวลา 11.00 น.

เรื่อง อนุญาตให้นำภาพเขียนเป็นภาพประกอบในหนังสือสวดมนต์

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

ตามที่ท่านได้มีหนังสือที่ พป ๐๐๐๗/๕๘๑ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ มายังข้าพเจ้าในนามประธานมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต เรื่องขอความอนุเคราะห์นำภาพเขียนฝีมือข้าพเจ้าทั้งสีน้ำมันและสีน้ำ จากหนังสือพระปริตรธรรม โดยพระคันธสาราภิวงศ์ จำนวน ๑๑ ภาพ เพื่อนำไปตีพิมพ์เป็นภาพประกอบหนังสือสวดมนต์ เรื่อง **พระปริตรธรรม บทสวดพระปริตรเพื่อชีวิตที่เป็นสิริมงคล ของสถาบันพระปกเกล้า** มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา และตีพิมพ์เป็นธรรมทานแก่พุทธบริษัท ดังความที่แจ้งมานั้น

ข้าพเจ้ายินดีอนุญาตให้นำรูปภาพจำนวน ๑๑ ภาพ ไปจัดพิมพ์ตามวัตถุประสงค์ได้ แต่ทั้งนี้มูลนิธิฯขอแจ้งเงื่อนไขการนำรูปภาพไปตีพิมพ์ ดังนี้

๑. โปรดระบุชื่อภาพให้ถูกต้อง และโปรดระบุที่มาของภาพในหนังสือ ดังนี้

ภาพสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีน้ำ และสีน้ำมัน

ฝีมือจักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ

โดยได้รับอนุญาตจากมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต

สงวนลิขสิทธิ์

๒. โปรดส่งแบบร่างภาพที่จัดวางในหน้าหนังสือของท่าน (Lay Out) มายังคณะกรรมการมูลนิธิฯ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของสีและอื่นๆ ก่อนนำไปจัดพิมพ์

๓. โปรดทำหนังสือตอบรับหรือตอบขอบคุณมาในนาม **"มูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต"** ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ หากท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถสอบถามจากข้าพเจ้า ประธานมูลนิธิฯ ที่เบอร์ ๐๒-๓๙๑-๓๗๐๑ มูลนิธิฯหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้มีโอกาสสนับสนุนและส่งเสริมกิจการทางด้านทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดจนศิลปวัฒนธรรมของชาติตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯเช่นนี้ สืบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจักรพันธุ์ โปษยกฤต)
ประธานมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต

มูลนิธิ จักรพันธุ์ โปษยกฤต
๔๙/๑ ซอยสุขุมวิท ๖๓ แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๓๙๑ ๓๗๐๑ โทรสาร ๐ ๒๓๙๒ ๗๗๕๓
The Chakrabhand Posayakrit Foundation
49/1 Soi Sukhumvit 63, Khlong Tan Nua, Vadhana, Bangkok 10110, Thailand. Tel. 66 2391 3701 Fax. 66 2392 7753
e-mail: chakrabhand@chakrabhand.com
http://www.chakrabhand.com

คำปรารภ

บทสวดมนต์นี้ผู้เขียนได้เขียนลงในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ในคอลัมน์ "มุมมองสองวัย" ทุกวันพุธโดยอาศัยหนังสือ ๔ เล่มหลักคือ

- ตำนานพระปริตรของสมเด็จพระมหาธีราจารย์ (นิยม ฐานิสสรมหาเถระ ปธ.๙) วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร
- พุทธานุภาพ : อานุภาพของพระพุทธองค์ โดยพระวิจิตรธรรมาภรณ์ เมื่อครั้งเป็นพระมหาเทิด ญาณวชิโร (วงศ์ชอุ่ม) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑๑ ในพิธีสมโภชหิรัญบัตรและเครื่องประกอบสมณศักดิ์ของพระพรหมสุธีในปี ๒๕๔๙
- อานุภาพพระปริตรของอาจารย์ธนิต อยู่โพธิ์
- พระสูตรและปาฐะของมหาเถระสมาคม เพื่อถวายพระพรชัยมงคลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

หนังสือที่ใช้มากก็คือเล่มที่ ๒ และเล่มที่ ๔ ผู้เขียนจึงขอกราบนมัสการท่านผู้ประพันธ์ทุกรูปที่ได้ให้ความรู้และปัญญาแก่ผู้เขียนเพื่อนำมาเผยแผ่ต่อในภาษาง่าย ๆ และกะทัดรัด ผู้สนใจศึกษาจริงจังจึงควรไปค้นคว้าจากตำราครูเหล่านั้นเถิด

บทสาธยายพระปริตรที่นำมาลงในหนังสือนี้ เป็นบทสวดย่อไม่ได้ลงบทเต็มเหมือนหนังสือข้างต้นเล่ม ๑, ๒ และ ๓ เว้นแต่บางบทก็ลงบทเต็มไว้ เช่น โพชฌงคปริตร เหตุที่ใช้บทย่อเหมือนของมหาเถรสมาคมก็เพราะบทเต็มยาวมาก และจะไม่นิยมสวดสาธยายบทเต็มกัน ใครต้องการบทเต็มของพระปริตรก็ต้องไปค้นจากหนังสือ ๓ เล่ม ข้างต้น ในที่นี้พิมพ์เฉพาะบทที่นิยมสวดกันจริงๆ ซึ่งเป็นบทย่อส่วนใหญ่

ผมเองได้สวดสาธยายพระปริตรทุกบทในหนังสือเล่มนี้ ทุกเช้าเมื่อขึ้นนั่งในรถ สวดเรื่อยมาและจะจบก่อนถึงที่ทำงานเสมอ ใช้เวลาทั้งหมดเมื่อสวดคล่องปาก ขึ้นใจแล้วไม่เกิน ๓๐ นาที แต่ช่วงแรก ๆ จะใช้เวลานานเพราะเรายังไม่คล่องปาก ต้องคอยอ่าน ต่อเมื่อท่องจำได้ขึ้นใจ แล้วสวดได้คล่องปากแล้วนั้นแหละ เวลาที่ใช้ก็จะน้อยลงไม่เกิน ๓๐ นาที

ในตอนกลางคืนก่อนนอนก็ควรสวดทั้งหมด แล้วทำสมาธิ จะทำให้จิตลงเป็นสมาธิได้เร็วกว่าเริ่มนั่งสมาธิโดยไม่สวดมนต์ วันใดมีภารกิจหรือเหนื่อยก็ให้เลือกสวดที่นิยมกันทั่วไปตามคติท่านอาจารย์หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต คือให้สวดบท กรณียเมตตสูตร (ย่อ) ขันธปริตร (ย่อ) โมรปริตร และอาฏานาฏิยปริตร (ย่อ) ก็ใช้ได้

การสวดพระพุทธมนต์นั้น นอกจากต้องสวดให้คล่องปาก ขึ้นใจแล้ว ยังต้องเข้าใจด้วยว่าตนเองกำลังสวดบทใด มีความเป็นมาอย่างใด และมีความหมายอย่างใด หนังสือเล่มนี้จะทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจความเป็นมาของแต่ละบทสวดตลอดจนมีคำแปลให้ด้วย สำหรับบทสวดและบทแปลนั้น ผู้เขียนนำมาจากหนังสือเล่มที่ ๔ ของมหาเถระสมาคมเป็นหลัก

ที่ตัดสินใจพิมพ์หนังสือนี้ก็เพราะมีคนอ่านแล้วชอบใจจะขอไปพิมพ์บ้าง บางท่านถึงขนาดจะออกทุนให้พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน ผู้เขียนขออนุโมทนาให้กุศลจิตและธรรมทานนี้ด้วยความศรัทธา

ความดีของหนังสือเล่มนี้ทั้งหมด ขอนอบน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำหรับความผิดพลาดทั้งมวล ผู้เขียนขอน้อมรับไว้ เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป ดังนั้น คำติเพื่อให้หนังสือเล่มนี้ดีขึ้นจึงมีค่าต่อผู้เขียนมาก

ผู้เขียนกราบขอบพระคุณ**พระธรรมมงคลญาณ (หลวงพ่อวิริยังค์ สิรินธโร)** ที่กรุณาเมตตาอนุญาตให้นำบทความเรื่องประโยชน์ของสมาธิ มาลงพิมพ์ และขอขอบพระคุณ **ท่านอาจารย์จักรพันธุ์ โปษยกฤต** ศิลปินแห่งชาติ ซึ่งอนุญาตให้นำภาพสีฝีมือของท่านมาลงพิมพ์ในหนังสือ ขอบคุณ **เรือเอกนายแพทย์นิมิต ประสิทธิ์ดำรง** ที่นำบทความ **"พลังและคุณค่าจากการสวดมนต์"** และ **"การสวดมนต์แผ่เมตตา และปาฏิหารย์ของสัจอธิษฐาน"** มาลงพิมพ์

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

บทที่ ๑

ปริตตานุภาพ

๑. อานุภาพพระพุทธมนต์

พระพุทธมนต์ที่พระสงฆ์สวดในงานมงคลมาตั้งแต่โบราณเรียกว่า "พระปริตร" หรือ "พระปริตต์" นั้น มีอานุภาพมากมายหลายประการ ดังนี้คือ

พระปริตรขจัดทุกข์ ภัย โรค

"ปริตต์" หรือ **"ปริตร"** แปลว่า **การคุ้มครองรักษา** หรือ **เครื่องคุ้มครองป้องกัน** อานุภาพของพระปริตรนั้น ปรากฏอยู่ในคำอาราธนาพระปริตรนั้นเองที่ว่า

"วิปัตติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะทุกขะ,ภะยะ,โรคะวินาสายะ ปะริตตัง พรูถะ มังคะลัง" แปลว่า

"ขอนิมนต์พระคุณเจ้าทั้งหลาย โปรดสวดพระปริตรซึ่งเป็น**มงคล** เพื่อพระปริตร**ป้องกันความวิบัติ** เพื่อ**ได้มาซึ่งสมบัติ**ทุกประการ เพื่อ**ขจัดเสียซึ่งทุกข์ ภัย โรคทั้งปวง** เถิด"

พระปริตรขจัดภัยจากดวงดาว ยักษ์ และภูตผี

ทั้งยังปรากฏอยู่ในบทสวดสุดท้ายที่ว่า

"นักขัตตะยักขะภูตานัง ปาปัคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ หันตะวา เตสัง อุปัททะเว"

"พระปริตรเป็นเครื่องห้ามเสียซึ่งบาปเคราะห์อันเกิดจากดาวนักษัตร ของยักษ์ ของภูตผีทั้งหลาย ด้วยอานุภาพแห่งพระปริตร **ขอจงขจัดเสียซึ่งอุปัททวะทั้งหลาย**ของ**ดาวนักษัตร ของยักษ์** และของ**ภูตผี** ทั้งหลายเหล่านั้นเถิด"

พระปริตรแต่ละบทมีคุณวิเศษต่าง ๆ กัน

ความจริงอานุภาพพระปริตรแต่ละบทจะมีรายละเอียดต่างกันเป็นบางบทจะกันไฟ (วัฏฏกปริตร) บางบทกันผู้ใส่ร้ายและคดีความ (โมรปริตร) ซึ่งผมจะสาธยายรายละเอียดต่อไปในการอธิบายแต่ละบทในตอนต่อๆไป

มงคลที่เกิดจากการสาธยายพระปริตร

นอกจากนั้น การสวดพระปริตรทุกวันย่อมเป็นมงคลแก่ตนเองและครอบครัว เพราะเราได้กล่าวคำอันพระบรมศาสดา และพระอสีติมหาสาวกทั้ง ๘๐ รูป และพระอริยะเจ้าทั้งหลายได้เปล่งคำเหล่านี้มาเกือบ ๒,๖๐๐ ปี ด้วยจิตอันสูงส่ง ทั้งการสวดพระพุทธมนต์นั้นยังถือเป็น**ภาวนามัยเบื้องต้นคือทำให้จิตสงบไม่กระสับกระส่ายอันถือเป็นบุญชั้นสูงกว่าการให้ทาน**เป็นอันมาก ในขณะสาธยายมนต์ กาย วาจา ใจ ก็เป็นกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริตเป็นการ**รักษาศีล**ไปในตัวเมื่อเริ่มสาธยายก็อัญเชิญเทวดามาฟังธรรมเป็นธรรมเทศนามัยบุญเทวดาฟังธรรมก็ได้ธรรมสวนมัยบุญ จึงเป็น **ธรรมทาน** จึงครบถ้วนทั้ง **ทาน ศีล ภาวนา** อันเป็นไตรสิกขา สำหรับ ฆราวาส

เงื่อนไขที่จะทำให้พระปริตรศักดิ์สิทธิ์

แต่ที่อยากเน้นอีกประการหนึ่งก็คือการสวดพระปริตรจะส่งผลจริงๆให้เราและผู้ที่เราตั้งจิตสวดให้ด้วยการปฏิบัติของเรา ๓ ระยะคือ

ระยะแรก**ก่อนจะสวด** ถ้าเราเป็น**ผู้ให้ทาน รักษาศีล บำเพ็ญภาวนา**อยู่เสมอ ความศักดิ์สิทธิ์ของพระปริตรจะเพิ่มขึ้นตามคุณธรรมของผู้สวด ดังที่เรานิยมนิมนต์พระภิกษุผู้ทรงศีลมาสวดนั่นเอง

ขณะสวดพระปริตร ผู้สวดต้องมี**จิตเมตตา** อยากให้ตนเองและผู้อื่นพ้นทุกข์ **ไม่เห็นแก่ลาภ** และ**จิตไม่ฟุ้งซ่าน** ดังบทอัญเชิญเทวดาตอนหนึ่งว่า

"ผะริตตะวานะ เมตตัง สะเมตตา ภะทันตา

อะวิกขิตตะจิตตา ปะริตตัง ภะณันตุ" แปลว่า

"ขอท่านผู้เจริญทั้งหลาย จงมี**จิตเมตตา แผ่เมตตา**ไว้แล้ว**อย่ามีจิตฟุ้งซ่าน** สวดพระปริตรกันเถิด"

ที่สำคัญคือตอนสวดควรจะเข้าใจเนื้อหาสำคัญของพระปริตรแต่ละบทว่าเกี่ยวกับธรรมะข้อใด

หลังสวด ถ้าเราสามารถนำเอาพระปริตรธรรม หรือธรรมะที่ปรากฏในพระปริตรไปปฏิบัติด้วยก็จะทำให้พระปริตรสัมฤทธิ์ผลเต็มเปี่ยม คุ้มครองผู้สวดและนำไปปฏิบัติได้ โดยเฉพาะหลัก "สัจจะ" ซึ่งพระปริตรหลายบทมากที่อ้างความจริง หรือสัจจกิริยาก่อให้เกิดสวัสดิมงคล เช่น ในโพชฌงค์ปริตร ซึ่งกล่าวถึงการที่พระพุทธองค์ทรงอาพาธ และพระสาวก อาทิ พระกัสสปะ พระมหาโมคคัลลานะอาพาธ ครั้นได้สดับโพชฌงค์ ๗ ก็ทรงหายจากอาพาธนั้น แล้วก็ทำสัจจกิริยาว่า "เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา" แปลว่า "ด้วยการกล่าวสัจจะวาจานี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ" ก็หมายความ "สัจจะ" เป็นธรรมะสำคัญของผู้ที่จะสวดให้พระปริตรศักดิ์สิทธิ์

เทวดารักและเมตตาผู้สาธยายพระปริตร

นอกจากนั้น แต่ละบทของพระปริตรก็มีธรรมะอื่นๆแทรกอยู่ เช่น พระคาถาพาหุงก็พูดถึงธรรมะ ๘ ประการที่พระพุทธองค์ทรงใช้ในการมีชัยชนะต่างๆ ถึง ๘ ครั้ง

คำถามที่มักถามกันเสมอคือ การสวดพระปริตรสวดในใจได้หรือไม่? ถ้าจะทำจริงก็คงไม่มีใครห้าม แต่ถือกันว่าการเปล่งเสียงให้ดังพอประมาณ สวดไม่เร็วเกินไป จะให้ผลดีกว่า ดังที่ครั้งหนึ่งท้าวเวสสุวัณจะไปเฝ้าพระพุทธองค์แต่เมื่อผ่านบ้านหลังหนึ่งซึ่งมีผู้สวดพระปริตร ท่านท้าวเวสสุวัณก็หยุดสดับพระปริตรและให้ความคุ้มครองผู้สวดตามควร และการเปล่งเสียงทำให้เราถึงพร้อมทั้งกายสุจริต **วจีสุจริต** มโนสุจริต

นี่ก็เป็นอานิสงส์อีกข้อหนึ่งของผู้สวดพระปริตรคือ เป็นที่รักของเทวดา และเทวดาคุ้มครอง!

อานิสงส์พระปริตรตาม "มิลินทปัญหา"

ท้ายที่สุด ผมขออ้างคำกล่าวของพระนาคเสนมหาเถระต่อพระเจ้ามิลินท์จากหนังสือมิลินทปัญหา ซึ่งกล่าวถึงอานิสงส์ของการสวดพระปริตรว่า "คนที่สวดบริกรรมพระปริตรนั้น งูที่จะมุ่งกัด ก็ไม่กัด ปากที่อ้าไว้ก็หุบปาก แม้โจรที่ยกก้อนหินก้อนดินจะทุ่ม ก็ไม่ทุ่มใส่ กลับทิ้งก้อนหินก้อนดินแล้วเปลี่ยนใจมารัก ช้างที่ดุร้ายครั้นวิ่งมาถึงก็หมอบสยบอยู่ใกล้ แม้กองไฟมหึมาที่ลุกโชติช่วงครั้นไหม้ลามมาใกล้ก็จะดับ ยาพิษแม้แรงร้ายดื่มเข้าไปก็กลายเป็นยาถอนพิษหรือซาบซ่านเป็นอาหารบำรุงกาย ฆาตกรที่มุ่งมาตรจะฆ่าครั้นเข้ามาใกล้ก็ภักดียอมตัวลงเป็นทาส แม้แต่บ่วงดักสัตว์ที่เขาดักไว้เหยียบลงไปก็ไม่รูดรัดเท้า มหาบพิตรเคยทรงสดับเรื่องนกยูงสวดพระปริตร (โมระปริตร) แล้วมีนายพรานเอาบ่วงดักจับอยู่ถึง ๗๐๐ ปี ก็ไม่ติดบ่วง พอไม่สวดพระปริตร นกยูงก็ติดบ่วงในวันนั้นเอง"

เหตุที่พระปริตรไม่อาจส่งผลได้

อย่างไรก็ตาม พระนาคเสนก็บอกพระเจ้ามิลินท์ด้วยว่า "มหาบพิตร พระปริตรจะไม่คุ้มครองรักษา เพราะเหตุ ๓ ประการคือ เพราะกรรมเข้ามาขัดขวาง ๑ เพราะกิเลสเข้ามาขัดขวาง ๑ (เช่น นกยูงในโมระปริตร) เพราะไม่เชื่อ ๑..."

ผมจึงขอเชิญชวนทุกท่านมาสวดพระปริตรด้วยจิตเมตตา ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี สมเด็จพระสังฆราช ครอบครัว และตัวของเราเองกันทุกวันเถิด

๒. เทวดากับพระพุทธมนต์

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า "ปริตต์" หรือ "ปริตร" นั้นแปลว่า**การคุ้มครองป้องกัน**หรือ**การคุ้มครองรักษา** ซึ่งหมายถึงการนำพระพุทธานุภาพอันประกอบด้วยพระมหากรุณาธิคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระปัญญาธิคุณของพระบรมศาสดา ธรรมานุภาพหรือสัจจะแห่งพระธรรม และสังฆานุภาพคือความเมตตากรุณาแห่งพระอริยสงฆ์มาคุ้มครองป้องกันตัวเรา ครอบครัวและบ้านเมืองเรา

แต่พระปริตรนั้นมีเทวดาเข้ามาเกี่ยวข้องหลายประการคือ

ประการแรก ก่อนจะลงมือสวดพระปริตร ก็จะมีการชุมนุมเทวดาเพื่อเชิญเทวดามาฟังธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้า โดยการชุมนุมเทวดาจบลงด้วยคาถาว่า "ธัมมัสสวะนะกาโล อะยัมภะทันตา" ซึ่งแปลว่า "ดูกรท่านผู้เจริญทั้งหลาย เวลานี้เป็นเวลาฟังธรรม"

การเชิญเทวดามาฟังธรรมนี้ เป็นความเอื้อเฟื้อเมตตาของผู้สวดมนต์ แม้ต่อเทวดา เพื่อให้เทวดาที่มาสดับพระพุทธมนต์ได้บุญอันเป็น**ธัมมัสสวนมัย** หรือบุญสำเร็จด้วยการฟังธรรม **ไม่ใช่การสวดอ้อนวอนต่อเทวดาตามหลักศาสนาอื่น ๆ**

ด้วยเหตุนี้ ก่อนจะยุติการสวดพระปริตร จะมีการสวด**เทวะตาอุยโยชะนะคาถา** หรือคาถาส่งเทวดากลับวิมาน มีเนื้อหาแผ่เมตตาไปยังสัตว์ทั้งปวงให้พ้นจากทุกข์ โรค ภัย และเชิญเทวดาให้อนุโมทนาและรับบุญกุศลที่เราทำ ทั้งเชิญเทวดาให้ทำการให้ทาน รักษาศีล บำเพ็ญภาวนาแล้วเชิญกลับวิมาน ดังที่ท่านผู้อ่านจะได้เห็นต่อไปเมื่อถึงคาถาบทนั้น

เมื่อเราอุทิศส่วนกุศลให้เทวดาด้วยเมตตา เทวดาก็จะคุ้มครองรักษาเราตอบแทน ดังที่พระพุทธองค์ทรงสอนให้ภิกษุแผ่เมตตาให้เทวดาในกรณียเมตตะสูตร และเทวดาก็จะรักษาพระภิกษุเหมือนมารดารักษาบุตร

พูดง่าย ๆ ก็คือ การสวดพระปริตร เป็นการอาศัยพระพุทธานุภาพ พระธรรมานุภาพ และพระสังฆานุภาพมาป้องกันตนเป็นหลักและได้เทวานุภาพมาคุ้มครองเป็นของแถม เพราะความเมตตาที่ผู้สวดมีต่อเทวดา ไม่ใช่การอ้อนวอนเทวดาอย่างศาสนาอื่น ๆ

ประการที่สอง พระพุทธมนต์หลายบท เป็นบทที่เกี่ยวกับเทวดาโดยตรง เช่น **มงคลสูตร** พระปริตรบทแรกที่พระสวดแล้วเริ่มทำน้ำพระพุทธมนต์นั้น ในต้นบทบอกไว้ชัดว่า เทวดาองค์หนึ่งมีรัศมีงดงามยิ่งนักมาเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ แล้วทูลถามว่ามงคลคืออะไร ขอให้ทรงเทศนาให้เทวดาและมนุษย์ฟัง

ส่วน**กรณียเมตตะปริตร** เป็นบทที่พระพุทธองค์สอนพระภิกษุให้สวดบทนี้อันเป็นการแผ่เมตตาให้เทวดาทั้งหลายที่เคยหลอกหลอนพระภิกษุ ไม่ให้หลอกหลอน แต่กลับมาเมตตาพระภิกษุแทน

หรือ **อาฏานาฏิยะปริตร** ก็เป็นพระสูตรที่ท้าวจตุโลกบาลทั้งสี่มอบให้ท้าวเวสสุวัณสวดถวายพระพุทธองค์เพื่อให้พุทธบริษัทใช้เป็นเครื่องป้องกันการทำร้ายจากอมนุษย์

มหาสมัยสูตร เองเป็นพระสูตรที่ว่าด้วยเทวดาประเภทต่าง ๆ จาก ๑๐ โลกธาตุที่มาเข้าเฝ้าฟังธรรมพระพุทธองค์ ณ ป่ามหาวัน เขตกรุงกบิลพัสดุ์ แคว้นสักกะ เทวดาที่มานั้นมีทั้ง **เทวดาฝ่ายดี**ที่เรียกว่า **สัมมาทิฏฐิกเทวดา** เช่น ท้าวสักกะเทวราช หรือ ท้าวจตุโลกบาล และ**มิจฉาทิฏฐิกเทวดา** คือ**เทวดาฝ่ายร้าย**ที่เราเรียกว่าพญามาร ที่มีชื่อว่า กัณหมาร ซึ่งมุ่งมาจับเหล่าเทวดาผูกไว้ด้วยราคะ แต่เทวดาที่เป็นมารก็พ่ายแพ้พระพุทธานุภาพไป แม้แต่พญาวสวัตดีมารผู้ผจญพระพุทธองค์เมื่อประทับบนโพธิบังลังก์ ก่อนตรัสรู้ ก็เป็นเทวดาผู้เป็นประธานแห่งสวรรค์ชั้นสูงสุดของกามาวจรคือ ปรนิมมิตวสวัตตี นั่นเอง

เป็นอันว่า เทวดาก็มี ๒ ฝ่าย คือ ทั้งฝ่ายธรรมะและอธรรมเหมือนมนุษย์นั่นเอง เพราะต่างก็ยังเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพ ภูมิต่าง ๆ

ด้วยเหตุนี้ พระพุทธองค์แม้จะแสดงว่าสวรรค์มีจริงในอนุปุพพิกถา ซึ่งเริ่มด้วย **ทาน ศีล สวรรค์**อันเป็นผลของทานและศีล แล้วทรงแสดง**โทษของกาม** (รวมทั้งกามาวจรหรือสวรรค์ทั้งปวง) แล้วทรงสรุปด้วย **เนกขัมมะ** คือการออกบวชเพื่อแสวงหาพระนิพพาน

พูดง่าย ๆ คือพระพุทธองค์ไม่สรรเสริญการเป็นเทวดาว่าดีที่สุด ทั้ง ๆ ที่ ทรงแสดงว่าเทวดาเป็นผลมาจากกรรมดีประเภททานและศีล

ประการที่สาม คนอินเดียก็คงเหมือนคนไทย คือก่อนนับถือพระพุทธศาสนาคงนับถือเทวดา นับถือผีและเชื่อโหราศาสตร์ คือเชื่อว่าเหตุการณ์ที่เกิดในชีวิตเป็น "พรหมลิขิต" คือเทวดาดลบันดาลโดยเฉพาะเทวดานพเคราะห์ ๙ องค์ ที่เริ่มตั้งแต่พระอาทิตย์เรื่อยมาไปจนถึงพระเกตุ จนมีสำนวนไทยเวลาคนโชคร้ายว่า "พระศุกร์เข้าพระเสาร์แทรก" ซึ่งเป็นภาษาโหราศาสตร์ ดังนั้น โบราณาจารย์ท่านจึงจัดพระพุทธมนต์หรือพระปริตรบทต่าง ๆ กำกับดาวพระเคราะห์แต่ละดวง เช่น **โมระปริตร**เป็นพระปริตรประจำพระอาทิตย์และผู้เกิดวันอาทิตย์ อภัยปริตรประจำพระจันทร์และคนเกิดวันจันทร์ ฯลฯ ดังที่ผมจะได้สาธยายรายละเอียดต่อไปเมื่อถึงแต่ละบท เราจึงเรียกการสวดมนต์ประเภทนี้ว่า**สวดมนต์แบบนพเคราะห์**เพื่อจูงใจให้คนที่เชื่อเทวดาหันมาศรัทธาในการสวดพระพุทธมนต์แทนการบูชาเทวดาด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น เซ่นด้วยของดำ เป็นต้น โดยเชื่อว่าพระพุทธมนต์สามารถดับร้ายของเทวดานพเคราะห์ได้ อันแสดงให้เห็นว่าอานุภาพของพระรัตนตรัยนั้นสูงกว่าเทวานุภาพทั้งปวง รวมทั้งเทวดานพเคราะห์ด้วย

การสวดพระปริตรก็มี 2 แบบคือ แบบย่อเรียกว่า "เจ็ดตำนาณ" (สัตตปริตรหรือจุลราชปริตร) ๗ บท กับสวดแบบ "สิบสองตำนาณ" (ทวาทสปริตร หรือมหาราชปริตร) มี ๑๒ บท ดังนี้

เจ็ดตำนาณ
(จุลราชปริตร)

๑. มงคลสูตร
๒. รัตนะสูตร (พระพฤหัสบดี)
๓. กรณียเมตตะสูตร (พระอังคาร)
๔. ขันธะปริตร และฉัททันตะปริตร (พระพุธ)
๕. โมระปริตร (พระอาทิตย์)
๖. ธชัคคะปริตร (พระศุกร์)
๗. อาฏานาฏิยะปริตร (พระราหูหรือวันพุธกลางคืน)

สิบสองตำนาณ
(มหาราชปริตร)

๑. มงคลสูตร
๒. รัตนะสูตร (พระพฤหัสบดี)
๓. กรณียเมตตะสูตร (พระอังคาร)
๔. ขันธะปริตร และฉัททันตะปริตร (พระพุธ)
๕. โมระปริตร (พระอาทิตย์)
๖. วัฏฏกะปริตร (พระอาทิตย์)
๗. ธชัคคะปริตร (พระศุกร์)
๘. อาฏานาฏิยะปริตร (พระราหูหรือวันพุธกลางคืน)
๙. องคุลิมาละปริตร (พระเสาร์)
๑๐. โพชฌงคะปริตร (พระเสาร์)
๑๑. อภัยปริตร (พระจันทร์)
๑๒. ชัยปริตร (พระเกตุ)

การสวดแบบนพเคราะห์

การสวดแบบนี้ก็คือการนำพระพุทธมนต์ ๑๒ บท ในมหาราชปริตรนั้นเองมาสวดแต่เรียงบทสวดเป็นลำดับเสียใหม่ตามคติคัมภีร์มหาทักษาของโหราจารย์ คือจะเรียงตามลำดับพระเคราะห์ที่เสวยอายุ ตั้งแต่ พระอาทิตย์ (๑) พระจันทร์ (๒) พระอังคาร (๓) พระพุธ (๔) พระเสาร์ (๗) พระพฤหัสบดี (๕) พระราหู หรือพุธกลางคืน (๘) พระศุกร์ (๖) และพระเกตุ (๙) ภูมิกลาง ดังนี้

๑. มงคลสูตร
๒. โมระปริตร (พระอาทิตย์)
๓. วัฏฏกะปริตร (พระอาทิตย์)
๔. อภัยปริตร (พระจันทร์)
๕. กรณียเมตตะสูตร (พระอังคาร)
๖. ขันธะปริตร (พระพุธ)
๗. องคุลิมาละปริตร (พระเสาร์)
๘. โพชฌงคะปริตร (พระเสาร์)
๙. รัตนะสูตร (พระพฤหัสบดี)
๑๐. อาฏานาฏิยะปริตร (พระราหู หรือพุธกลางคืน)
๑๑. ธชัคคะปริตร (พระศุกร์)
๑๒. ชัยปริตร (พระเกตุ)

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ย่อมเห็นได้ชัดเจนว่า พระพุทธานุภาพ พระธรรมานุภาพ พระสังฆานุภาพ ย่อมอยู่เหนือเทวานุภาพทั้งปวง เราชาวพุทธทั้งหลาย จึงไม่ควรงมงายไปนับถือเทวดาเท่าพระรัตนตรัย หรือแทนพระรัตนตรัยไปเลย เพราะจะทำให้เราขาดจากความเป็นพุทธศาสนิกไป แต่การที่เราจะมีเมตตาแผ่ส่วนกุศลอุทิศไปให้เทวดานั้น ไม่ผิดหลักศาสนาและเทวดาทั้งปวงก็จะคุ้มครองเราด้วยต่างฝ่ายต่างมีเมตตาต่อกัน และกตัญญูกตเวทีต่อกัน อันเป็นคุณธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนานั่นเอง

บทที่ ๒

การสวดสาธยายพระปริตร

บทเริ่มสวดพระปริตร

ก่อนที่จะลงมือสาธยายพระปริตรอันเริ่มด้วยมงคลสูตรนั้น จะมีการชุมนุมเทวดาก่อน แล้วจึงตามด้วยบทนอบน้อมพระรัตนตรัย (นโม ตัสสะ ฯ) บทถึงพระไตรสรณคมน์ บทบูชาพระรัตนตรัย (สัมพุทเธ ฯ หรือ โย จักขุมา ฯ) และบทนโมการะอัฏฐะกะคาถา (หรือ นโม ๘ บท ซึ่งใช้สวดเฉพาะเวลาทำน้ำมนต์เท่านั้น)

๑. ชุมนุมเทวดา

บทชุมนุมเทวดานี้เป็นบทเชิญเทวดามาฟังธรรมของพระพุทธองค์อันจัดเป็นการบำเพ็ญบุญประเภท **ธัมมัสสวนมัย** คือให้**เทวดาได้บุญเพราะมาฟังธรรม** ผู้เชิญเทวดามาฟังธรรมก็ได้บุญประเภท**สัมมเทศนามัย** คือบุญ**สำเร็จด้วยการแสดงธรรม** เพราะการฟังพระพุทธมนต์เป็นการฟังธรรมนั่นเอง ในตอนท้ายบทชุมนุมเทวดาจึงจบลงด้วยความว่า "ดูก่อนท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม"

บทนี้เดิมให้คนอาราธนาพระปริตรเชิญเทวดาด้วย แต่ต่อมาก็ให้พระภิกษุรูปที่ ๓ เป็นผู้ชุมนุมเทวดาแทน แต่ถ้าเราสวดพระพุทธมนต์ประจำวันที่บ้านจะชุมนุมเทวดาหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าเริ่มด้วยบทชุมนุมเทวดาตอนท้ายก็ต้องสวด**เทวะอุยโยชะนะคาถา** คือ บทเจริญเมตตาให้เทวดาและเชิญเทวดากลับวิมานก่อนจะจบการสาธยาย

ภาพสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีน้ำ และสีน้ำมัน ฝีมือจักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ โดยได้รับอนุญาตจากมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต สงวนลิขสิทธิ์

บทชุมนุมเทวดา

ผะริตะวานะ เมตตัง สะเมตตา ภะทันตา
อะวิกขิตตะจิตตา ปริตตัง ภะณันตุ

สัคเค กาเม จะ รูเป	คิริสิขะระตะเฏ	จันตะลิกเข วิมาเน
ทีเป รัฏเฐ จะ คาเม	ตะรุวะนะคะหะเน	เคหะวัตถุมหิ เขตเต
ภุมมา จายันตุ เทวา	ชะละถะละวิสะเม	ยักขะคันธัพพะนาคา
ติฏฐันตา สันติเก ยัง	มุนิวะระวะจะนัง	สาธะโว เม สุณันตุ ฯ

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา
ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา
ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา ฯ

คำแปล

ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ผู้มีเมตตาของจงแผ่เมตตาจิต อย่าได้มีจิตฟุ้งซ่าน ตั้งใจสวดพระปริตร เทอญ

ขอเชิญเทวดาทั้งหลาย ซึ่งสิงสถิตอยู่ในสวรรค์ชั้นกามภพ ในชั้นรูปภพ สิงสถิตอยู่บนยอดเขาและที่หุบผา ทั้งที่มีวิมานอยู่ในอากาศและภุมมเทวดาทั้งหลาย ซึ่งสิงสถิตอยู่ในทวีป ในรัฐ ในหมู่บ้าน บนต้นไม้ ในป่าชัฏ ในเหย้าเรือน และเรือกสวนไร่นา ตลอดทั้งเหล่ายักษ์ คนธรรพ์และเหล่านาคทั้งหลาย ผู้เป็นสาธุชน ซึ่งอยู่ในน้ำ บนบก ที่ลุ่มและที่ดอน จงมาชุมนุมกัน ขอเชิญฟังคำของพระมุนีเจ้าผู้ประเสริฐ

ท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม
ท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม
ท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม

๒. บทนอบน้อมพระรัตนตรัย

บทนมัสการหรือนอบน้อมพระรัตนตรัยนี้สำคัญมาก เพราะจะเริ่มกิจกรรมใดในพระพุทธศาสนาก็ต้องตั้งนโมก่อนทุกครั้ง เหมือนที่พราหมณ์จะเริ่มด้วยโอม (อะ อุ มะ) อันเป็นนามพระผู้เป็นเจ้าทั้ง ๓ ของพราหมณ์นั่นเอง

สมเด็จพระมหาธีราจารย์ วัดชนะสงคราม ท่านอธิบายว่าบทนี้เป็นที่รวมของพระพุทธคุณ กล่าวคือ **ภควโต** ได้แก่ **พระมหากรุณาธิคุณ**ที่ทรงแสดงธรรมโปรดสัตว์โลกให้พ้นทุกข์ **อรหโต** คือ **พระบริสุทธิคุณ** ที่ไกลจากกิเลสทั้งปวง ไม่มีความลับใดที่จะปกปิดต่อเทวดาและมนุษย์ และ**สัมมาสัมพุทโธ** คือ **พระปัญญาคุณ** ที่ทรงตรัสรู้พระโพธิญาณได้ด้วยพระองค์เอง และที่ต้องเปล่งถึง ๓ พระพุทธคุณของพระพุทธเจ้า ๓ ครั้ง ก็เพราะเพื่อนมัสการพระพุทธเจ้าทั้ง ๓ ประเภท คือ **พระวิริยาธิกพุทธเจ้า** ซึ่งทรงเป็นพระพุทธเจ้าได้ด้วยพระวิริยะทรงประกอบบารมีนานถึง ๑๖ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป **พระสัทธาธิกพุทธเจ้า** ซึ่งทรงเป็นพระพุทธเจ้าได้ด้วยพระศรัทธาทรงบำเพ็ญบารมีนานถึง ๘ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป และ**พระปัญญาธิกพุทธเจ้า** ซึ่งทรงเป็นพระพุทธเจ้าด้วยพระปัญญา ซึ่งรวมถึงพระพุทธเจ้าของเรา ทรงบำเพ็ญบารมีธรรมขั้นสูงสุดอยู่ถึง ๔ อสงไขย ๑๐๐,๐๐๐ มหากัป

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ท่านอธิบายว่า **"นะโม"** นั้น เป็นแม่ธาตุ **มะ** คือ ดิน **นะ** คือ น้ำ รวมกันเป็น **รูป** และเมื่อกลับ **"มโน"** ก็คือใจ ซึ่งเป็นนาม เกิดเป็นมนุษย์ขึ้น และมนุษย์นี่เองสามารถปฏิบัติให้ถึงความสิ้นทุกข์ได้

บทนมัสการ

นโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ (ว่า ๓ จบ)

คำแปล

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง ฯ

(ว่า ๓ จบ)

๓. ไตรสรณคมน์

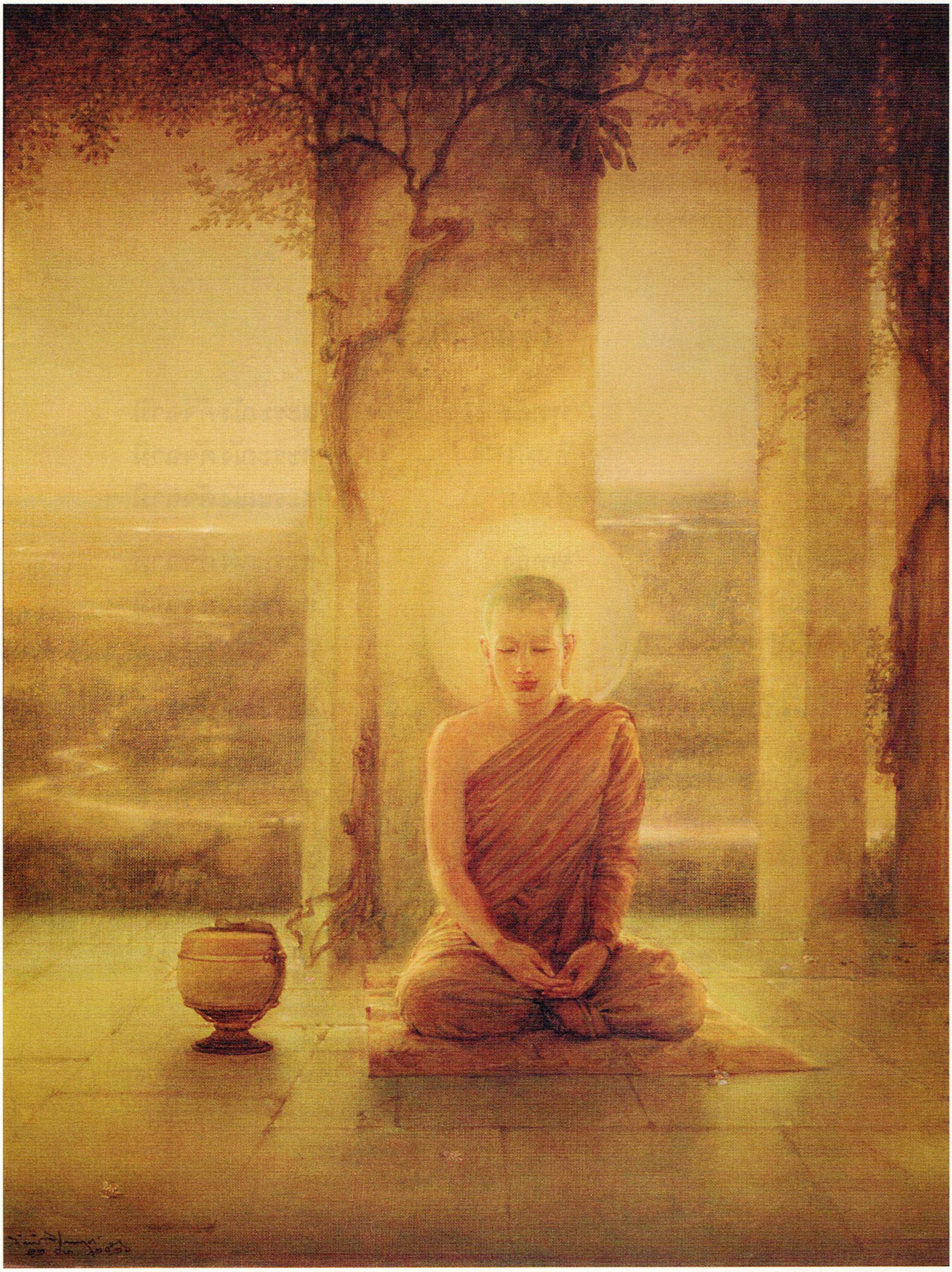
บทไตรสรณคมน์นี้เป็นบทสำคัญยิ่ง ในอดีตพระพุทธองค์เคยมีพุทธานุญาตให้พระสาวกที่เผยแผ่พระศาสนาบวชภิกษุด้วยวิธี**ติสรณคมนูปสัมปทา** คือ เปล่งวาจาขอยึดพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งสูงสุดในชีวิต ๓ คาบ เพิ่มเติมจากที่ทรงบวชเองที่เรียกว่า**เอหิภิกขุอุปสัมปทา** ต่อมาเมื่อสงฆ์เป็นปึกแผ่นแล้วการบวชก็ทำโดยสงฆ์เรียกว่า**ญัตติจตุตถกรรมอุปสัมปทา** แล้วเปลี่ยน**สรณคมนูปสัมปทา**มาเป็นบวชสามเณรแทน บทนี้เองเป็นบทประกาศว่าเรายึดพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งสูงสุดในชีวิต ไม่มีที่พึ่งอื่น

ไตรสรณคมน์

	พุทธัง	สะระณัง คัจฉามิ
	ธัมมัง	สะระณัง คัจฉามิ
	สังฆัง	สะระณัง คัจฉามิ ฯ
ทุติยัมปิ	พุทธัง	สะระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	ธัมมัง	สะระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	สังฆัง	สะระณัง คัจฉามิ ฯ
ตะติยัมปิ	พุทธัง	สะระณัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	ธัมมัง	สะระณัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	สังฆัง	สะระณัง คัจฉามิ ฯ

คำแปล

	ข้าพเจ้า	*ขอถึงพระพุทธเจ้า*	*ว่าเป็นที่พึ่ง*
	ข้าพเจ้า	*ขอถึงพระธรรม*	*ว่าเป็นที่พึ่ง*
	ข้าพเจ้า	*ขอถึงพระสงฆ์*	*ว่าเป็นที่พึ่ง*
แม้ครั้งที่สอง	*ข้าพเจ้า*	*ขอถึงพระพุทธเจ้า*	*ว่าเป็นที่พึ่ง*
แม้ครั้งที่สอง	*ข้าพเจ้า*	*ขอถึงพระธรรม*	*ว่าเป็นที่พึ่ง*
แม้ครั้งที่สอง	*ข้าพเจ้า*	*ขอถึงพระสงฆ์*	*ว่าเป็นที่พึ่ง*
แม้ครั้งที่สาม	*ข้าพเจ้า*	*ขอถึงพระพุทธเจ้า*	*ว่าเป็นที่พึ่ง*
แม้ครั้งที่สาม	*ข้าพเจ้า*	*ขอถึงพระธรรม*	*ว่าเป็นที่พึ่ง*
แม้ครั้งที่สาม	*ข้าพเจ้า*	*ขอถึงพระสงฆ์*	*ว่าเป็นที่พึ่ง ฯ*

ภาพสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีน้ำ และสีน้ำมัน ฝีมือจักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ โดยได้รับอนุญาตจากมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต สงวนลิขสิทธิ์

๔. บทบูชาพระรัตนตรัย (นมการสิทธิคาถา)

บทบูชาพระรัตนตรัยนี้มี ๒ แบบ แบบแรกเรียกว่า **สัมพุทเธ** บทนี้ใช้สวดกันมาตั้งแต่สมัยอยุธยา **สมเด็จพระมหาธีราจารย์** วัดชนะสงครามสันนิษฐานว่าแต่งขึ้นในสมัยเฟื่องบาลีในรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถพร้อมๆ กับมงคลจักรวาลใหญ่ มงคลจักรวาลน้อยและพระคาถาพาหุง บทสัมพุทเธนี้นมัสการพระพุทธเจ้าในอดีตทุกๆ กัปรวม ๓,๕๘๔,๑๙๒ พระองค์ แล้วอธิษฐานขออานุภาพให้ขจัดอุปัทวะและอันตรายทั้งปวงให้พินาศสิ้นไป ความจริงบทนมัสการพระพุทธเจ้า ๒๘ พระองค์ก็มี แม้ใน**อาฏานาฏิยะปริตร**ก็นมัสการพระพุทธเจ้า ๗ พระองค์ (๓ พระองค์ในกัปที่ผ่านมา ๔ พระองค์ในกัปนี้) แม้คาถาบทหนึ่งในอาฏานาฏิยะปริตรที่ว่า "เอเต จัญเจ จะ สัมพุทธา อเนกะสะตะโกฏิโย" ซึ่งแปลว่า "พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านี้ก็ดี พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลายอื่นนับด้วยร้อยโกฏิเป็นอันมากก็ดี" ทั้งหมดนี้สอดคล้องกับความเชื่อของพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน

ด้วยเหตุนี้เองสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสจึงทรงนิพนธ์บทนมการสิทธิคาถาขึ้นใหม่บูชาแต่พระพุทธเจ้าโคดมพระองค์ปัจจุบัน และให้ใช้สวดแทนบทสัมพุทเธ เรียกว่าบท **"โย จักขุมา"** อย่างไรก็ดีพระภิกษุสงฆ์**มหานิกายยังคงนิยมสวดสัมพุทเธแบบเก่า** เช่นที่วัดสระเกศ ฯ ส่วนวัด**ธรรมยุติกนิกายนั้นนิยมสวด โย จักขุมา** พระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ เท่านั้น ณ ที่นี้จึงขอเอาทั้ง ๒ บทมาลงไว้

สำหรับผู้เขียนเองเห็นว่า หากนับ**พระสัมมาสัมพุทธเจ้า**ซึ่งมีทุกกัปมาจนถึงปัจจุบัน ๒๔ พระองค์ **พระปัจเจกพุทธเจ้า**ซึ่งตรัสรู้เองแต่ไม่ได้สั่งสอนใครอีกหลายร้อยหลายพันองค์ และ**พระอนุพุทธเจ้า** คือพระอรหันตสาวกผู้ตรัสรู้ตามคำสอนพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว การมีพระพุทธเจ้าทั้ง ๓ ประเภท ถึง ๓,๕๘๔,๑๙๒ องค์ จึงไม่ใช่เรื่องแปลกเพราะผ่านมาหลายกัป นับเป็นหลายแสนปี

นะมะการะสิทธิคาถา แบบที่ ๑ (แบบเก่า)

สัมพุทเธ อัฏฐะวีสัญจะ	ทะวาทะสัญจะ สะหัสสะเก
ปัญจะสะตะสะหัสสานิ	นะมามิ สิระสา อะหัง
เตสัง ธัมมัญจะ สังฆัญจะ	อาทะเรนะ นะมามิหัง
นะมะการานุภาเวนะ	หันตะวา สัพเพ อุปัททะเว
อะเนกา อันตะรายาปิ	วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ
สัมพุทเธ ปัญจะปัญญาสัญจะ	จะตุวีสะติสะหัสสะเก
ทะสะสะตะสะหัสสานิ	นะมามิ สิระสา อะหัง
เตสัง ธัมมัญจะ สังฆัญจะ	อาทะเรนะ นะมามิหัง
นะมะการานุภาเวนะ	หันตะวา สัพเพ อุปัททะเว
อะเนกา อันตะรายาปิ	วินัสสันตุ อะเสสะโตฯ
สัมพุทเธ นะวุตตะระสะเต	อัฏฐะจัตตาฬีสะสะหัสสะเก
วีสะติสะตะสะหัสสานิ	นะมามิ สิระสา อะหัง
เตสัง ธัมมัญจะ สังฆัญจะ	อาทะเรนะ นะมามิหัง
นะมะการานุภาเวนะ	หันตะวา สัพเพ อุปัททะเว
อะเนกา อันตะรายาปิ	วินัสสันตุ อะเสสะโตฯ

คำแปล

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสัมพุทธเจ้า ๕๑๒,๐๒๘ พระองค์ด้วยเศียรเกล้า ขอนอบน้อมพระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วยของพระสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น ด้วยความเคารพ ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม จงขจัดเสีย ซึ่งสิ่งอันไม่เป็นมงคลทั้งปวง อันตรายทั้งหลายเป็นอเนกจงพินาศไปสิ้น

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสัมพุทธเจ้า ๑,๐๒๔,๐๕๕ พระองค์ด้วยเศียรเกล้า ขอนอบน้อมพระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วยของพระสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น ด้วยความเคารพ ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม จงขจัดเสีย ซึ่งสิ่งอันไม่เป็นมงคลทั้งปวง แม้อันตรายทั้งหลายปีนอเนกจงพินาศไปสิ้น

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสัมพุทธเจ้า ๒,๐๔๘,๑๐๙ พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า ขอนอบน้อมพระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วยของพระสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น ด้วยความเคารพ ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม จงขจัดเสีย ซึ่งสิ่งอันไม่เป็นมงคลทั้งปวง อันตรายทั้งหลายเป็นอเนกจงพินาศไปสิ้น เทอญฯ

นะมะการะสิทธิคาถา แบบที่ ๒

(แบบใหม่ พระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ฯ)

โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏโฐ สามัง วะ พุทโธ สุคะโต วิมุตโต
มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยันโต ปาเปสิ เขมัง ชะนะตัง วิเนยยัง ฯ
พุทธัง วะรันตัง สิระสา นะมามิ โลกัสสะ นาถัญจะ วินายะกัญจะ
ตันเตชะสา เต (เม) ชะยะสิทธิ โหตุ สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

ธัมโม ธะโช โย วิยะ ตัสสะ สัตถุ ทัสเสสิ โลกัสสะ วิสุทธิมัคคัง
นิยยานิโก ธัมมะธะรัสสะ ธารี สาตาวะโห สันติกะโร สุจิณโณ ฯ
ธัมมัง วะรันตัง สิระสา นะมามิ โมหัปปะทาลัง อุปะสันตะทาหัง
ตันเตชะสา เต (เม) ชะยะสิทธิ โหตุ สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

สัทธัมมะเสนา สุคะตานุโค โย โลกัสสะ ปาปูปะกิเลสะเชตา
สันโต สะยัง สันตินิโยชะโก จะ สะวากขาตะธัมมัง วิทิตัง กะโรติ ฯ
สังฆัง วะรันตัง สิระสา นะมามิ พุทธานุพุทธัง สะมะสีละทิฏฐิง
ตันเตชะสา เต (เม) ชะยะสิทธิ โหตุ สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

*สวดให้ตนเองเปลี่ยน “เต” เป็น “เม”

คำแปล

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด มีพระปัญญาจักษุ ขจัดมลทินคือโมหะได้แล้ว ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าโดยพระองค์เอง เสด็จไปดี หลุดพ้นอย่างประเสริฐแล้ว ทรงเปลื้องหมู่ชนที่สามารถแนะนำได้ ให้พ้นจากบ่วงมาร นำมาให้ถึงความเกษมด้วย ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐพระองค์นั้น ผู้เป็นที่พึ่งและเป็นผู้นำชาวโลก ด้วยเดช พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ขอท่าน (ข้าพเจ้า) จงประสบชัยชนะและขออันตรายทั้งปวงจงพินาศไปฯ

พระธรรมใด เป็นประหนึ่งธงชัยของพระศาสดาพระองค์นั้น ชี้ทางแห่งความบริสุทธิ์แก่โลก นำหมู่สัตว์ก้าวข้ามยุคเข็ญ คุ้มครองชนผู้ประพฤติธรรมผู้ประพฤติดีแล้วย่อมนำความสงบสุขมาให้ ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการพระธรรมอันประเสริฐนั้น ขอท่าน (ข้าพเจ้า) จงประสบชัยชนะและขออันตรายทั้งปวงจงพินาศไปฯ

พระสงฆ์ใด เป็นกำลังประกาศพระสัทธรรม ดำเนินชีวิตตามแบบอย่างพระบรมศาสดาผู้เสด็จไปดีแล้ว ผจญเสียซึ่งอุปกิเลสอันลามกของโลก เป็นผู้สงบเองด้วย ทั้งยังสามารถแนะนำผู้อื่นให้เข้าถึงความสงบได้ด้วย เผยแผ่พระธรรมที่พระบรมศาสดาประกาศดีแล้วให้มีผู้รู้ตาม ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการพระสงฆ์ผู้ประเสริฐนั้น ขอท่าน (ข้าพเจ้า) จงประสบชัยชนะ และขออันตรายทั้งปวงจงพินาศไป เทอญฯ

๕. นะโมการะอัฏฐะกะคาถา

(นโม ๘ บทเพื่อให้เกิดเดชานุภาพในการทำน้ำพระพุทธมนต์)

บทนี้เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อครั้งทรงผนวชเป็นภิกษุเพื่อนอบน้อมบูชาพระรัตนตรัยและขออานุภาพพระรัตนตรัยขับไล่อัปมงคลทั้งหลาย ประสิทธิความสวัสดี และประสาทเดชานุภาพในการประกอบพิธีโดยเฉพาะการทำน้ำพระพุทธมนต์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่า **"ทำน้ำมนต์ให้ผลศักดิ์สิทธิ์ชงัดนัก"**

ด้วยเหตุนี้ ถ้าสวดพระปริตรโดยไม่มีการทำน้ำพระพุทธมนต์ก็จะไม่สวดบทนี้ แต่จะข้ามไปสวดมงคลสูตรเลยทีเดียว อนึ่ง เจ้าภาพในพิธีต้องคอยฟังให้ดี เพราะพอตอนท้ายของบทนี้เจ้าภาพต้องลุกไปจุดเทียนบนครอบน้ำมนต์และประเคนครอบน้ำมนต์แด่พระภิกษุองค์ประธานเพื่อจะได้ทำการวงด้ายสายสิญจน์ และทำน้ำพระพุทธมนต์ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่มงคลสูตรไปจนจบรัตนสูตร

อนึ่ง ในศาสนาพราหมณ์ถือว่า โอม มาจากพระนามพระผู้เป็นเจ้า ๓ พระองค์คือ อะ อุ มะ อันได้แก่พระศิวะ พระวิษณุ และพระพรหม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงประพันธ์คาถานี้โดย **อะ อุ มะ** เป็น**โอม**เช่นกัน แต่เป็นโอมของพระพุทธศาสนา กล่าวคือ **อะ** มาจาก อะระหะโต **อุ** มาจาก อุตตะมะ ธัมมัสสะ และ **มะ** มาจาก มะหาสังฆัสสาปิ นั่นเอง

นะโมการะอัฏฐะกะคาถา (นโม ๘ บท)

นะโม อะระหะโต สัมมา-	สัมพุทธัสสะ มะเหสิโน
นะโม อุตตะมะธัมมัสสะ	สะวากขาตัสเสวะ เตนิธะ
นะโม มะหาสังฆัสสาปิ	วิสุทธะสีละทิฏฐิโน
นะโม โอมาตะยารัทธัสสะ	ระตะนัตตะยัสสะ สาธุกัง
นะโม โอมะกาตีตัสสะ	ตัสสะ วัตถุตตะยัสสะปิ
นะโม การัปปะภาเวนะ	วิคัจฉันตุ อุปัททะวา
นะโม การานุภาเวนะ	สุวัตถิ โหตุ สัพพะทา
นะโม การัสสะ เตเชนะ	วิธิมหิ โหมิ เตชะวาฯ

คำแปล

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้แสวงหาประโยชน์อันยิ่งใหญ่
ขอนอบน้อมแด่พระธรรมอันสูงสุดในพระศาสนานี้ ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว
ขอนอบน้อมแด่พระสงฆ์หมู่ใหญ่ผู้มีศีล และทิฏฐิอันงดงาม
การนอบน้อมแด่พระรัตนตรัยที่ปรารภแล้วว่าโอม ขอจงสำเร็จประโยชน์
ขอนอบน้อมแม้วัตถุทั้งสาม อันล่วงพ้นโทษต่ำช้านั้น
ด้วยการประกาศการกระทำความนอบน้อม ขอสิ่งที่ไม่เป็นมงคลทั้งหลายจงบำราศไป
ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม ขอความสุขสวัสดีจงมีทุกเมื่อ
ด้วยเดชแห่งการกระทำความนอบน้อม ขอข้าพเจ้าจงเป็นผู้มีเดชในการประกอบมงคลพิธีเถิดฯ

๖. มงคลสูตร : พระสูตร เพื่อการปฏิบัติที่เป็นมงคลแก่ชีวิต

(เริ่มทำน้ำพระพุทธมนต์)

มงคลสูตร หรือ พระสูตรว่าด้วยมงคล ๓๘ ประการ ซึ่ง พระบรมศาสดาทรงแสดงให้เทวดาฟังที่พระเชตวันมหาวิหาร กรุงสาวัตถี เหตุที่แสดงพระสูตรนี้ ก็เพราะก่อนที่พระพุทธองค์จะทรงแสดงมงคลสูตร ปรากฏว่ามีการถกเถียงกันว่า อะไรคือมงคลในสภากาแฟของอินเดีย บ้างก็บอกว่า สิ่งที่เห็นด้วยตาเป็นมงคล บ้างก็ว่าสิ่งที่ได้ยินด้วยหูเป็นมงคล บ้างก็ว่าสิ่งที่ได้ดมหรือชิมเป็นมงคล แยกเป็น ๓ พวก เถียงกันก็ตกลงกันไม่ได้ เทวดาก็ถือหางแต่ละฝ่าย ตั้งแต่พระภูมิเจ้าที่จนขึ้นไปถึงพระพรหม แตกแยกกันเป็น ๓ ก๊ก เถียงสู้กัน ๑๒ ปีก็ไม่จบ จนท้าวสักกะต้องให้เทพบุตรองค์หนึ่งไปกราบทูลถามพระพุทธองค์แทนเทวดาทั้งหลาย แล้วเทวดาทั้งหมื่นโลกธาตุก็มาชุมนุมกันฟังพระสูตรนี้

ในครั้งนั้น เมื่อตรัสพระสูตรนี้จบ เทวดาทั้งหลายได้บรรลุอรหันต์เป็นอันมาก และเป็นอริยบุคคลชั้นต่าง ๆ อีกมาก ครั้นรุ่งขึ้นสมเด็จพระบรมครูจึงตรัสเล่าเรื่องที่ทรงเทศนามงคล ๓๘ ประการให้พระอานนท์ฟัง แล้วพระอานนท์จึงนำไปเล่าให้พระภิกษุอื่นฟังต่อไป

อานุภาพการป้องกัน

มงคลสูตรย่อมก่อให้เกิดมงคลขึ้นกับชีวิต และป้องกันอันตรายอันเกิดจากความไม่เที่ยงธรรมของเหล่าคนพาลสันดานหยาบ ในบทขัดตำนานแสดงอานุภาพไว้ชัดเจนว่า

"......มงคลที่พระโลกนาถเจ้าทรงแสดงไว้ เป็นเครื่องกำจัดบาปทั้งปวงได้ นรชนทั้งหลายนับไม่ถ้วน เมื่อฟังมงคลใดแล้ว พ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้..."

เหตุนี้ เมื่อเริ่มสวดมงคลสูตร จึงจุดเทียนชัยเหนือครอบน้ำมนต์ให้เกิดแสงสว่าง และให้สวดบทนี้ก่อนบทอื่น เพื่อสิริมงคลและความรุ่งเรืองแห่งชีวิต

มงคลสูตร

พะหู เทวา มนุสสา จะ มังคะลานิ อะจินตะยุง
อากังขะมานา โสตถานัง พรูหิ มังคะละมุตตะมัง
อะเสวะนา จะ พาลานัง ปัณฑิตานัญจะ เสวะนา
ปูชา จะ ปูชะนียานัง เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ปะฏิรูปะเทสะวาโส จะ ปุพเพ จะ กะตะปุญญะตา
อัตตะสัมมาปะณิธิ จะ เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
พาหุสัจจัญจะ สิปปัญจะ วินะโย จะ สุสิกขิโต
สุภาสิตา จะ ยา วาจา เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
มาตาปิตุอุปัฏฐานัง ปุตตะทารัสสะ สังคะโห
อะนากุลา จะ กัมมันตา เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ทานัญจะ ธัมมะจะริยา จะ ญาตะกานัญจะ สังคะโห
อะนะวัชชานิ กัมมานิ เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
อาระตี วิระตี ปาปา มัชชะปานา จะ สัญญะโม
อัปปะมาโท จะ ธัมเมสุ เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
คาระโว จะ นิวาโต จะ สันตุฏฐี จะ กะตัญญุตา
กาเลนะ ธัมมัสสะวะนัง เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ขันตี จะ โสวะจัสสะตา สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง
กาเลนะ ธัมมะสากัจฉา เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ตะโป จะ พรัหมะจะริยัญจะ อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง
นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ผุฏฐัสสะ โลกะธัมเมหิ จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ
อะโสกัง วิระชัง เขมัง เอตัมมังคะละมุตตะมัง
เอตาทิสานิ กัตะวานะ สัพพัตถะมะปะราชิตา
สัพพัตถะ โสตถิง คัจฉันติ ตันเตสัง มังคะละมุตตะมันติ ฯ

ภาพสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีน้ำ และสีน้ำมัน ฝีมือจักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ โดยได้รับอนุญาตจากมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต สงวนลิขสิทธิ์

คำแปล

เทวดาและมนุษย์เป็นอันมาก ต่างก็หวังความสวัสดี จึงได้พากันคิดเรื่องมงคล คือเหตุให้ถึงความเจริญทั้งหลาย ขอพระองค์โปรดตรัสมงคลอันสูงสุดเถิด ฯ

การไม่คบคนพาลทั้งหลาย ๑ การคบบัณฑิตทั้งหลาย ๑ การบูชาบุคคลผู้ที่ควรบูชา ๑ ทั้ง ๓ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การอยู่ในประเทศสมควร ๑ การเป็นผู้มีบุญได้ทำไว้ในกาลก่อน ๑ การตั้งตนไว้โดยชอบ ๑ ทั้ง ๓ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การได้ยินได้ฟังมาก ๑ ความเป็นผู้มีศิลปวิทยา ๑ ความเป็นผู้มีระเบียบวินัยที่ได้รับการอบรมมาดี ๑ การพูดจาปราศรัยดี ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การบำรุงมารดาและบิดา ๑ การสงเคราะห์บุตร ๑ การสงเคราะห์ภรรยา ๑ การทำงานไม่คั่งค้าง ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การให้ทาน ๑ การประพฤติธรรม ๑ การสงเคราะห์ญาติทั้งหลาย ๑ การทำการงานไม่มีโทษ ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

การงดเว้นจากบาป ๑ การเว้นจากดื่มน้ำเมา ๑ ความไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย ๑ ทั้ง ๓ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

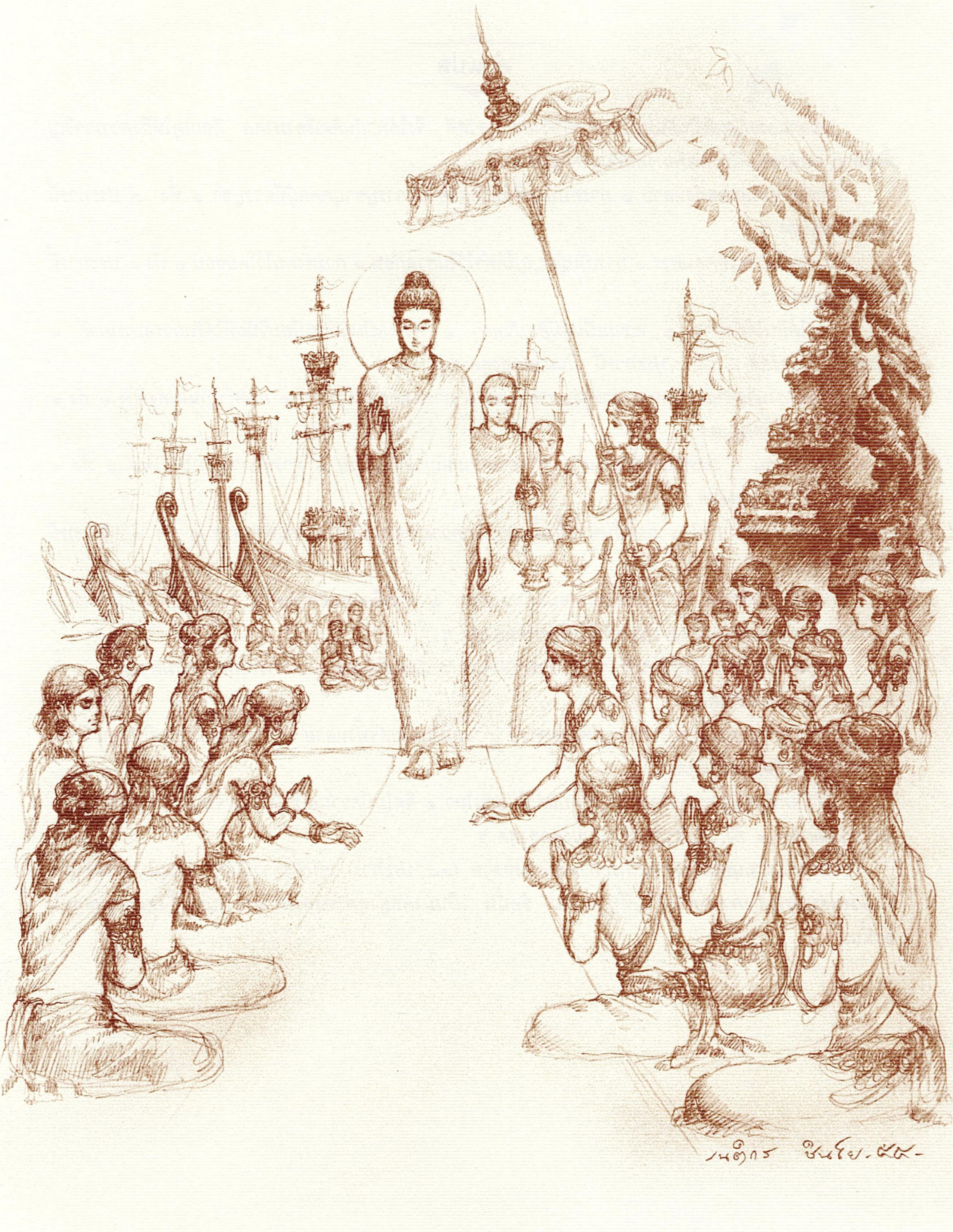
การมีความเคารพ ๑ การมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ๑ การมีความสันโดษ ๑ การรู้คุณที่คนอื่นทำไว้ ๑ การฟังธรรมตามกาล ๑ ทั้ง ๕ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

ความอดทน ๑ การเป็นคนว่าง่าย ๑ การพบเห็นคบหาสมณะทั้งหลาย ๑ การสนทนาธรรมตามกาล ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด

การบำเพ็ญตบะ ๑ การประพฤติพรหมจรรย์ ๑ การเห็นอริยสัจทั้งหลาย ๑ การเห็นแจ้งพระนิพพาน ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

ผู้ที่มีจิตที่ถูกโลกธรรมทั้งหลายกระทบแล้วไม่หวั่นไหว ๑ จิตไม่มีความเศร้าโศก ๑ จิตปราศจากกิเลสธุลี ๑ จิตมีความเกษม ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นมงคลสูงสุด ฯ

เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย กระทำมงคลทั้งหลาย (๓๘ ประการ) เช่นที่กล่าวนี้แล้ว เป็นผู้ไม่พ่ายแพ้ในที่ทั้งปวงย่อมบรรลุถึงความสวัสดีในที่ทุกสถาน ข้อนั้น เป็นมงคลสูงสุดของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายเหล่านั้น ฉะนี้แล

เนติกร ชินโย. ๕๕-

๗. รัตตะนะสูตร (สวดย่อ) :
การน้อมระลึกคุณพระรัตนตรัยเพื่อขจัดภัยพิบัติทั้งปวง

รัตนสูตรนี้เป็นพระสูตรที่พระพุทธองค์เสด็จจากกรุงราชคฤห์แห่งแคว้นมคธไปโปรดชาวนครเวสาลี แคว้นวัชชี ในพรรษาที่ ๒ หลังตรัสรู้ เพราะเวสาลีประสบภัยพิบัติร้ายแรง ๓ อย่าง คือ ข้าวยากหมากแพง (ทุพภิกขภัย) ภูตผีปีศาจทำร้าย (อมนุสสภัย) และเกิดโรคระบาด (โรคภัย) คนตายเกลื่อนเมือง เผาและฝังไม่ทัน ครั้นกลิ่นศพโชยออกไป อมนุษย์ทั้งปวงที่อยู่ในป่าเขาก็เข้าสู่พระนคร ทำร้ายคนให้ตายเพิ่มขึ้น เมื่อศพเน่าเปื่อยโรคระบาดก็เกิดขึ้นและกระจายไปทั่ว

กษัตริย์ลิจฉวีก็เรียกประชุมชาวเมืองให้ตรวจสอบความผิด เพราะเชื่อกันว่าถ้าผู้ปกครองไม่อยู่ในธรรม บ้านเมืองก็จะเกิดอาเพศ แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีความผิดใด ผลสุดท้ายก็ลงมติให้ไปอาราธนาพระพุทธองค์มาโปรด

ครั้งนั้นพระบรมศาสดาเสด็จไปพร้อมพระอรหันต์ ๕๐๐ รูป เมื่อทรงเหยียบฝั่งแม่น้ำคงคา ฝนโบกขรพรรษก็ตกลงในแคว้นวัชชีอย่างหนัก จนน้ำท่วมแค่สะเอว พัดพาซากศพ สิ่งโสโครกลงแม่น้ำลำคลองหมด แผ่นดินที่เคยแห้งแล้งก็กลับชุ่มชื้น

เมื่อเสด็จถึงนครเวสาลี ก็ทรงสอน**รัตนสูตรแก่พระอานนท์**โดยพระอานนท์เอาน้ำใส่บาตรแล้วกล่าวสัจจะถึงคุณของพระรัตนตรัย เพื่อกำจัดภัยทั้งปวง แล้วประพรมน้ำพระพุทธมนต์ไปทั่วพระนคร อมนุษย์ทั้งหลายก็หนีออกจากเมืองหมดสิ้น แล้วจึงเสด็จไปประทับสัณฐาคารกลางพระนคร**ทรงตรัสรัตนสูตรด้วยพระองค์เอง**อีกครั้ง เป็นเหตุให้ภยันตรายทั้ง ๓ ประการนั้นสิ้นสูญไป ด้วยเหตุนี้จึงถือเป็นคติว่ารัตนสูตรนี้ใช้ทำน้ำมนต์เหมือนที่พระอานนท์ทำ เมื่อจบรัตนสูตรประธานสงฆ์ก็จะดับเทียน

ในคติการสวดพระปริตรแบบนพเคราะห์นั้น ถือว่า รัตนสูตร คือบทสวดประจำคนเกิด**วันพฤหัสบดี** หรือประจำพระพฤหัสบดี ผู้เป็นประธานแห่งศุภเคราะห์ โดยมีพระพุทธรูปปางสมาธิอันเป็นพระพุทธรูปปางตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระประจำวัน

บทสวดย่อของบทนี้ คือ ***"ภะ สัม สัม วิ สะ เท ภะ"*** สวด ๑๙ จบตามกำลังพระพฤหัสบดี

อานุภาพการป้องกัน

รัตนสูตรมีอานุภาพป้องกันภัย ๓ ประการข้างต้น ในประเทศไทยเคยทำพิธี "อาพาธพินาศ" ในสมัยรัชกาลที่ ๒ ก็สวดบทนี้ นอกจากนั้นในบทขัดตำนานยังถือว่า รัตนสูตรสามารถป้องกัน**ภัยอันเกิดจากผู้ปกครองที่ไม่เที่ยงธรรม ภัยจากโจรผู้ร้าย ภัยธรรมชาติ ภัยจากคนชั่วคนพาล**

ภาพสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีน้ำ และสีน้ำมัน ฝีมือจักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ โดยได้รับอนุญาตจากมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต สงวนลิขสิทธิ์

รัตนสูตร (สวดย่อ)

ยังกิญจิ วิตตัง อิธะ วา หุรัง วา สัคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
นะ โน สะมัง อัตถิ ตะถาคะเตนะ อิทัมปิ พุทเธ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง ยะทัชฌะคา สักกะยะมุนี สะมาหิโต
นะ เตนะ ธัมเมนะ สะมัตถิ กิญจิ อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยัมพุทธะเสฏโฐ ปะริวัณณะยี สุจิง สะมาธิมานันตะริกัญญะมาหุ
สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

เย ปุคคะลา อัฏฐะ สะตัง ปะสัฏฐา จัตตาริ เอตานิ ยุคานิ โหนติ
เต ทักขิเณยยา สุคะตัสสะ สาวะกา เอเตสุ ทินนานิ มะหัปผะลานิ
อิทัมปิ สังเฆ ระตะนัง ปะณีตัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหนตุ ฯ

เย สุปปะยุตตา มะนะสา ทัฬเหนะ นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ
เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ ลัทธา มุธา นิพพุติง ภุญชะมานา
อิทัมปิ สังเฆ ระตะนัง ปะณีตัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ขีณัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง วิรัตตะจิตตายะติเก ภะวัสสะมิง
เต ขีณะพีชา อะวิรุฬหิฉันทา นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป
อิทัมปิ สังเฆ ระตะนัง ปะณีตัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

คำแปล

*ทรัพย์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือรัตนะอันประณีตใด (บรรดามี) ในโลกนี้หรือในโลกอื่น หรือในสวรรค์ทุกชั้น ทรัพย์หรือรัตนะนั้นที่จะเสมอด้วยพระตถาคตไม่มีเลย **รัตนะ คือ พระพุทธเจ้า** เป็นของประณีต แม้เช่นนี้ ด้วยสัจจะข้อนี้ ขอความสวัสดี จงมี*

*พระธรรมใดเป็นที่สิ้นกิเลส ปราศจากราคะ เป็นอมตะ ประณีตซึ่งพระศากยมุนีพุทธเจ้าผู้มีพระหทัยเป็นสมาธิ ได้ทรงบรรลุแล้ว พระธรรมนั้น หามีธรรมใด ๆ เสมอด้วยไม่ **รัตนะ คือ พระธรรม** เป็นของประณีต แม้เช่นนี้ ด้วยสัจจะข้อนี้ ขอความสวัสดี จงมี*

*สมาธิใด ที่พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสุด ตรัสสรรเสริญว่า เป็นธรรมสะอาดที่ปราชญ์ทั้งหลายเรียกกันว่า อานันตริกสมาธิ (คือมรรคสมาธิซึ่งให้อริยผลทันที) หามีสมาธิอื่นเสมอด้วย (อานันตริก) สมาธินั้นไม่ **รัตนะ คือ พระธรรม** เป็นของประณีต แม้เช่นนี้ ด้วยสัจจะข้อนี้ ขอความสวัสดี จงมี*

*(พระอริย) บุคคล ๘ ท่านเหล่าใด ที่สัตบุรุษทั้งหลายยกย่องสรรเสริญ (พระอริย) บุคคล ๘ ท่านนี้จัดเป็น ๔ คู่ ท่านเหล่านั้นเป็นพระสาวกของพระสุคตเจ้า เป็นผู้ควรแก่ทักษิณาทานทั้งหลายที่ถวายใน (พระอริย) บุคคล ๘ ท่านเหล่านี้ เป็นทานมีผลมาก **รัตนะ คือ พระสงฆ์** เป็นของประณีต แม้เช่นนี้ ด้วยสัจจะข้อนี้ ขอความสวัสดี จงมี*

*(พระอริย)บุคคลเหล่าใดในศาสนาของพระโคดมพุทธเจ้า เป็นผู้ประกอบด้วยศีลเป็นอันดี มีใจมั่น (ด้วยสมาธิ) ไม่มี (กิเลสเป็น) ความใคร่ ยึดหน่วงอมตะนิพพานเป็นอารมณ์ บริโภคความดับสนิท (ผลสมาบัติ) โดยได้เปล่า ๆ (ไม่ต้องซื้อหา) (พระอริย) บุคคลเหล่านั้น ได้ชื่อว่า บรรลุผลที่พึงบรรลุแล้ว **รัตนะ คือ พระสงฆ์** เป็นของประณีต แม้เช่นนี้ ด้วยสัจจะข้อนี้ ขอความสวัสดี จงมี*

*พระอริยบุคคลใดเหล่าใด มีกรรมเก่าสิ้นไปแล้ว (และ) กรรมใหม่ที่จะให้เกิดอีกก็ไม่มี เป็นผู้มีจิตปราศจากความกำหนัดยินดีในภพต่อไป พระอริยบุคคลเหล่านั้นสิ้นชีพ (ที่จะให้เกิดอีก) แล้ว ไม่มีฉันทะที่เป็นเชื้อให้งอกงามได้อีก เป็นผู้มีปัญญา ย่อมดับไป เหมือนประทีปดวงนี้ดับฉะนั้น **รัตนะ คือ พระสงฆ์** เป็นของประณีต แม้เช่นนี้ ด้วยสัจจะข้อนี้ ขอความสวัสดี จงมี*

๘. กะระณียะเมตตะสูตร :

พระสูตรว่าด้วยอานุภาพแห่งเมตตาจิต

พระสูตรนี้พระพุทธองค์ตรัสสอนภิกษุ ๕๐๐ รูปที่พระเชตวัน เนื่องด้วยภิกษุเหล่านั้น เรียนพระกรรมฐานจากพระพุทธองค์แล้ว ก็ทูลลาไปอยู่ในป่าเชิงภูเขาหิมพานต์และตั้งใจจะอยู่ตลอดพรรษา บรรดารุกขเทวดาและอากาศเทวดาทั้งหลาย เมื่อพระภิกษุมาอาศัยอยู่ใต้โคนไม้ ก็ไม่อาจอยู่บนวิมานได้ ก็ต้องลงมาอยู่กับพื้น เดิมคิดว่าพระภิกษุจะอยู่ ๒-๓ วัน ก็จะทนลำบากเอาบุญ แต่เมื่อแน่ใจว่าพระภิกษุจะอยู่นานก็เลยคิดอุบายแปลงเป็นผีหลอกพระภิกษุ โดยเป็นยักษ์บ้าง ทำเสียงโหยหวนบ้าง เป็นผีเป็นเปรตบ้าง จนภิกษุทั้ง ๕๐๐ รูปนอนไม่หลับ ไม่เป็นอันปฏิบัติธรรม จึงพร้อมกันละพรรษาต้น กลับไปเฝ้าพระพุทธองค์และทูลให้ทรงทราบ พระพุทธองค์จึงทรงพระเมตตาตรัสสอนกรณียเมตตสูตรอันว่าด้วยอานุภาพแห่งเมตตาจิตให้ภิกษุทั้ง ๕๐๐ รูป แล้วทรงแนะให้กลับไปบำเพ็ญเพียรที่เดิมต่อ ภิกษุเหล่านั้นก็ทำตาม เมื่อถึงราวป่า ก็หยุดแผ่เมตตาและสวดกรณียเมตตสูตร เทวดาได้ยินก็เกิดความเยือกเย็นและรักภิกษุเหล่านั้นเหมือนบุตร ดูแลรักษาพระภิกษุอย่างดีไม่มีการรบกวนหลอกหลอนอีกเลย จึงถือต่อมาว่าพระธุดงค์จะต้องสวดบทนี้เมื่อเท้าเหยียบเข้าชายป่า

นอกจากนั้นโบราณาจารย์ยังสอนให้สวดบทนี้เมื่อเดินทางผ่านป่าเขาหรือในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย พูดง่าย ๆ คือคนกลัวผีให้สวดบทนี้เพื่อให้อมนุษย์ ภูตผี ปีศาจ เหล่านั้นเกิดความเมตตาผู้สวดเหมือนมารดารักบุตร

ใน**คติการสวดพระปริตรตามแบบนพเคราะห์**นั้นถือว่ากรณียเมตตสูตร คือบทสวดสำหรับคนเกิด**วันอังคาร** หรือประจำพระอังคาร ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งสงครามมีโทสจริตเป็นใหญ่ จึงต้องใช้เมตตาเข้าช่วย พระพุทธรูปประจำวันอังคารคือพระพุทธไสยาสน์ปางปราบอสุรินทราหู

บทสวดย่อของบทนี้ คือ **"ติ หัง จะ โต โร ถิ นัง"** สวด ๘ จบ ตามกำลังพระอังคาร

อานุภาพการป้องกัน

กรณียเมตตสูตรเป็นบทแผ่เมตตาในบทขัดตำนานพูดไว้ชัดว่า "เทวดาทั้งหลาย**ไม่แสดงอาการอันน่าสะพรึงกลัว** เพราะอานุภาพแห่งพระปริตรที่ผู้ไม่เกียจคร้านเจริญอยู่เนือง ๆ ทั้งในเวลากลางวันและในเวลากลางคืน **เมื่อหลับก็เป็นสุขไม่ฝันร้าย...**"

กะระณียะเมตตะสูตร (สวดย่อ)

เมตตัญจะ สัพพะโลกัสสะมิง มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง
อุทธัง อะโธ จะ ติริยัญจะ อะสัมพาธัง อะเวรัง อะสะปัตตัง
ติฏฐัญจะรัง นิสินโน วา สะยาโน วา ยาวะตัสสะ วิคะตะมิทโธ
เอตัง สะติง อะธิฏเฐยยะ พรัหมมะเมตัง วิหารัง อิธะมาหุ
ทิฏฐิญจะ อะนุปะคัมมะ สีละวา ทัสสะเนนะ สัมปันโน
กาเมสุ วิเนยยะ เคธัง นะ หิ ชาตุ คัพภะเสยยัง ปุนะเรตีติ ฯ

คำแปล

ภิกษุผู้บำเพ็ญสมณธรรม พึงแผ่เมตตาจิตไป ไม่จำกัดประมาณไร้พรมแดน ไม่ผูกเวร ไม่ก่อศัตรู แผ่กว้างออกไปในสัตว์โลกทั้งสิ้น ทั้งในอรูปภูมิเบื้องบน รูปภูมิท่ามกลาง และกามาวจรเบื้องต่ำ

ผู้เจริญเมตตาจิตเช่นนี้นั้น ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใด จะยืน เดิน นั่ง หรือนอนอยู่ก็ตาม จะเป็นผู้ปราศจากความท้อแท้ เหนื่อยหน่าย จะตั้งสติไว้ได้นาน ตราบเท่าที่ต้องการ พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ตรัสการอยู่ด้วยเมตตาเช่นนี้ว่า เป็นความประพฤติที่ประเสริฐในพระศาสนานี้

บุคคลผู้แผ่เมตตาจิตนั้น ละความเห็นผิดเสียได้ เป็นผู้มีศีล มีความเห็นชอบ กำจัดความยินดีในกามทั้งหลายเสียได้ ย่อมไม่กลับมาสู่การเกิดในครรภ์อีกครั้ง แน่นอน ฯ

๙. ขันธะปริตร (สวดย่อ)

คาถาแห่งการป้องกันอสรพิษและสัตว์ร้าย

พระปริตรนี้พระพุทธองค์ตรัสสอนภิกษุทั้งหลายเมื่อทรงทราบว่า ภิกษุรูปหนึ่งถูกงูพิษกัดมรณภาพในพระเชตวัน โดยทรงเล่าให้ภิกษุฟังว่า เมื่อเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์พระฤาษีก็ทรงสอนให้ศิษย์สวดขันธปริตรมาตั้งแต่ครั้งนั้น โดยระลึกถึงพระพุทธคุณและความเมตตา จึงทำให้งูทั้งหลายทุกชนิดไม่ทำอันตราย

ขันธปริตรนี้ปรากฏทั้งในพระวินัยปิฎกและพระสุตตันตปิฎก

ใน**การสวดมนต์แบบนพเคราะห์**นั้นกำหนดเอาว่า ขันธปริตรเป็นบทสวดสำหรับคนเกิด**วันพุธกลางวัน** หรือประจำพระพุธเทพเจ้า พระพุทธรูปสำหรับวันพุธถือเอา**พระพุทธรูปปางอุ้มบาตร**อันเป็นปางที่พระพุทธองค์ทรงบิณฑบาตในกรุงกบิลพัสดุ์ หลังจากแสดงเวสสันดรชาดกโปรดพุทธบิดา และพระประยูรญาติแล้ว พระบิดาขอให้เลิกบิณฑบาตเพราะเสียเกียรติพระราชวงศ์ พระพุทธองค์มีพระดำรัสตอบว่า เป็นวิสัยของพระพุทธเจ้าที่จะต้องภิกขาจาร คือบิณฑบาต

บทสวดย่อ คือ **"ปิ สัม ระ โล ปุ สัต พุท"** สวด ๑๗ จบตามกำลังพระพุธ

อานุภาพการป้องกัน

ขันธปริตรนั้นนอกจาก**ป้องกันงู สัตว์ร้ายแล้ว ยังป้องกันยาพิษ**ได้ด้วย

ขันธะปริตร (สวดย่อ)

อัปปะมาโณ พุทโธ, อัปปะมาโณ ธัมโม, อัปปะมาโณ สังโฆ, ปะมาณะวันตานิ สิริงสะปานิ, อะหิ วิจฉิกา สะตะปะที อุณณานาภี สะระพู มูสิกา, กะตา เม รักขา กะตา เม ปะริตตา, ปฏิกกะมันตุ ภูตานิ โสหัง นะโม ภะคะวะโต, นะโม สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานัง ฯ

คำแปล

พระพุทธเจ้าทรงพระคุณสุดที่จะประมาณได้ พระธรรมมีพระคุณสุดที่จะประมาณได้ พระสงฆ์ก็มีพระคุณสุดที่จะประมาณได้

แต่สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย เช่น งู แมงป่อง ตะขาบ แมงมุม ตุ๊กแก หนู ยังมีประมาณกำหนดได้

ข้าพเจ้า ได้ทำการป้องกันรักษาแล้ว ได้ทำการคุ้มครองป้องกันแล้ว ขอสัตว์ทั้งหลาย จงหลีกไปเสียเถิด ข้าพเจ้ากำลังทำความนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า กำลังทำความนอบน้อมแด่สัมมาสัมพุทธเจ้าทั้ง ๗ พระองค์ ฯ

เมื่อสาธยายขันธปริตรจบแล้ว ถ้าเป็นสิบสองตำนานก็ต้องตามด้วยการสวดโมระปริตร และวัฏฏกปริตร ทั้ง ๒ บท แต่ถ้าสวดแบบเจ็ดตำนานก็เลือกสวดเอาได้ระหว่างโมระปริตรหรือวัฏฏกปริตร แต่ในบทสวดของมหาเถรสมาคมใช้วัฏฏกปริตรเป็นหลัก

๑๐. โมระปริตร

พระปริตรของนกยูงโพธิสัตว์เพื่อความแคล้วคลาดปลอดภัย

พระปริตรนี้มีที่มาจากพระสูตรโมรชาดก ซึ่งเกิดจากการที่ภิกษุรูปหนึ่งบำเพ็ญธรรมอยู่เห็นสตรีผู้เลอโฉมผ่านมาก็เกิดความกำหนัดในใจ จึงนำความไปกราบทูลถามพระบรมศาสดา พระบรมศาสดาก็ตรัสเล่าว่าความกำหนัดในกามเช่นนั้นเคยทำให้พระโพธิสัตว์ซึ่งเสวยชาติเป็นพญายูงทองต้องติดบ่วงเกือบถึงแก่ชีวิตมาแล้ว ทั้ง ๆ ที่พระโพธิสัตว์นกยูงทองไม่เคยถูกจับได้เลยตลอด ๗๐๐ ปี เพราะสวดมนต์บทโมระปริตรบูชาพระอาทิตย์และพระพุทธเจ้าทุกเช้า-ค่ำ ทั้งก่อนบินออกไปหาอาหารตอนเช้า และก่อนเข้านอนตอนค่ำ **มนต์บทนี้คุ้มครองพระโพธิสัตว์ยูงทองไม่ให้ถูกพรานจับมาได้ ๗๐๐ ปี** ผ่านกษัตริย์กรุงพาราณสีมา ๗ องค์ แต่มาถูกจับได้ในที่สุด ก็เพราะพรานนำนกยูงตัวเมียมาล่อ เมื่อนกยูงตัวเมียร้องขึ้นตอนเช้าตรู่ พญายูงทองโพธิสัตว์ได้ยินเสียงก็เกิดความกำหนัด ลืมสวดโมระปริตร บินมาหมายจะหานางนกยูง จึงติดบ่วงนายพราน บางตำราก็ว่านายพรานจะเข้าไปจับ พระโพธิสัตว์ตรัสสอนนายพรานจนนายพรานปล่อย บางตำราก็ว่านายพรานจับพระโพธิสัตว์ไปถวายพระเจ้าพรหมทัต และพระโพธิสัตว์ได้แสดงธรรมถวายพระเจ้าพรหมทัตให้อยู่ในศีล ๕ พระเจ้าพรหมทัตก็ปล่อยพญายูงทองให้กลับไปอยู่ที่หิมพานต์ตามเดิม

ในคติการสวดพระปริตรตามแบบนพเคราะห์ถือว่า**โมระปริตรและวัฏฏกปริตรเป็นพระปริตรประจำพระอาทิตย์ หรือคนเกิดวันอาทิตย์** พระพุทธรูปปางประจำวันอาทิตย์คือ พระปางถวายเนตร อันเป็นปางทรงเสวยวิมุตติสุขสัปดาห์ที่สองที่อนิมิสเจดีย์ โดยประทับยืน พระหัตถ์ขวาห้อยทับพระหัตถ์ซ้าย และลืมพระเนตรทั้งวันทั้งคืน ๗ วัน ทรงเพ่งพระศรีมหาโพธิ์เพื่อแสดงกตเวทิตาธรรมแก่ต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่แผ่กิ่งก้านให้ร่มเงาพระองค์จนได้ตรัสรู้

บทสวดย่อของบทนี้ คือ **"อะ วิช สุ นุส สา นุต ติ"** สวด ๖ ครั้งตามกำลังพระอาทิตย์

อานุภาพการป้องกัน

ในบทขัดตำนาน ได้แสดงอานุภาพโดยย่อไว้ว่า "พวกพรานไพรแม้พยายามอยู่ช้านาน ก็ไม่อาจจับพระมหาโพธิสัตว์ผู้กำลังบำเพ็ญโพธิสมภารได้ เราทั้งหลายพึงสวดพระปริตรอันเรียกว่าพรหมมนต์นั้น เทอญฯ" เชื่อกันว่าใครสวดบทนี้เช้าขึ้นต้นด้วย "อุเทจะยัญจักขุมา..." และเย็นขึ้นต้นด้วย "อะเปตะยัญจักขุมา..." ทุกวัน **จะเกิดความแคล้วคลาด ปลอดจากภัยทั้งปวง ศัตรูทำอันตรายไม่ได้ เป็นความฟ้องร้องก็จะชนะ ถูกใส่ความกล่าวหาก็จะพ้นข้อกล่าวหา** เหมือนที่พญายูงทองสวดทุกเช้า ค่ำ ๗๐๐ ปี ไม่มีใครจับได้นั่นเอง

ภาพสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีน้ำ และสีน้ำมัน ฝีมือจักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ โดยได้รับอนุญาตจากมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต สงวนลิขสิทธิ์

โมระปริตร
(บทสวดตอนเช้า)

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา
หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส
ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวิปปะภาสัง
ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ ทิวะสัง
เย พราหมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
นะโม วิมุตตานัง นะโมวิมุตติยา
อิมัง โส ปะริตตัง กัตะวา โมโร จะระติ เอสะนา ฯ

คำแปล

(เมื่อพระอาทิตย์อุทัยยามรุ่งอรุณ นกยูงสวดพระปริตรว่า)

"พระอาทิตย์อุทัยขึ้นมาเป็นดวงตาของโลก เป็นเจ้าแห่งแสงสว่าง กำลังสาดแสงสีทองส่องผืนปฐพี ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระอาทิตย์ซึ่งสาดแสงสีทองส่องผืนปฐพี ขอท่านจงคุ้มครองข้าพเจ้าทั้งหลายให้อยู่เป็นสุขตลอดกลางวัน ในวันนี้

ท่านเหล่าใดละบาปได้แล้ว รู้ธรรมทั้งปวงหมดทุกอย่าง ขอท่านผู้ไม่มีบาปเหล่านั้น จงรับความนอบน้อมของข้าพเจ้า ท่านผู้ไม่มีบาปทั้งหลายโปรดรักษาข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอนอบน้อมพระโพธิญาณ ขอนอบน้อมท่านผู้หลุดพ้นแล้วทั้งหลาย ขอนอบน้อมแด่วิมุตติธรรมเป็นเครื่องหลุดพ้นจากกองทุกข์ทั้งปวง นกยูงนั้น สวดปริตรนี้แล้วจึงเที่ยวไปแสวงหาอาหาร"

โมระปริตร

(บทสวดตอนกลางคืน)

อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา
หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส
ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวิปปะภาสัง
ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ รัตติง
เย พราหมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา
อิมัง โส ปะริตตัง กัตะวา โมโร วาสะมะกัปปะยีติ ฯ

คำแปล

(เมื่อพระอาทิตย์ตกดินยามเย็น นกยูงได้สวดพระปริตรว่า)

"พระอาทิตย์อุทัยขึ้นมาเป็นดวงตาของโลก เป็นเจ้าแห่งแสงสว่าง สาดแสงสีทองส่องผืนปฐมพีกำลังอัสดงแล้ว ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระอาทิตย์ซึ่งสาดแสงสีทองส่องผืนปฐมพี ขอท่านจงคุ้มครองข้าพเจ้าทั้งหลายให้อยู่เป็นสุขตลอดราตรีค่ำคืนวันนี้

ท่านเหล่าใดละบาปได้แล้ว รู้ธรรมทั้งปวงหมดทุกอย่าง ขอท่านผู้ไม่มีบาปเหล่านั้น จงรับความนอบน้อมของข้าพเจ้า ท่านผู้ไม่มีบาปทั้งหลายโปรดรักษาข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอนอบน้อมพระโพธิญาณ ขอนอบน้อมท่านผู้หลุดพ้นแล้วทั้งหลาย ขอนอบน้อมแด่วิมุตติธรรมเป็นเครื่องหลุดพ้นจากกองทุกข์ทั้งปวง นกยูงนั้นสวดปริตรนี้แล้วจึงพักผ่อนหลับนอน"

๑๑.วัฏฏะกะปริตร :

พระปริตรของนกคุ่มป้องกันไฟและความวุ่นวายใจ

วัฏฏะกะชาดก เป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธองค์ เมื่อครั้งถือกำเนิดเป็นลูกนกคุ่ม พ่อแม่ไปหาอาหาร ระหว่างนั้นเกิดไฟป่ามา ลูกนกพระโพธิสัตว์ยังบินไม่ได้จึงทำสัจจกิริยาแล้วทำปริตรป้องกันตนเองจากไฟป่า เมื่อไฟป่ามาถึงก็หยุดไหม้ห่างจากพระโพธิสัตว์ ๑๖ กรีสะ ด้วยเดชแห่งสัจจกิริยานั้น วัฏฏะปริตรปรากฏอยู่ในพระสุตตันตปิฎก จริยาปิฎก และวัฏฏกชาดก อรรถกถาชาดก

วัฏฏกปริตร เป็นพระปริตรที่กล่าวอ้างคุณ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะและสัจจะของพระพุทธเจ้าในอดีตทั้งหลาย แล้วน้อมเอาพระพุทธคุณดังกล่าว มาบังเกิดเป็นอานุภาพปกป้องคุ้มครองอันตรายอันจะเกิดจากไฟทั้งหลายให้เกิดความสุขสวัสดีแก่ชีวิต พระคาถาบทนี้ก็เป็นพระปริตรประจำพระอาทิตย์เช่นเดียวกับโมระปริตร คำสวดย่อก็เหมือนกัน

อานุภาพการป้องกัน

การสวดคาถานี้ ก็เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายอันเกิดจากไฟ (ป้องกันอัคคีภัย) และ**ขจัดเหตุเดือดร้อนวุ่นวายใจ**นานาประการ ซึ่งเปรียบเหมือนไฟในอก ให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขในครอบครัว โบราณาจารย์ใช้ปลุกเสกเครื่องรางของขลังเป็นนกคุ่มหรือน้ำเต้าเอาไว้กันไฟไหม้ มักนิยมสวดในพิธีขึ้นบ้านใหม่เพื่อไม่ให้ไฟไหม้บ้าน

วัฏฏะกะปริตร

อัตถิ โลเก สีละคุโณ
สัจจัง โสเจยยะนุททะยา
เตนะ สัจเจนะ กาหามิ
สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง
อาวัชชิตะวา ธัมมะพะลัง
สะริตะวา ปุพพะเก ชิเน
สัจจะพะละมะวัสสายะ
สัจจะกิริยะมะกาสะหัง
สันติ ปักขา อะปัตตะนา
สันติ ปาทา อะวัญจะนา
มาตา ปิตา จะ นิกขันตา
ชาตะเวทะ ปะฏิกกะมะ
สะหะ สัจเจ กะเต มัยหัง
มะหาปัชชะลิโต สิขี
วัชเชสิ โสฬะสะ กะรีสานิ
อุทะกัง ปัตตะวา ยะถา สิขี
สัจเจนะ เม สะโม นัตถิ
เอสา เม สัจจะปาระมีติฯ

คำแปล

คุณคือศีล สัจจะ ชีวิตที่สะอาด และความเอื้ออาทรมีอยู่ในโลก ด้วยความสัตย์นั้น ข้าพเจ้าจักกระทำสัจจกิริยาอย่างยอดเยี่ยม

ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกถึงพลานุภาพแห่งพระสัทธรรม น้อมรำลึกถึงพระพุทธเจ้าผู้ทรงพิชิตมารในอดีต ได้กระทำสัจจกิริยา ยึดมั่นในกำลังแห่งสัจจะที่ข้าพเจ้ามีอยู่ จึงขอทำสัจจกิริยา ว่า

ปีกทั้งสองข้างของข้าพเจ้ามีอยู่ แต่ก็ยังไม่แข็งแรงพอที่จะบินได้ เท้าทั้งสองข้างของข้าพเจ้ามีอยู่ แต่ก็ยังไม่แข็งแรงพอที่จะเดินได้ พ่อแม่ก็พากันบินหนีไฟออกไปเสียแล้ว พระเพลิงเอ๋ย ขอท่านจงดับเสียเถิด

พร้อมกับเมื่อข้าพเจ้ากระทำสัจจกิริยา เปลวเพลิงที่ลุกโชนรุ่งโรจน์ใหญ่หลวงนัก ก็กลับเว้นที่ไว้ ๑๖ กรีส เหมือนเปลวไฟตกถึงน้ำแล้วมอดดับ ฉะนั้น

ไม่มีผู้ใดเสมอด้วยสัจจะของข้าพเจ้า นี้คือสัจจบารมีของข้าพเจ้าฯ

๑๒. ธะชัคคะสูตร (สวดย่อ) :
เพื่อขจัดความหวาดกลัวและป้องกันอันตรายจากที่สูง

เมื่อสวดโมระปริตรและหรือวัฏฏกปริตรจบแล้วก็จะลงมือสวดธชัคคสูตรต่อไป ธชัคคสูตรนี้ มีที่มาจากพระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถาวรรค พระพุทธองค์ตรัสธชัคคสูตรนี้แก่พระภิกษุในขณะที่ประทับอยู่ที่เชตวัน นครสาวัตถี โดยทรงเล่าเรื่อง การเทวาสุรสงครามระหว่างเทพ ซึ่งมีท้าวสักกะเทวราชหรือพระอินทร์เป็นจอมทัพกับเหล่าอสูรซึ่งถูกท้าวสักกะและเทพบริวารขับลงไปจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แล้วยึดสวรรค์นั้นครอบครองแทน เหล่าอสูรเคยอยู่บนสวรรค์ชั้นนี้ เคยได้ทราบว่าสวรรค์ชั้นนี้มีต้น "ปาริชาต" ซึ่งเป็นดอกไม้ทิพย์ที่มีกลิ่นหอม อันเกิดจากบุญกุศลของท้าวสักกะ ในขณะที่อสูรนครก็มีต้นไม้ชื่อ "จิตตปาตลิ" เหมือนต้นปาริชาตแต่ไม่มีกลิ่นหอมเลย ดังนั้นเมื่อดอกจิตตปาตลิบานพวกอสูรก็ระลึกถึงดาวดึงส์เทวโลก ก็เกิดความแค้นยกทัพขึ้นมาบนสวรรค์จะรบเพื่อชิงแดนคืน ในการรบนี้เทพนักรบทั้งหลายก็อาจเกิดความกลัว ขนพองสยองเกล้าได้ ดังนั้น ท้าวสักกะจึงขอให้เทพทั้งหลายมองดูยอดธง (ธชัคคะ) ของท้าวสักกะจอมเทพ หรือยอดธงของแม่ทัพเทพอื่น ๆ อาทิ วรุณเทวราช อีสาณเทวราช ความหวาดกลัวก็จะหายไป

แต่พระบรมศาสดาตรัสต่อไปว่า แม้เทวดาจะดูยอดธง (ธชัคคะ) ของจอมเทพแล้ว ความกลัวก็อาจหายไปบ้าง ไม่หายบ้าง เพราะท้าวสักกะยังไม่หมดกิเลส คือ ราคะ โมหะ โทสะ ยังเป็นผู้หวาดกลัว ยังเป็นผู้สะดุ้งยังเป็นผู้หนี แต่ถ้าภิกษุทั้งหลายเกิดความกลัวเมื่ออยู่ป่า หรืออยู่ตามบ้านร้าง แล้วน้อมระลึกถึงพระพุทธคุณพระธรรมคุณ พระสังฆคุณ เสมือนมองดูธงชัยแห่งพระรัตนตรัยแล้ว ความหวาดกลัวจะหายไปหมด เกิดความอาจหาญแกล้วกล้าทุกผู้ เพราะพระพุทธองค์เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ปราศจาก ราคะ โทสะ โมหะ เป็นผู้ไม่หวาดกลัว เป็นผู้ไม่สะดุ้ง เป็นผู้ไม่หนี

ในธชัคคสูตรนี้ จะมีบทพระพุทธคุณที่เรียกว่า "อิติปิโส" บทพระธรรมคุณ และบทพระสังฆคุณ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของพระสูตรนี้ จึงเรียกบทสวดนี้อีกชื่อหนึ่งว่า **อนุสสรณปาฐะ**

การสวดพระพุทธมนต์แบบนพเคราะห์ถือว่าธชัคคสูตรนี้เป็น**พระพุทธมนต์ประจำพระศุกร์หรือคนเกิดวันศุกร์** สำหรับ**พระประจำวันศุกร์นี้คือพระปางรำพึง** ซึ่งพระพุทธองค์ประทับยืนและเอาพระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้ายบนพระอุระ เมื่อครั้งพระพุทธองค์ทรงรำพึงถึงความยากและลึกซึ้งของพระสัทธรรมที่จะโปรดเทวดาและมนุษย์ จนท้าวสหัมบดีพรหมต้องลงมาอาราธนาให้ทรงแสดงธรรมโปรดเทวดาและมนุษย์

บทสวดย่อคือ "**วา โธ โน อะ มะ มะ วา**" ต้องสวด ๒๑ จบตามกำลังพระศุกร์

อานุภาพการป้องกัน

ถือกันว่าการสวดระลึกถึงคุณพระรัตนตรัยนี้จะ**ทำลายความหวาดกลัว** หรือความขนพองสยองเกล้าได้โดยเฉพาะเมื่อไปต่างถิ่นต่างที่ **ทั้งยังคุ้มครองจากภยันตรายที่เกิดจากมนุษย์และอมนุษย์ได้** รวมทั้ง**ป้องกันอันตรายจากที่สูง หรืออันตรายทางอากาศหรือการเดินทางโดยเรือบิน**ได้ ดังความในบทขัดตำนานว่า

"สัตว์ทั้งหลายแม้ที่อยู่ในอากาศ สามารถได้ที่พึ่งอย่างเดียวกันกับสัตว์ที่อยู่บนแผ่นดิน อนึ่ง ด้วยการระลึกถึงพระปริตร ที่ทำให้สัตว์ทั้งหลายมีจำนวนสุดที่จะคณานับได้ สามารถรอดพ้นจากข่าย คือ อุปัทวันตรายนานาประการ อันเกิดแต่ยักษ์และโจร เป็นต้น เราทั้งหลายจงสวดพระปริตรนั้นเถิด"

ภาพสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีน้ำ และสีน้ำมัน ฝีมือจักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ โดยได้รับอนุญาตจากมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต สงวนลิขสิทธิ์

ธะชัคคะสูตร หรือ อะนุสสะระณะปาฐะ (สวดย่อ)

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ, สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ ฯ

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก, เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก, ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหีติ ฯ (อ่านว่า วิญญูฮีติ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย, ปาหุเนยโย, ทักขิเณยโย, อัญชะลีกะระณีโย, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

คำแปล

เพราะเหตุอย่างนี้ ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้านั้นเป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้ด้วยพระองค์เอง ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ เสด็จไปดีแล้ว ทรงรู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้ อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า ทรงเป็นครูของเหล่าเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม ทรงมีความสามารถในการจำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์ฯ

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสได้ดีแล้ว ผู้ศึกษาและปฏิบัติพึงเห็นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล สามารถแนะนำผู้อ่านให้มาพิสูจน์ได้ว่า "ท่านจงมาดูเถิด" ควรน้อมนำเข้ามาไว้ในตัว ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตนฯ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีภาคเจ้า ปฏิบัติดีแล้ว ปฏิบัติตรงแล้ว ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์ ปฏิบัติเหมาะสม ได้แก่ บุคคลเหล่านี้ คือ คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่นับเรียงลำดับได้ ๘ ท่านนั่นแหละ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งเป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขาน้อมนำมาบูชา ควรแก่สักการะที่เขาเตรียมไว้ต้อนรับ ควรรับทักษิณาทาน เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรให้ความเคารพ เป็นเนื้อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ฯ

๑๓. อาฏานาฏิยะปริตร (สวดย่อ)

พระปริตรแห่งเทพนครเพื่อป้องกันภัยจากอมนุษย์

พระปริตรนี้มีที่มาจากพระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค โดยในพรรษาที่ ๓ หลังจากการตรัสรู้ พระบรมศาสดาประทับอยู่บนเขาคิชฌกูฏใกล้เมืองราชคฤห์ ท้าวจตุมหาราชทั้ง ๔ มาเฝ้าตอนกลางคืนและกราบทูลคาถานี้ถวายพระพุทธองค์เพื่อสอนภิกษุทั้งหลายให้สวดกันยักษ์และอมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใสพระพุทธศาสนาทำร้าย ครั้งรุ่งเช้าพระพุทธองค์จึงตรัสสอนภิกษุทั้งหลายให้จดจำอาฏานาฏิยรักษ์ เพื่อป้องกันรักษาไม่ให้ถูกเบียดเบียนโดยอมนุษย์ทั้งหลาย

ท้าวจตุมหาราชนั้น เป็นเทวดา ๔ องค์ ซึ่งมีหน้าที่ปกครองทิศทั้ง ๔ ในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา อันประกอบด้วย **ท้าวธตรฐ** มีคนธรรพ์เป็นเทพบริวาร ปกครองทิศตะวันออก **ท้าววิรุฬหก**มีกุมภัณฑ์เป็นเทพบริวารปกครองทิศใต้ **ท้าววิรูปักษ์**มีนาคเป็นเทพบริวารปกครองทิศตะวันตก และ**ท้าวกุเวร**หรือ**ท้าวเวสสุวัณ**มียักษ์เป็นเทพบริวารปกครองทิศเหนือ เพราะเหตุที่ปกครองทิศทั้ง ๔ และเป็นทัพหน้าของท้าวสักกะ จึงถูกเรียกว่า**ท้าวจตุโลกบาล** หรือเทพผู้รักษาโลกทั้ง ๔ ทิศ ท้าวจตุมหาราชนี้เองที่เอาบาตรมาถวายพระพุทธองค์ ๔ ใบ และทรงอธิษฐานให้เป็นใบเดียว

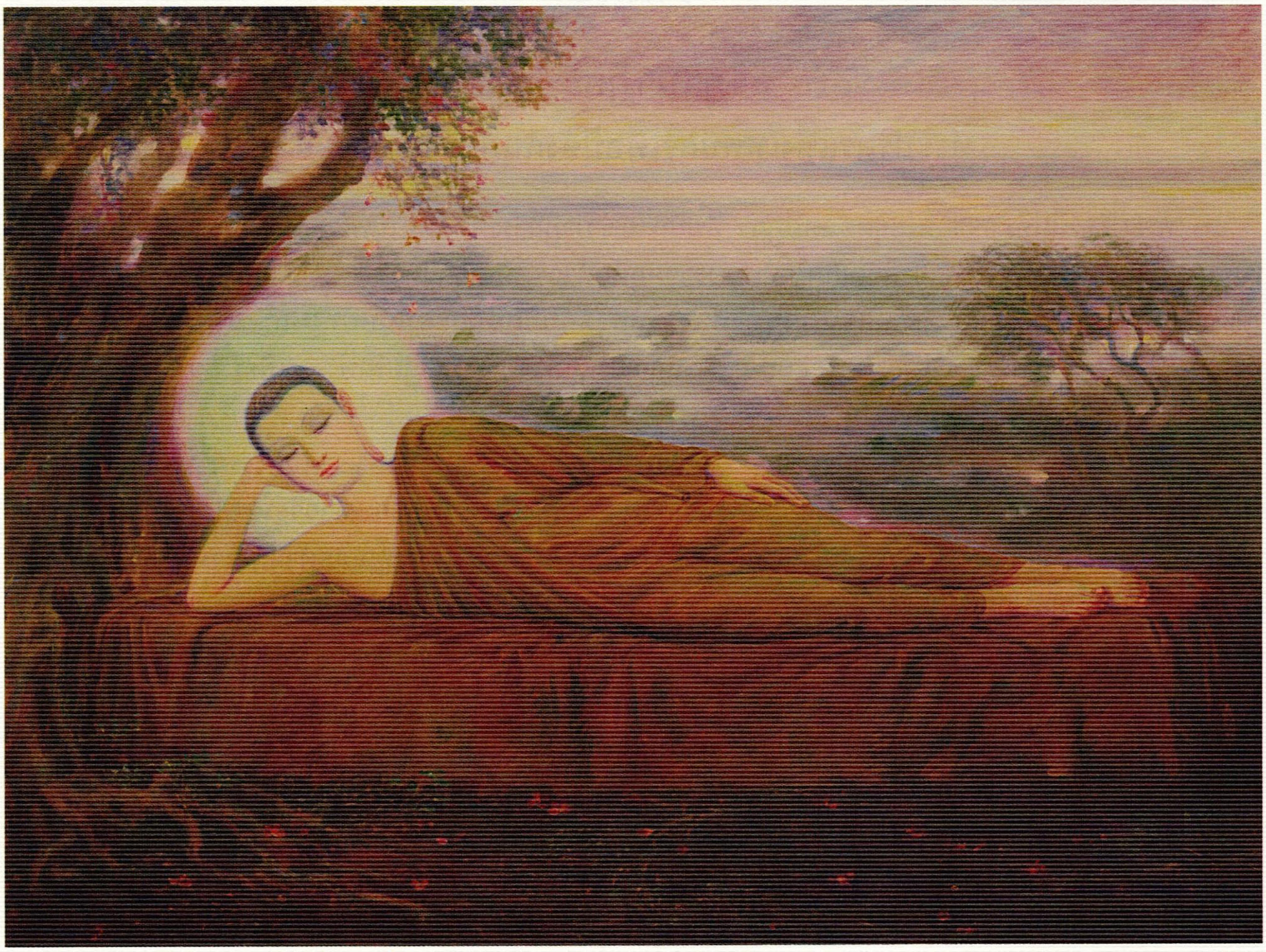
ด้วยเหตุที่ท้าวจตุโลกบาลนี้มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนานี้เอง ทำให้ ท้าวจตุมหาราชผูกคาถาบทนี้ขึ้นที่**อาฏานาฏานคร**แล้วนำถวายพระพุทธองค์ ด้วยเหตุนี้จึงเรียกพระปริตรนี้ตามชื่อเทพนครที่ผูกคาถาขึ้น โดยเทพทั้ง ๔ ได้มีฉันทามติให้ ท้าวเวสสุวัณเป็นผู้กราบทูลแทนเทพทั้ง ๔ ท้าวเวสสุวัณกราบทูลว่า บรรดาเทพที่เป็นยักษ์ทั้งหลาย บ้างก็เลื่อมใสพระพุทธศาสนาและพระพุทธองค์ บ้างก็ไม่เลื่อมใสเพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าสั่งสอนให้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์และงดเว้นจากการผิดศีลอื่น ๆ อีก ๔ ข้อ ซึ่งตรงกันข้ามกับนิสัยยักษ์ ยักษ์ที่ไม่เลื่อมใสเหล่านั้นก็ไม่ค่อยพอใจ ครั้นเมื่อพระภิกษุบำเพ็ญสมณธรรมในป่า ยักษ์พวกนี้ก็จะมาทำร้าย ท้าวจตุโลกบาลจึงถวายคาถาที่เรียกว่า "**อาฏานาฏิยรักษ์**" เพื่อคุ้มครองพุทธบริษัท ๔ จากการถูกเบียดเบียนจากอมนุษย์

เนื้อความของอาฏานาฏิยะปริตร เริ่มต้นจากคาถาที่ท้าวเวสสุวัณกล่าวนอบน้อมนมัสการพระพุทธเจ้า ๗ พระองค์ คือ พระพุทธเจ้าวิปัสสี พระพุทธเจ้าสิขี พระพุทธเจ้าเวสสภูแห่งกัปที่แล้ว และพระพุทธเจ้าในภัทรกัปหรือกัปปัจจุบัน ๔ พระองค์ คือ พระพุทธเจ้ากกุสันโธ พระพุทธเจ้าโกนาคม พระพุทธเจ้ากัสสปะ และพระพุทธเจ้าโคตมะหรืออังคีรส เนื้อความส่วนนี้เองที่นิยมนำมาสวดย่อในงานต่าง ๆ เพราะบทเต็มยาวมาก

เนื้อความเต็มของอาฏานาฏิยะปริตรกล่าวถึงการนมัสการพระพุทธเจ้า ๒๘ พระองค์ และกล่าวสรรเสริญพระพุทธคุณว่าประกอบด้วยพุทธธรรม ๑๘ ประการ มีมหาปุริสลักษณะ ๓๒ ประการ อนุพยัญชนะ ๘๐ และพรรณนาขอให้ท้าวจตุโลกบาลทั้ง ๔ และเทพบริวารคุ้มครอง หลังจากนั้นก็มีบท "นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง" ซึ่งปฏิญาณว่าที่พึ่งอื่นนอกจากพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ไม่มี แล้วต่อด้วยบท "ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก" และบท "สักกัตตะวา" รวมทั้งบท "สัพพีติโย วิวัชชันตุ" ทั้ง ๔ บทนี้เป็นคาถาต่อท้ายอาฏานาฏิยะปริตรที่เอาไปใช้สวดในที่ต่าง ๆ แยกจากอาฏานาฏิยะปริตรด้วย ดังจะเห็นได้ในตอนต่อๆ ไป

ในคติการสวดพระพุทธมนต์แบบนพเคราะห์นั้นถือว่าอาฏานาฏิยะปริตรเป็น **พระพุทธมนต์ประจำพระราหู** หรือสำหรับ**คนเกิดวันพุธกลางคืน** พระประจำ**คนเกิดวันพุธกลางคืน** หรือพระราหูคือ**พระปางปาลิไลยก์** ซึ่งเป็นปางที่พระพุทธองค์ประทับนั่งห้อยพระบาททรงหงายพระหัตถ์รับของถวายจากช้างปาลิไลยกะและลิง เมื่อครั้งที่พระพุทธองค์ทรงปลีกวิเวกหลังจากเสด็จไปห้ามภิกษุโกสัมพีที่เกิดสังฆเภทแตกแยกทะเลาะวิวาทกันแล้วไม่รับฟังการทรงเตือนสติ จึงเสด็จไปประทับในป่าเพียงพระองค์เดียว โดยมีช้างและลิงมาเป็นพุทธอุปัฏฐาก

คาถาย่อของพระพุทธมนต์ก็บทนี้ คือ "**คะ พุท ปัน ทู ทัม วะ คะ**" สวด ๑๒ จบตามกำลังพระราหู

ภาพสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีน้ำ และสีน้ำมัน ฝีมือจักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ โดยได้รับอนุญาตจากมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต สงวนลิขสิทธิ์

อานุภาพการป้องกัน

อาฏานาฏิยะปริตรนี้มีอานุภาพในการทำให้อมนุษย์ที่ยังไม่เลื่อมใส เกิดความเลื่อมใสพระพุทธศาสนา และ **คุ้มครองป้องกันไม่ให้อมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใสสิงสู่ เบียดเบียน ทำร้าย** เพราะถ้าอมนุษย์ยังฝ่าฝืนทำร้ายผู้สวดพระปริตรนี้ก็จะถูกลงทัณฑ์โดยบรรดาเทพทั้งหลายที่เป็นบริวารของท้าวจตุโลกบาล ด้วยเหตุนี้การขับอมนุษย์ที่สิงสู่แล้ว ยังไม่ออกจากการสิงสู่ โบราณาจารย์จึงให้ประกาศแก่เหล่าเทวดาว่า "พวกท่านจงรู้ไว้เถิด อมนุษย์นี้ไม่ยอมทำตามคำร้องขอของเรา เมื่อเป็นเช่นนี้เราจักทำพุทธอาชญาแก่อมนุษย์นั้น" แล้วจึงสวดอาฏานาฏิยะปริตรเพื่อขอให้เทพทั้งหลายมาประชุมลงทัณฑ์อมนุษย์นั้นตามคำท้าวจตุโลกบาล

บทขัดตำนานได้กล่าวถึงคุณอาฏานาฏิยะปริตรไว้ว่า

"เราทั้งหลายจงสวดพระปริตรที่พระพุทธเจ้าผู้เป็นมหาวีรบุรุษทรงแสดงไว้เพื่อคุ้มครองป้องกันพุทธบริษัททั้ง ๔ **มิให้ถูกเบียดเบียนจากอมนุษย์ทั้งหลายที่ดุร้าย** สันดานหยาบช้า ไม่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอันบัณฑิตรับรองแล้วว่าเป็นศาสนาดีทุกเมื่อนั้น เทอญ"

อาฏานาฏิยะปริตร (สวดย่อ)

วิปัสสิสสะ นะมัตถุ จักขุมันตัสสะ สิรีมะโต
สิขิสสะปิ นะมัตถุ สัพพะภูตานุกัมปิโน
เวสสะภุสสะ นะมัตถุ นะหาตะกัสสะ ตะปัสสิโน
นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ มาระเสนัปปะมัททิโน
โกนาคะมะนัสสะ นะมัตถุ พราหมะณัสสะ วุสีมะโต
กัสสะปัสสะ นะมัตถุ วิปปะมุตตัสสะ สัพพะธิ
อังคีระสัสสะ นะมัตถุ สักยะปุตตัสสะ สิรีมะโต
โย อิมัง ธัมมะมะเทเสสิ สัพพะทุกขาปะนูทะนัง
เย จาปิ นิพพุตา โลเก ยะถาภูตัง วิปัสสิสุง
เต ชะนา อะปิสุณา มะหันตา วีตะสาระทา
หิตัง เทวะมะนุสสานัง ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง
วิชชาจะระณะสัมปันนัง มะหันตัง วีตะสาระทัง
วิชชาจะรณะสัมปันนัง พุทธัง วันทามะ โคตะมันติ ฯ

คำแปล

*ขอนอบน้อม แด่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **วิปัสสี** ผู้มีพระปัญญาจักษุ ผู้ทรงพระสิริ*

*ขอนอบน้อม แด่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **สิขี** ผู้ทรงอนุเคราะห์แก่สัตว์ทั้งปวง*

*ขอนอบน้อม แด่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **เวสสภู** ผู้ทรงชำระล้างกิเลสแล้ว ทรงมีความเพียรเป็นเครื่องแผดเผากิเลส*

*ขอนอบน้อม แด่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **กกุสันธะ** ผู้ทรงย่ำยีพญามาร และเหล่าเสนามารได้แล้ว*

*ขอนอบน้อม แด่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **โกนาคมนะ** ผู้ทรงละบาปได้แล้ว ทรงสิ้นสุดการประพฤติพรหมจรรย์แล้ว*

*ขอนอบน้อม แด่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **กัสสปะ** ผู้ทรงพ้นจากกิเลสทั้งปวง*

*ขอนอบน้อม แด่พระพุทธเจ้าพระนามว่า **อังคีรส** โอรสแห่งศากยราช ผู้ทรงพระสิริ ทรงแสดงธรรมเพื่อบรรเทาทุกข์ทั้งปวงนี้*

อนึ่ง พระขีณาสพทั้งหลายในโลก ผู้เห็นแจ้งธรรมตามความเป็นจริง ดับกิเลสได้แล้วท่านเหล่านั้น หามีวาจาส่อเสียดไม่ เป็นผู้มีคุณอันยิ่งใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม

ขอนอบน้อม แด่พระขีณาสพทั้งหลายเหล่านั้น ผู้ต่างก็ถวายความนอบน้อม แด่พระโคตมะพุทธเจ้า ผู้ทรงเกื้อกูลแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ทรงถึงพร้อมด้วยวิชชา และจรณะผู้ทรงคุณอันยิ่งใหญ่ ทรงปราศจากความครั่นคร้าม

เมื่อสวดอาฏานาฏิยะปริตรจบแล้ว ถ้าสวดสิบสองตำนานก็สวดอังคุลิมาลปริตร แล้วต่อด้วย**โพชฌงคปริตร** แต่ถ้าสวดแบบเจ็ดตำนานก็สวด**โพชฌงคปริตร**เลย

๑๔. อังคุลิมาละปริตร :
เพื่อให้หายโรคภัยและคลอดง่าย

พระปริตรนี้มีที่มาในพระสุตตันตปิฎก อังคุลิมาลสูตรและเป็นพระพุทธมนต์ อันพระพุทธองค์ตรัสสอนพระองคุลิมาลให้ตั้งสัตยาอธิษฐานช่วยสตรีผู้กำลังจะคลอดแต่คลอดไม่ได้ เพราะเห็นพระองคุลิมาลมาบิณฑบาตเกิดความกลัววิ่งหนี เพราะความกลัวนี้จึงทำให้เกิดลมกัมมัชวาต ปวดท้องแต่คลอดไม่ได้ จึงร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวด ทำให้พระองคุลิมาลเถระเกิดความสงสารอย่างจับใจ อยากช่วย จึงกลับมาเฝ้าพระพุทธองค์ที่พระเชตวัน พระพุทธองค์ทรงสอนให้พระเถระตั้งสัตยาอธิษฐาน คือ อ้างสัจจะหรือความจริงด้วยพระคาถาที่นำมาสวดเป็นพระพุทธมนต์บทนี้เอง ปรากฏว่าเมื่อพระเถระกล่าวสัตยาอธิษฐานที่พระพุทธองค์สอน ก็ปรากฏว่าหญิงผู้นั้นคลอดลูกได้ง่ายทันที คนทั้งหลายจึงเอาน้ำมาล้างตั่งที่พระเถระนั่งทำสัจจกิริยาแล้วเอาไปรดศีรษะหรือดื่มกินก็หายโรค จึงเป็นที่มาของการนำพระพุทธมนต์บทนี้มาสวด โดยเฉพาะในงานมงคลสมรส

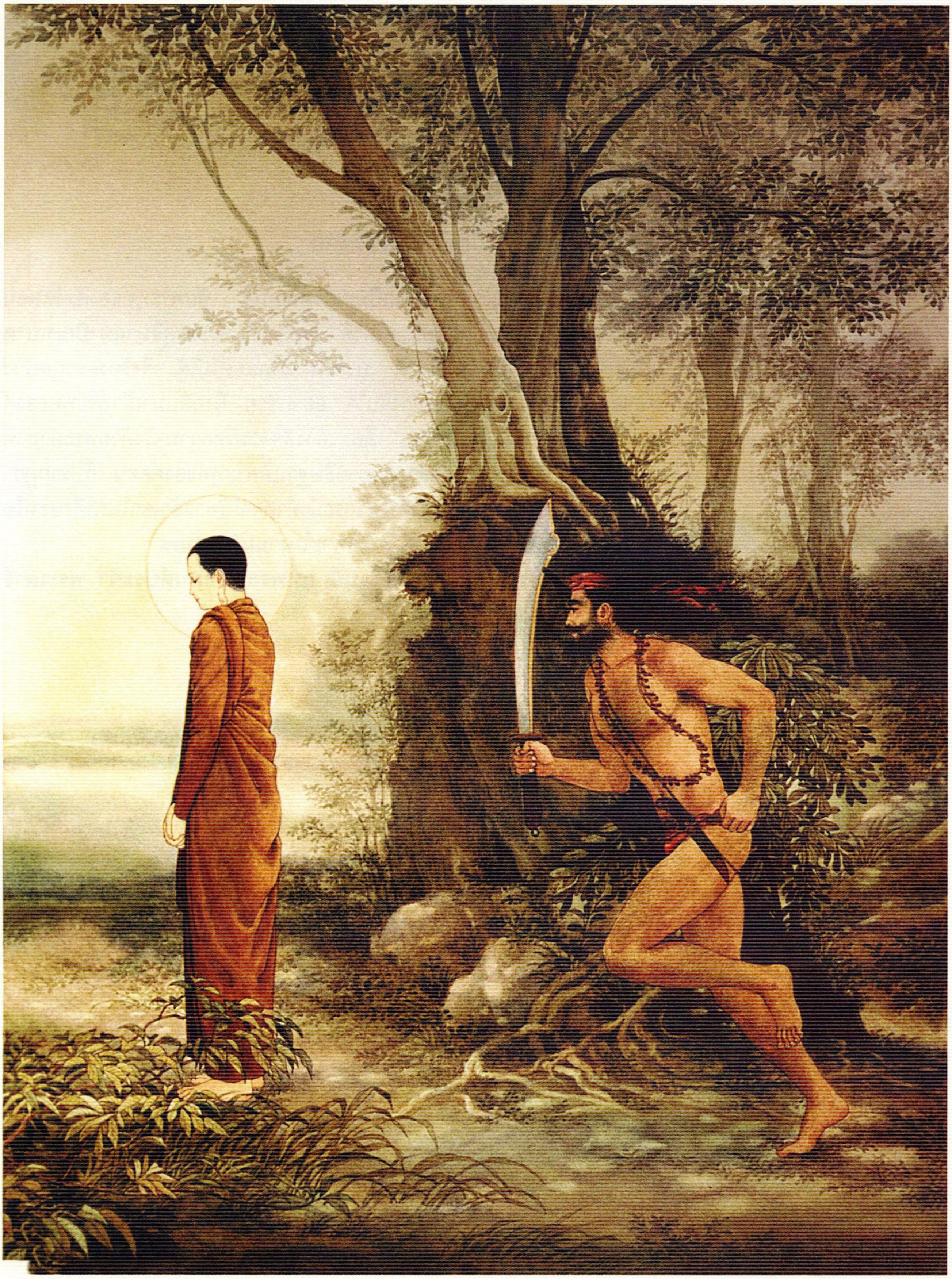
ในการสวดพระปริตรแบบนพเคราะห์นั้น ถือว่า อังคุลิมาลปริตรเป็น**บทพระพุทธมนต์ประจำ พระเสาร์** หรือ**คนเกิดวันเสาร์**

อานุภาพการป้องกัน

ในบทขัดตำนานได้แสดงอานุภาพเอาไว้ว่า

"แม้แต่น้ำล้างตั่งรองนั่งของพระองคุลิมาลเถระผู้กล่าวพระปริตรบทใด ยังบันดาลให้อันตรายทั้งปวงหายไปได้ อนึ่ง พระปริตรบทใดที่พระโลกนาถเจ้าทรงสอนแก่พระองคุลิมาลเถระ ทำให้คลอดบุตรโดยสวัสดีเราทั้งหลายจงสวดพระปริตรบทนั้น ซึ่งยังมีเดชมากปรากฏอยู่ตลอดกัปเทอญฯ"

ผมเคยให้คนที่เคยแท้งมา ๓ ครั้ง สวดบทนี้เพื่อไม่ให้แท้ง ก็ปรากฏว่าการตั้งครรภ์ครั้งที่ ๔ ของผู้นั้นก็เกิดความสวัสดีไม่แท้ง ด้วยอานุภาพแห่งการสวดพระคาถานี้ด้วยศรัทธาทั้งเช้า-เย็น

ภาพสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีน้ำ และสีน้ำมัน ฝีมือจักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ โดยได้รับอนุญาตจากมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต สงวนลิขสิทธิ์

อังคุลิมาละปริตร

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยายะ, ชาติยา ชาโต, นาภิชานามิ สัญจิจจะ, ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา, เตนะ สัจเจนะ โสตถิ เต, โหตุ โสตถิ คัพภัสสะฯ

คำแปล

น้องหญิง ตั้งแต่อาตมาเกิดในอริยชาติแล้ว (คือบวชแล้ว) มิได้มีเจตนาจะทำลายชีวิตสัตว์เลยด้วยความสัตย์จริงนั้น ขอความสวัสดีจงมีแต่เธอและบุตรในครรภ์ของเธอด้วย

๑๕. โพชฌังคะปริตร :

องค์คุณ ๗ ประการแห่งการตรัสรู้และการทำให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บและมีอายุยืน

พระปริตรนี้มีที่มาจากพระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวรรค เป็นพระพุทธมนต์ที่โบราณาจารย์นำเอา ๓ สูตร คือ มหากัสสปะโพชฌงคสูตร มหาโมคคัลลานะโพชฌงคสูตร และมหาจุนทะโพชฌงคสูตร มารวมประพันธ์เป็นพระปริตรเดียว เพื่อให้สวดสาธยายได้ง่าย

เนื้อความในพระสูตรนี้กล่าวถึงองค์คุณแห่งการตรัสรู้ ๗ ประการ คือ ๑. **สติ** ความระลึกได้ ๒. **ธัมมวิจยะ** การเลือกเฟ้นพิจารณาธรรม ๓. **วิริยะ** ความเพียร ๔. **ปิติ** ความเอิบอิ่มใจ ๕. **ปัสสัทธิ** ความสงบ ๖. **สมาธิ** ความตั้งใจมั่น ๗. **อุเบกขา** คือการวางเฉย

ความจริงเหตุการณ์ ๓ เหตุการณ์อันเป็นที่มาของ ๓ สูตรเป็นเหตุการณ์ที่เกิดในที่แห่งเดียวกันคือที่พระเวฬุวันวิหารใกล้กรุงราชคฤห์ แต่เกิดในเวลาต่าง ๆ กัน คือเมื่อพระมหากัสสปะอาพาธเป็นไข้หนัก พระพุทธองค์เสด็จไปทรงเยี่ยมไข้แล้วตรัสโพชฌงค์ให้ฟัง ทำให้พระกัสสปะเกิดความปิติ โรคก็หายไป ครั้นเมื่อพระมหาโมคคัลลานะอาพาธ ก็เสด็จไปทรงเยี่ยมแล้วตรัสโพชฌงค์ให้ฟัง พระเถระชื่นชมแล้วก็หายจากอาพาธ โบราณาจารย์จึงรวม ๒ สูตรนี้ไว้ในบทที่ ๒ ของพระพุทธมนต์

เหตุการณ์ที่ ๓ เกิดขึ้นเมื่อพระพุทธองค์ทรงอาพาธเป็นไข้หนัก พระจุนทะไปเฝ้าเยี่ยมไข้ ทรงให้พระเถระสวดโพชฌงค์ถวาย พระบรมศาสดาพอพระทัยยิ่ง จึงทรงหายจากอาพาธ ความนี้ปรากฏอยู่ในบทที่ ๓ ของพระพุทธมนต์

เมื่อโบราณาจารย์นำพระสูตร ๓ พระสูตร ซึ่ง ๒ พระสูตรพระพุทธองค์ตรัสด้วยพระองค์เองและอีก ๑ สูตร พระมหาจุนทะสวดถวาย จึงถือว่าพระพุทธมนต์บทนี้สำคัญมากจึงเอามาสวดเป็นทั้ง **พุทธมนต์และโอสถ** และนิยมสวดในวันทำบุญอายุหรือเมื่อผู้ใหญ่ในบ้านป่วยก็จะเจริญพระพุทธมนต์บทนี้ อนึ่ง ถ้าเราทุกคนช่วยกัน ใครได้สวดเป็นประจำก็จะป้องกันไม่ให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ และทำให้อายุยืน

ในการสวดพระปริตรแบบนพเคราะห์ถือว่า**โพชฌงคะปริตร**เป็นพระพุทธมนต์ประจำ**พระเสาร์** หรือ**คนเกิดวันเสาร์** (เพราะทำให้พ้นทุกข์จึงขจัดโทษ, ทุกข์ อันเกิดจากพระเสาร์ได้) ซึ่งมีพระประจำวันเกิดเป็น**พระปางนาคปรก** อันเป็นปางที่พระพุทธองค์เสวยวิมุติสุขสัปดาห์ที่ ๖ ที่สระมุจลินท์ เกิดฝนตก ฟ้าร้อง น้ำท่วม ทำให้พระยามุจลินท์นาคราชขึ้นมาขดตนป้องพระพุทธองค์

คาถาสวดย่อคือ **"โส มา ณะ กะ ริ ถา โท"** สวด ๑๐ จบตามกำลังพระเสาร์ ใช้สำหรับถอนคุณไสยได้ด้วย

โพชฌังคะปริตร

โพชฌังโค สะติสังขาโต	ธัมมานัง วิจะโย ตะถา
วิริยัมปีติปัสสัทธิ	โพชฌังคา จะ ตะถาปะเร
สะมาธุเปกขะโพชฌังคา	สัตเตเต สัพพะทัสสินา
มุนินา สัมมะทักขาตา	ภาวิตา พะหุลีกะตา
สังวัตตันติ อะภิญญายะ	นิพพานายะ จะ โพธิยา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โสตถิ เต (เม) โหตุ สัพพะทาฯ
เอกัสสะมิง สะมะเย นาโถ	โมคคัลลานัญจะ กัสสะปัง
คิลาเน ทุกขิเต ทิสะวา	โพชฌังเค สัตตะ เทสะยิ
เต จะ ตัง อะภินันทิตะวา	โรคา มุจจิงสุ ตังขะเณ
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โสตถิ เต (เม) โหตุ สัพพะทาฯ
เอกะทา ธัมมะราชาปิ	เคลัญเญนาภิปีฬิโต
จุนทัตเถเรนะ ตัญเญวะ	ภะณาเปตะวานะ สาทะรัง
สัมโมทิตะวา จะ อาพาธา	ตัมหา วุฏฐาสิ ฐานะโส
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โสตถิ เต (เม) โหตุ สัพพะทาฯ
ปะหีนา เต จะ อาพาธา	ติณณันนัมปิ มะเหสินัง
มัคคาหะตะกิเลสาวะ	ปัตตานุปปัตติธัมมะตัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โสตถิ เต (เม) โหตุ สัพพะทาฯ

สวดให้ตนเองเปลี่ยน “เต” เป็น “เม”

คำแปล

โพชฌงค์ ๗ ประการ คือ ๑. สติ ความระลึกได้ ๒. ธัมมวิจยะ การเลือกเฟ้นพิจารณาธรรม ๓. วิริยะ ความเพียร ๔. ปีติ ความอิ่มใจ ๕.ปัสสัทธิ ความสงบ ๖. สมาธิ ความตั้งใจมั่น ๗. อุเบกขา ความวางเฉย เหล่านี้เป็นธรรมที่พระมุนีเจ้า ผู้ทรงเห็นธรรมทั้งปวงตรัสไว้ชอบแล้ว บุคคลอบรมฝึกฝนให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อตรัสรู้ และเพื่อพระนิพพาน ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า) ทุกเมื่อ

สมัยหนึ่งพระโลกนาถเจ้า ทอดพระเนตรเห็นพระโมคคัลลานะ และพระมหากัสสปะเป็นไข้ ได้รับความลำบาก จึงทรงแสดงโพชฌงค์ ๗ ประการ ให้ท่านทั้งสองฟัง ท่านทั้งสองต่างชื่นชมยินดีพระธรรมเทศนานั้น แล้วกลับหายจากโรคทันที ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า) ทุกเมื่อ

ครั้งหนึ่ง องค์พระธรรมราชาเอง (พระพุทธเจ้า) ทรงประชวรเป็นไข้หนัก รับสั่งให้พระจุนทะเถระ กล่าวโพชฌงค์ ๗ ประการนั้นถวายโดยเคารพ ก็ทรงบันเทิงพระหฤทัย หายจากพระประชวรนั้นแท้จริง ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า) ทุกเมื่อ

แท้จริงนั้น อาพาธเหล่านั้นของท่านผู้ทรงคุณอันยิ่งใหญ่ทั้ง ๓ อันตรธานไปไม่กลับเป็นอีก เหมือนอริยมรรคกำจัดกิเลสสลงราบแล้ว ไม่เกิดอีกเป็นธรรมดา ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า) ทุกเมื่อ ฯ

อนึ่ง ท่านผู้อ่านอยากทราบว่าโพชฌังคะปริตรรักษาโรคได้อย่างไร พึงหาหนังสือ “โพชฌงค์ พุทธวิธีเสริมสุขภาพ” ของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต) มาอ่านก็จะรู้ว่าเหตุใดคาถานี้จึงรักษาโรคได้

เพติกร ชินโย. ๕๘.

๑๖. อภยปริตร :

พระปริตรแห่งการปราศจากภัย การให้อภัย อโหสิกรรม และการขจัดลางร้ายทั้งปวง

พระปริตรบทนี้ไม่ได้มีที่มาในพระไตรปิฎกเหมือนบทก่อนๆ สันนิษฐานว่าเป็นคาถาที่โบราณาจารย์ยุคหลังจากพระอรรถกถาจารย์ประพันธ์ขึ้น

คำว่า "อภย" หรือ "อภัย" แปลตรงตัวก็คือ "ไม่มีภัย" (มาจาก อ และ ภย) อันเป็นปางที่พระพุทธองค์เสด็จไปโปรดกรุงเวสาลีเมื่อครั้งประสบภัย ๓ อย่าง คือ ทุพภิกขภัย โรคภัยและ อมนุสสภัย โดยทรงยกพระหัตถ์เบื้องขวาขึ้นเสมอพระอุระ ทรงแสดงการปกป้องให้กรุงเวสาลีพ้นจากภัย ๓ ภัยนั้น ด้วยเหตุนี้พระพุทธรูปปางนี้ ไทยจึงเรียกว่า "ปางห้าม**พยาธิ**" (ห้ามโรคภัยทั้งหลาย ไม่ใช่ปางห้าม**ญาติ** ซึ่งพระพุทธองค์ทรงยกพระหัตถ์ทั้ง ๒ ข้างเสมอพระอุระ ทรงห้ามมิให้พระญาติทำสงครามแย่งน้ำในแม่น้ำโรหิณี) และคนเข้าใจผิดเสมอๆ เพราะการออกเสียง "พะ ยา ธิ" คล้ายกับ "ญาติ" นั่นเอง แต่ฝรั่งเรียกพระปางนี้ว่า "abhaya mudra" หรือ "ปางทรงคุ้มครองให้ปราศจากภัย" ซึ่งดูจะตรงกับความหมายในพุทธประวัติมากกว่าของไทย ซึ่งถือว่าเป็นปางประทานพร

ต่อมาคำว่า "อภัย" ก็ขยายความไปถึงการไม่ผูกพยาบาท เพราะถูกผู้อื่นทำร้าย คือจะไม่ทำภัยให้เกิดขึ้นแก่ผู้ที่ทำร้ายตน ในความหมายที่ ๒ นี้ จึงตรงกับคำว่า "อโหสิกรรม" หรือการให้อภัยคือไม่ก่อภัยอันเป็นการแก้แค้นผู้อื่นที่ทำร้ายเรา

ชื่อของ "อภยปริตร" (อ่านว่า อะ-ภะ-ยะ-ปะ-ริต) จึงมีความหมายทั้ง ๒ ประการ คือ การคุ้มครองจากภัยทั้งปวงโดยพระพุทธานุภาพ และการให้อภัยและอโหสิกรรม

ในคติการสวดมนต์แบบนพเคราะห์ ถือว่าอภยปริตรเป็นพระปริตรประจำ**พระจันทร์ หรือคนเกิดวันจันทร์** มีพระพุทธรูปประจำวันคือ พระปางห้ามพยาธิ (หรือ "อภยมุทรา" ในภาษาบาลีและฝรั่ง) ซึ่งพระพุทธองค์ทรงยกพระหัตถ์ขวาขึ้น ทรงแสดงความคุ้มครองชาวเวสาลีจากภัย ๓ ประการ เพื่อไม่ให้คนสับสนกับพระปางห้ามญาติ ซึ่งทรงยก ๒ พระหัตถ์ขึ้นเสมอพระอุระ ผมจึงเสนอให้เรียกปางนี้ใหม่ว่า "ปางปราศจากภัย" (ซึ่งตรงกับ อภย ในบาลี)

คาถาย่อคือ **"อิ ระ ชา คะ ตะ ระ สา"** สวด ๑๕ จบเท่ากำลังพระจันทร์

อานุภาพการป้องกัน

การสวดบทนี้มักนิยมสวดก่อนนอน หรือเมื่อมีลางร้าย เพราะเนื้อหาของพระปริตรเป็นการตั้งจิตน้อมเอาคุณพระรัตนตรัยช่วยขจัดลางร้าย ฝันร้าย และสิ่งอัปมงคลที่ทำให้ไม่สบายใจให้พินาศไป รวมทั้งภัยทั้งปวงที่อาจเกิดจากลางร้ายด้วย

อภัยปริตร

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปัคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง
พุทธานุภาเวนะ วินาสะเมนตุฯ

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปัคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง
ธัมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุฯ

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
ปาปัคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง
สังฆานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ ฯ

คำแปล

ลางร้ายใด อัปมงคลใด เสียงนกที่น่าสะพรึงกลัวใด เคราะห์ร้ายและฝันร้ายที่ไม่น่าปรารถนาใด ด้วยพุทธานุภาพ ขอความเลวร้ายทั้งปวงนั้นจงพินาศไปสิ้น

ลางร้ายใด อัปมงคลใด เสียงนกที่น่าสะพรึงกลัวใด เคราะห์ร้ายและฝันร้ายที่ไม่น่าปรารถนาใด ด้วยธรรมานุภาพ ขอความเลวร้ายทั้งปวงนั้นจงพินาศไปสิ้น

ลางร้ายใด อัปมงคลใด เสียงนกที่น่าสะพรึงกลัวใด เคราะห์ร้ายและฝันร้ายที่ไม่น่าปรารถนาใด ด้วยสังฆานุภาพ ขอความเลวร้ายทั้งปวงนั้นจงพินาศไปสิ้น

๑๗. บทสักกัตะวา :
น้อมคุณพระรัตนตรัยเป็นโอสถ

บทสักกัตะวานี้เป็นบทสวดท่อนท้าย ๆ ของอาฏานาฏิยปริตร เหมือนบทนัตถิ เมฯ บทยังกิญจิ

เนื้อความของบทสักกัตะวานี้เป็นบทที่น้อมเอาคุณพระรัตนตรัยมาเป็น**โอสถหรือยาเพื่อรักษาให้ทุกข์หมดไป ภัยอันตรายและโรคหมดไป**

ใครที่อยากหายจากโรคภัยไข้เจ็บและให้อายุยืนอาจสวด ๓ บทต่อเนื่องกันก็ได้ คือ ๑. **โพชฌังคะปริตร** ต่อด้วย ๒. **บทสักกัตะวา**และตามด้วย ๓. **บทอุณหิสวิชัยคาถา** พูดง่าย ๆ ก็คือ ๒ บทแรกเป็นเหตุและบทที่ ๓ (อายุยืน) เป็นผล ข้อสำคัญคือถ้าสวดให้ตัวเองให้เปลี่ยนคำว่า "เต" ที่แปลว่าท่าน เป็นคำว่า "เม" ที่แปลว่าข้าพเจ้า

บทสักกัตะวา

สักกัตะวา พุทธะระตะนัง โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
หิตัง เทวะมะนุสสานัง พุทธะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตุปัททะวา สัพเพ ทุกขา วูปะสะเมนตุ เต (เม)
สักกัตะวา ธัมมะระตะนัง โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
ปะริฬาหูปะสะมะนัง ธัมมะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตุปัททะวา สัพเพ ภะยา วูปะสะเมนตุ เต (เม)
สักกัตะวา สังฆะระตะนัง โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง สังฆะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตุปัททะวา สัพเพ โรคา วูปะสะเมนตุ เต (เมฯ)

คำแปล

เพราะทำความเคารพพระพุทธรัตนะ ซึ่งเป็นประหนึ่งโอสถอันประเสริฐเยี่ยมยอด เกื้อกูลแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ด้วยเดชแห่งพระพุทธเจ้า ขอให้อันตรายทั้งหลายทั้งปวงจงพินาศไปสิ้น ขอให้ทุกข์ทั้งหลายของท่าน (ข้าพเจ้า) จงสงบไปโดยดี

เพราะทำความเคารพพระธรรมรัตนะ ซึ่งเป็นประหนึ่งโอสถอันประเสริฐเยี่ยมยอด เป็นเครื่องระงับความกระวนกระวาย ด้วยเดชแห่งพระธรรม ขอให้อันตรายทั้งหลายทั้งปวง จงพินาศไปสิ้น ขอให้ภัยทั้งหลายของท่าน (ข้าพเจ้า) จงสงบไปโดยดี

เพราะทำความเคารพพระสังฆรัตนะ ซึ่งเป็นประหนึ่งโอสถอันประเสริฐเยี่ยมยอด เป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา เป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ ด้วยเดชแห่งพระสงฆ์ ขอให้อันตรายทั้งหลายทั้งปวงจงพินาศไปสิ้น ขอให้โรคทั้งหลายของท่าน (ข้าพเจ้า) จงสงบไปโดยดี ฯ

๑๘. บทอุณหิสะวิชะยะคาถา :

คาถาสืบชะตาให้อายุยืน

คาถาบทนี้ ถือว่าสวดให้อายุยืน เหมือนเทวดาที่ท้าวสักกะพาไปเฝ้าพระพุทธองค์เพราะกำลังจะสิ้นบุญ พระพุทธองค์ตรัสสอนคาถาบทนี้ทำให้เทวดาที่กำลังจะหมดบุญนำไปสวดทำให้อายุของเทวดาองค์นั้นยืนยาวต่อไป คาถานี้พระสงฆ์เมืองเหนือนำไปใช้สวดในพิธีสืบชะตา เพราะเชื่อว่าใครสวดก็จะทำให้อายุยืน ถ้าต้องการสวดให้ตัวเราเองเปลี่ยนวรรคนั้นๆ มาใช้คำในวงเล็บแทน

คาถาบทนี้จะไม่ปรากฏในบทสวดของมหาเถระสมาคม ผู้เขียนเพิ่มเข้ามาสำหรับผู้ที่ต้องการความอายุยืนให้ตัวเอง

อุณหิสะวิชะยะคาถา

อัตถิ อุณหิสสะวิชะโย ธัมโม โลเก อะนุตตะโร
สัพพะสัตตะหิตัตถายะ ตัง ตะวัง คัณหาหิ เทวะเต
ปะริวัชเช ราชะทัณเฑ อะมะนุสเสหิ ปาวะเก
พะยัคเฆ นาเค วิเส ภูเต อะกาละมะระเณนะ วา
สัพพัสมา มะระณา มุตโต ฐะเปตะวา กาละมาริตัง
ตัสเสวะ อานุภาเวนะ โหตุ เทโว สุขี สะทา (โหมิ อะหัง สุขี สะทา)
สุทธะสีลัง สะมาทายะ ธัมมัง สุจะริตัง จะเร
ตัสเสวะ อานุภาเวนะ โหตุ เทโว สุขี สะทา (โหมิ อะหัง สุขี สะทา)
ลิกขิตัง จินติตัง ปูชัง ธาระณัง วาจะนัง คะรุง
ปะเรสัง เทสะนัง สุตวา ตัสสะ อายุ ปะวัฑฒะตีติ (มัยหัง อายุ ปะวัฑฒะตุ)

ที่อยู่ในวงเล็บคือสวดให้ตนเอง

คำแปล

ธรรมะที่เป็นชัยชนะของเทพอุณหีส (บางแห่งออกเสียงเป็นอุณหิสสะ) ซึ่งยอดเยี่ยมในโลกมีอยู่ เทวดา ขอท่านจงรับเอาธรรมนั้นเถิด เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่สรรพสัตว์

ขอท่านจงห่างไกลราชทัณฑ์ (การลงโทษเพราะทำผิดจากพระราชา) จงห่างไกลไฟ(ความเร่าร้อน) จากอมนุษย์ จงห่างไกลเสือ งูใหญ่ (และ) สัตว์ที่มีพิษ ขอท่านจงพ้นจากความตายที่ยังไม่สมควรแก่เวลา หรือจากความตายทั้งปวง เว้นเสียแต่ความตายที่สมควรแก่เวลา (สิ้นอายุขัย) ด้วยอานุภาพแห่งธรรมนั้น ขอเทวะ (ข้าพเจ้า) จงมีความสุขทุกเมื่อเถิด

ขอท่านจงสมาทานศีลให้บริสุทธิ์ ประพฤติธรรมให้สุจริต ด้วยอานุภาพแห่งธรรมนั้น ขอเทวะ (ข้าพเจ้า) จงมีความสุขทุกเมื่อเถิด

การจาร(เขียน) การคิด การบูชา การทรงจำ การสอน(ธรรมนั้น)เป็นเรื่องสำคัญ เพราะได้ฟังการแสดงธรรมจากคนอื่น อายุของเทวะ (ข้าพเจ้า) นั้นก็เจริญยิ่งขึ้น (ยืนยาว)

๑๙. บทนัตถิ เมฯ :
บทไตรสรณคมน์เพื่อชัยชนะ

บทนี้เป็นส่วนหนึ่งของอาฏานาฏิยปริตร มีความน้อมเอาพระรัตนตรัยเป็นไตรสรณคมน์สูงสุด อ้างเป็นสัจจวาจา เพื่อให้เกิดชัยมงคล อย่าลืมเปลี่ยน “เต” เป็น “เม” ถ้าสวดให้ตัวเอง สาระสำคัญของบทนี้ก็เหมือนไตรสรณ์คมน์ในตอนต้นนั่นเอง

บทนัตถิ เมฯ

บทที่น้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย อ้างเป็นสัจจวาจา เพื่อให้เกิดชัยมงคล

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต (เม) ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง ธัมโม เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต (เม) ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง สังโฆ เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต (เม) ชะยะมังคะลัง ฯ

คำแปล

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า ด้วยคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า)

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า ด้วยคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า)

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า ด้วยคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า) ฯ

๒๐. บทยังกิญจิ : รัตนะสูงสุดในโลก

บทที่น้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นรัตนะที่มีพลานุภาพสูงสุดกว่ารัตนะทั้งมวลในโลก เพื่อให้เกิดความสวัสดิมงคล บทนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของอาฏานาฏิยปริตร

บทยังกิญจิ

ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
ระตะนัง พุทธะสะมัง นัตถิ ตัสะมา โสตถี ภะวันตุ เต (เม)
ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
ระตะนัง ธัมมะสะมัง นัตถิ ตัสะมา โสตถี ภะวันตุ เต (เม)
ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
ระตะนัง สังฆะสะมัง นัตถิ ตัสะมา โสตถี ภะวันตุ เต (เม) ฯ

คำแปล

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมาย บรรดามีในโลก รัตนะนั้นเสมอด้วยพระพุทธเจ้าหามีไม่ เพราะเหตุนั้น ขอท่าน (ข้าพเจ้า) จงประสบแต่ความสุขสวัสดีทั้งหลาย

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมาย บรรดามีในโลก รัตนะนั้นเสมอด้วยพระธรรมหามีไม่ เพราะเหตุนั้น ขอท่าน (ข้าพเจ้า) จงประสบแต่ความสุขสวัสดีทั้งหลาย

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมาย บรรดามีในโลก รัตนะนั้นเสมอด้วยพระสงฆ์หามีไม่ เพราะเหตุนั้น ขอท่าน (ข้าพเจ้า) จงประสบแต่ความสุขสวัสดีทั้งหลาย ฯ

๒๑. เทวตาอุยโยชะนะคาถา

คาถาแผ่ส่วนบุญและเชิญเทวดากลับวิมาน

ตอนเริ่มเจริญพระปริตร มีการเชิญเทวดามาฟังธรรม เมื่อเสร็จก็สวดบทนี้ให้เทวดาอนุโมทนาบุญที่ทำมา รวมทั้งบุญอันเกิดจากการเจริญและการฟังพระปริตร แล้วแนะนำเทวดาให้เกิดศรัทธาในการให้ทาน รักษาศีล บำเพ็ญภาวนา แล้วขออานุภาพแห่งพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายให้คุ้มครองรักษา แต่ถ้าไม่ได้อัญเชิญเทวดาตอนเริ่มสวดมนต์ ก็ไม่ต้องสวดบทนี้ คาถาบทนี้เป็นส่วนหนึ่งของอภัยปริตร

อนึ่ง ถ้าจะสวดบทย่อก็สวดเฉพาะบท

"สัพเพ พุทธา พะลัปปัตตา ปัจเจกานัญจะ ยัง พะลัง
อะระหันตานัญจะ เตเชนะ รักขัง พันธามิ สัพพะโส ฯ"

คาถาย่อบทนี้พระสงฆ์ยังใช้สวดเวลาประพรมน้ำพระพุทธมนต์ หรือเบิกเนตรพระพุทธรูปด้วย

เทวตาอุยโยชะนะคาถา

ทุกขัปปัตตา จะ นิททุกขา ภะยัปปัตตา จะ นิพภะยา
โสกัปปัตตา จะ นิสโสกา โหนตุ สัพเพปิ ปาณิโน
เอตตาวะตา จะ อัมเหหิ สัมภะตัง ปุญญะสัมปะทัง
สัพเพ เทวานุโมทันตุ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
ทานัง ทะทันตุ สัทธายะ สีลัง รักขันตุ สัพพะทา
ภาวะนาภิระตา โหนตุ คัจฉันตุ เทวะตาคะตา ฯ
สัพเพ พุทธา พะลัปปัตตา ปัจเจกานัญจะ ยัง พะลัง
อะระหันตานัญจะ เตเชนะ รักขัง พันธามิ สัพพะโส ฯ

คำแปล

ขอสัตว์ทั้งหลายที่ประสบทุกข์ จงเป็นผู้ปราศจากทุกข์ ที่ประสบภัย จงปราศจากภัย ที่ประสบความเศร้าโศก จงสร่างโศก

ขอเหล่าเทวดาทั้งปวง จงอนุโมทนาบุญสมบัติ ที่ข้าพเจ้าทั้งหลายสร้างสมมาแล้วนี้ เพื่อความสำเร็จแห่งสมบัติทั้งปวง ขอเทวดาทั้งหลายจงให้ทาน รักษาศีล บำเพ็ญภาวนาด้วยศรัทธาทุกเมื่อ ขอเชิญเทวดาที่มาชุมนุมกลับไปเถิด

พระพุทธเจ้าทั้งปวงล้วนทรงพละกำลัง ด้วยเดชแห่งกำลังของพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย และด้วยเดชแห่งกำลังของพระอรหันต์ทั้งหลาย ข้าพเจ้าขอน้อมนำเดชทั้งปวงนั้น มาเป็นเครื่องคุ้มครองรักษาฯ

ภาพสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีน้ำ และสีน้ำมัน ฝีมือจักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ โดยได้รับอนุญาตจากมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต สงวนลิขสิทธิ์

๒๒. พุทธชัยมังคะละคาถา หรือ คาถาพาหุง

พระพุทธมนต์บทนี้ไม่ได้มีที่มาจากพระไตรปิฎก แต่โบราณาจารย์เป็นผู้ประพันธ์ขึ้น โดยบางท่านสันนิษฐานว่าสมเด็จพระวันรัต วัดป่าแก้วแห่งกรุงศรีอยุธยาประพันธ์ขึ้นแล้วถวายสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า ทรงใช้สวดทุกเช้า-ค่ำ บางท่านก็บอกว่าน่าจะเป็นพระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ ๔ แต่ท่านอาจารย์เสถียรพงษ์ วรรณปก ราชบัณฑิตสันนิษฐานว่า แต่งในอาณาจักรล้านนา เมื่อวรรณคดีบาลีรุ่งเรืองอยู่ในอดีตและท่านยืนยันว่าได้ยินพระสงฆ์ลังกาก็สวดพาหุงเหมือนกัน ก็อาจเป็นไปได้ว่าคาถานี้ประพันธ์ขึ้นโดยบูรพาจารย์ลังกา

พระคาถานี้พรรณนาถึงเหตุการณ์ ๘ วาระที่พระพุทธองค์**ทรงมีชัยชนะต่อผู้มาผจญพระองค์ท่านด้วยคุณธรรม หรือธรรมาวุธ ๘ ประการ** คือ ทรงชนะพญาวสวัตติมารด้วย**พระบารมี ๓๐ ทัศ** อันมี**ทานบารมี**เป็นต้น ทรงชนะอาฬวกยักษ์ด้วย**พระขันติ** ทรงชนะช้างนาฬาคีรีด้วย**พระเมตตา** ทรงชนะโจรองคุลิมาลด้วย**ฤทธานุภาพทางจิต** ทรงชนะการใส่ร้ายของนางจิญจมาณวิกาด้วยการ**ข่มพระทัยสงบนิ่ง** ทรงชนะสัจจะกะนิครณถ์**ด้วยปัญญา** ทรงชนะพญานาคราชนันโทปนันท**ด้วยอิทธิฤทธิ์** และทรงชนะท้าวผกาพรหมด้วย**พระญาณหรือความรู้แจ้งที่กว้างขวางกว่า** ชัยชนะของพระพุทธองค์จึงเป็นมงคล จึงเรียกคาถานี้ว่า **"พุทธชัยมังคะละคาถา"** เหตุที่เป็นชัยชนะที่เป็นมงคลก็เพราะ เป็นชัยชนะที่ไม่ได้เกิดจากความรุนแรง ตรงกันข้ามกลับเป็นชัยชนะด้วยความดีเป็นประการแรก ยิ่งกว่านั้น ผู้แพ้ก็แพ้ความดีไม่ผูกเวรต่อ ตรงกันข้ามในหลายกรณี ผู้แพ้กลับมานอบน้อมต่อพระพุทธองค์ด้วยใจศรัทธา อาทิ พระองคุลิมาลขอบวชเป็นพระสาวก หรือสัจจกนิครนถ์พ่ายพระปัญญาคุณของพระพุทธองค์ก็ยอมรับและสรรเสริญพระองค์ต่อมหาสมาคม

ด้วยเหตุนี้จึงถือเป็นเคล็ดว่า ถ้าต้องการชัยชนะต้องสวดบทนี้ แต่ผู้เขียนเองขอแนะนำให้ท่านผู้อ่านให้ความสำคัญกับคุณธรรมที่ทำให้พระพุทธองค์มีชัยชนะ ๘ ประการ คือ **ทาน ขันติ เมตตา ฤทธิ์ทางใจ การสงบนิ่งไม่ตอบโต้ ปัญญา ฤทธิ์และญาณ** เพื่อนำเอาคุณธรรมเหล่านี้ไปปฏิบัติให้ได้ชัยชนะด้วยความดีตามรอยบาทพระศาสดา

ในคติการสวดมนต์แบบนพเคราะห์ ถือว่าคาถาพาหุงพร้อมทั้งชัยปริตรที่หลวงพ่อจรัญ (พระธรรมสิงหบุราจารย์) ท่านเรียกว่า "พาหุงมหากา" นี้ เป็นคาถาประจำ**พระเกตุ** ซึ่งมีสัญลักษณ์เป็น**เลข ๙** ของไทยและมีกำลัง ๑๐๘ เท่ากับกำลังดาวอื่น ๆ รวมกันทุกดวง จึงถือว่า**คนที่จำวันเกิดของตนเองไม่ได้จริง ๆ** ต้องสวดบทนี้ สำหรับพระเกตุนั้นตามคัมภีร์มหาทักษาถือว่าเป็นเทพแห่งเทพ จึงสถิตอยู่ที่ภูมิกลางแล้วรายล้อมด้วยพระอาทิตย์ (๑) พระจันทร์ (๒) พระอังคาร (๓) พระพุธ (๔) พระเสาร์(๗) พระพฤหัสบดี (๕) พระราหู (๘) และพระศุกร์ (๖) พระพุทธรูปสำหรับพระเกตุคือ**พระปางมารวิชัย**หรือปางชนะพญามารอันเป็นบทแรกของพระคาถาพาหุงนี้เอง

อานุภาพการป้องกัน

พระคาถานี้น้อมเอาชัยชนะอันเป็นมงคลของพระพุทธองค์มาทำสัจจกิริยา จึงมีผลทำให้ชีวิตประสบชัยชนะในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ ผ่านพ้นอุปสรรคขวากหนาม ภยันตรายต่าง ๆ ได้ ทั้งจะมีปัญญาด้วยดังปรากฏในคาถาบทที่ ๙ ความว่า

"นรชนใดไม่เกียจคร้าน สวดก็ดี น้อมระลึกก็ดี ซึ่งพุทธชัยมงคลคาถา ๘ บทนี้เป็นประจำทุกวัน นรชนนั้นจะพึงล่วงเสียได้ซึ่งอุบัติเหตุทั้งหลาย และจะเป็นผู้มีปัญญาและถึงซึ่งความสุขพ้นทุกข์ทั้งหลาย"

หลวงพ่อจรัญ (พระธรรมสิงหบุราจารย์) ผู้เผยแพร่พระคาถานี้ให้กว้างขวาง ท่านสรุปว่า "ขอให้ญาติโยมสวดพาหุงมหากากันไว้ให้ถ้วนหน้า นอกจากจะคุ้มตัวแล้ว ยังคุ้มครองครอบครัวได้ สวดมาก ๆ เข้าสวดกันทั้งประเทศ ก็จะทำให้ประเทศมีแต่ความรุ่งเรือง จนคนพาลสันดานหยาบก็แพ้ภัยไปอย่างถ้วนหน้า" แล้วท่านยังบอกอีกว่าพอสวดพาหุงมหากาเสร็จสวดบท "อิติปิโสภควา..." ต่อ เท่าจำนวนอายุบวก ๑ แล้วทุกวันอธิษฐานสิ่งใดที่เป็นสิ่งดี ก็จะสัมฤทธิ์

พุทธชัยมังคลคาถา

พาหุง สะหัสสะมะภินิมมิตะสาวุธันตัง
ครีเมขะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
ทานาทิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต (เม) ชะยะมังคะลานิ ฯ

พญามารเนรมิตแขนตั้งพันแขนถืออาวุธครบมือ
ขี่ช้างครีเมขละ พร้อมด้วยเสนามารโห่ร้องก้องกึก
พระจอมมุนีทรงเอาชนะได้ด้วยธรรมวิธีมีทานบารมี เป็นต้น
ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า)

มาราติเรกะมะภิยุชฌิตะสัพพะรัตติง
โฆรัมปะนาฬะวะกะมักขะมะถัทธะยักขัง
ขันตีสุทันตะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต (เม) ชะยะมังคะลานิ

อาฬวกยักษ์ผู้กระด้าง ปราศจากความอดทน ดุร้าย
สู้รบกับพระพุทธเจ้าอย่างทรหดยิ่งกว่ามารตลอดราตรี
พระจอมมุนีทรงเอาชนะได้ด้วยขันติวิธีที่ทรงฝึกฝนมาดี
ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า)

นาฬาคิริง คะชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
ทาวัคคิจักกะมะสะนีวะ สุทารุณันตัง
เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต (เม) ชะยะมังคะลานิ

พญาช้างชื่อนาฬาคิรี ตกมัน ดุร้ายยิ่งนัก
ประดุจไฟป่า จักราวุธ และสายฟ้า
พระจอมมุนีทรงเอาชนะได้ด้วยรดด้วยน้ำคือเมตตา
ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า)

อุกขิตตะขัคคะมะติหัตถะสุทารุณันตัง
ธาวันติโยชะนะปะถังคุลิมาละวันตัง
อิทธีภิสังขะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต (เม) ชะยะมังคะลานิ

โจรองคุลิมาลแสนดุร้าย
ถือดาบเงื้อง่าวิ่งไล่ฆ่าพระพุทธองค์สิ้นระยะทาง ๓ โยชน์
พระจอมมุนีทรงบันดาลอิทธิฤทธิ์ทางใจเอาชนะได้ราบคาบ
ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า)

กัตวานะ กัฏฐะมุทะรัง อิวะ คัพภินียา
จิญจายะ ทุฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัชเฌ
สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต (เม) ชะยะมังคะลานิ

นางจิญจมาณวิกา (สาวิกาพวกนิครนถ์) เอาไม้กลมๆ มาผูกท้อง
ทำอาการประหนึ่งว่ามีครรภ์ ใส่ร้ายพระพุทธเจ้าท่ามกลางฝูงชน
พระจอมมุนีทรงเอาชนะได้ด้วยวิธีสงบระงับพระหฤทัยอันงดงาม
ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า)

สัจจัง วิหายะ มะติสัจจะกะวาทะเกตุง
วาทาภิโรปิตะมะนัง อะติอันธะภูตัง
ปัญญาปะทีปะชะลิโต ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต (เม) ชะยะมังคะลานิ

สัจจกนิครนถ์ผู้ถือตัวว่าฉลาด เป็นนักโต้วาทะหักล้างพระพุทธองค์
สละเสียซึ่งสัจจะ ตั้งใจโต้วาทะหักล้างพระพุทธองค์
เป็นคนมืดบอดยิ่งนัก พระจอมมุนีผู้สว่างจ้าด้วย "แสงปัญญา" ทรงเอาชนะได้
ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า)

นันโทปะนันทะภุชะคัง วิพุธัง มะหิทธิง
ปุตเตนะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยันโต
อิทธูปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต (เม) ชะยะมังคะลานิ

*__พญานาคชื่อนันโทปนันทะ__ ผู้มีความรู้ผิดมีฤทธิ์มาก
พระจอมมุนีทรงมีพุทธบัญชาให้พระโมคคัลลานะ
พุทธโอรส ไปปราบด้วยวิธี__แสดงฤทธิ์__ที่เหนือกว่า
ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า)*

ทุคคาหะทิฏฐิภุชะเคนะ สุทัฏฐะหัตถัง
พรัหมัง วิสุทธิชุติมิทธิพะกาภิธานัง
ญาณาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต (เม) ชะยะมังคะลานิ

*__พรหมชื่อพกา__ (ถือตัวว่า) มีความบริสุทธิ์ รุ่งเรืองและมีฤทธิ์
ยึดมั่นในความเห็นผิด ดุจมีมือถูกอสรพิษขบเอา
พระจอมมุนีทรงเอาชนะได้ด้วยใช้ยาวิเศษคือ__ญาณ__รักษา
ด้วยเดชแห่งชัยชนะนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า)*

เอตาปิ พุทธะชะยะมังคะละอัฏฐะคาถา
โย วาจะโน ทินะทิเน สะระเต มะตันที
หิตวานะเนกะวิวิธานิ จุปัททะวานิ
โมกขัง สุขัง อะธิคะเมยยะ นะโร สะปัญโญ

*คนมีปัญญาสวดพุทธชัยมงคลคาถาทั้ง ๘ นี้เป็นประจำ
โดยไม่เกียจคร้าน พึงขจัดอุปัทวันตรายทั้งหลายได้
บรรลุถึงซึ่งพระนิพพานอันเป็นสุข*

สวดให้ตนเองเปลี่ยน "เต" เป็น "เม"

๒๓. ชัยปริตร :

พระปริตรแห่งชัยชนะและฤกษ์งามยามดี

ชัยปริตรนี้นิยมสวดต่อจากพระคาถาพาหุงจนหลายคนเข้าใจผิดว่าเป็นบทเดียวกัน เนื้อความของชัยปริตรนี้มี ๒ ตอน ตอนแรกที่กล่าวถึงการบำเพ็ญบารมีของพระพุทธองค์จนทรงชนะพญามาร เหนือโพธิบัลลังก์ ณ ผืนแผ่นดินอันเป็นจอมดินซึ่งเป็นที่อภิเษกพระพุทธเจ้าทุกพระองค์นั้น เป็นบทประพันธ์ของโบราณาจารย์ที่คงแต่งขึ้นในยุคเดียวกับพระคาถาพาหุง แต่เนื้อความท่อนต่อมาที่เริ่มตั้งแต่คำว่า "สุนักขัตตัง สุมังคะลัง" นั้นเป็นพระพุทธพจน์ที่พระพุทธองค์ทรงสอนว่าฤกษ์งามยามดีอยู่ที่กรรมหรือการกระทำกรรมดี ถ้าทำดีด้วยกาย วาจา ใจ เมื่อใด เมื่อนั้นก็เป็นฤกษ์งามยามดี

ชัยปริตรนี้ นอกจากจะนิยมสวดสาธยายเมื่อจบพระคาถาพาหุง และสวดพระปริตรทุกบทแล้ว ยังนิยมใช้สวดเมื่อมีการประพรมน้ำพระพุทธมนต์ รวมทั้งการประกอบการมงคลตามฤกษ์ เช่น การวางศิลาฤกษ์ การเททองหล่อพระพุทธรูป ฯลฯ สำหรับ**ผู้เขียนเองหากต้องประกอบการใด ๆ ที่ต้องการฤกษ์ดี เช่น ถอยรถออกจากอู่ หรือ เริ่มทำงานที่ทำงานใหม่ ก็จะสวดพระพุทธมนต์บทนี้ เพื่อทำให้เวลาดังกล่าวที่ผู้เขียนประกอบการนั้น ๆ เป็นฤกษ์งามยามดี**

เนื้อความของชัยปริตรตอนที่ว่า "**อะปะราชิตะปัลลังเก สีเส ปะฐะวิโปกขะเร อภิเสเก**" นั้น แปลว่า พระพุทธองค์ประทับอยู่บนบัลลังก์ของผู้มีชัยชนะ ณ ผืนแผ่นดินอันเป็นจอมดินที่อภิเษกพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ (ในภัทรกัป) พระอรรถกถาจารย์อธิบายว่าที่เป็น "จอมดิน" ก็เพราะเป็นที่พื้นดินโผล่พ้นน้ำที่แรกในโลกกัปนี้ และพระพุทธเจ้าในภัทรกัปทั้ง ๕ พระองค์จะมาตรัสรู้บนจอมดินที่พุทธคยาแห่งนี้ทุกพระองค์ กล่าวคือ พระพุทธเจ้า ๔ พระองค์ได้มาตรัสรู้แล้วที่จอมดินนี้คือ ๑. **พระกะกุสันโธพุทธเจ้า** ๒. **พระโกนาคะมะนะพุทธเจ้า** ๓. **พระกัสสะปะพุทธเจ้า** และ ๔. **พระโคตมะพุทธเจ้า**หรือพระพุทธเจ้าของเราองค์ปัจจุบัน ต่อไป **พระศรีอริยเมตไตรยพุทธเจ้า**ก็จะมาตรัสรู้ ณ จอมดินที่พุทธคยาแห่งนี้

สำหรับเนื้อความตอนท้ายที่เริ่มตั้งแต่ "สุนักขัตตัง สุมังคะลัง.....ไปจนถึง ปะทัก ขิเณ ฯ" นั้น **เป็นพุทธพจน์** มาจากสุปุพพัณหสูตร ในพระสุตตันตปิฎก อังคุตรนิกาย ติกนิบาท มีเนื้อหาสรุปว่า กายกรรม วจีกรรม มโนกรรมที่ดี (เป็นประทักษิณ) ในเวลาใด เวลานั้นก็เป็นฤกษ์ดี มงคลดี แจ้งดี รุ่งดี ขณะดี ครู่ดี เพราะพระพุทธองค์ไม่สรรเสริญการถือฤกษ์ตามคติโหราศาสตร์ ดังปรากฏความในนักขัตตชาดก พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกายชาดกว่า "**ประโยชน์ได้ล่วงเลย คนโง่เขลาที่มัวแต่รอคอยฤกษ์ยามอยู่ ประโยชน์คือตัวฤกษ์ของผู้ที่ต้องการประโยชน์ ดวงดาวจักทำอะไรได้**" ความตอนนี้เน้นให้เห็นว่า ความดีที่ทำนั้นแหละคือฤกษ์ดี ไม่ใช่ดวงดาว ดังนั้น **แม้เราจะไม่ได้ดูฤกษ์ ผูกดวง แต่สิ่งที่เราทำเป็นสิ่งที่ดี เราก็สวดชัยปริตรนี้ย้ำอีกทีก็จะเป็นฤกษ์ดี จริง ๆ ตามคติพระพุทธศาสนา**

ถ้าสวดให้ตนเองอย่าลืมเปลี่ยน "เต" เป็น "เม" และใช้ถ้อยคำในวงเล็บเช่น (อะหัง) กับ (โหมิ) แทน

เนติกร ชินโย-๕๕.

ชัยปริตร

มะหาการุณิโก นาโถ หิตายะ สัพพะปาณินัง
ปูเรตะวา ปาระมี สัพพา ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต (เม) ชะยะมังคะลัง
ชะยันโต โพธิยา มูเล สักะยานัง นันทิวัฑฒะโน
เอวัง ตะวัง (อะหัง) วิชะโย โหหิ (โหมิ) ชะยามิ ชะยะมังคะเล
อะปะราชิตะปัลลังเก สีเส ปะฐะวิโปกขะเร
อะภิเสเก สัพพะพุทธานัง อัคคัปปัตโต ปะโมทะติ
สุนักขัตตัง สุมังคะลัง สุปะภาตัง สุหุฏฐิตัง
สุขะโณ สุมุหุตโต จะ สุยิฏฐัง พรัหมะจาริสุ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง วาจากัมมัง ปะทักขิณัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง ปะณิธี เต (เม) ปะทักขิณา
ปะทักขิณานิ กัตะวานะ ละภันตัตเถ ปะทักขิเณ ฯ

คำแปล

พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เป็นที่พึ่งของสัตว์ ประกอบแล้วด้วยพระมหากรุณา ยังบารมีทั้งหลายทั้งปวงให้เต็ม เพื่อประโยชน์แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ถึงแล้วซึ่งความตรัสรู้อันอุดม ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า)

ขอท่าน (ข้าพเจ้า) จงมีชัยชนะในมงคลพิธี เหมือนพระจอมมุนีทรงชนะมารที่โคนโพธิพฤกษ์ ถึงความเป็นเลิศในสรรพพุทธาภิเษก ทรงปราโมทย์อยู่บนอปราชิตบัลลังก์อันสูง เป็นจอมมหาปฐพี ทรงเพิ่มพูนความยินดีแก่เหล่าประยูรญาติศากยวงศ์ ฉะนั้น

เวลาที่สัตว์ประพฤติชอบ ชื่อว่าฤกษ์ดี มงคลดี สว่างดี รุ่งดี และขณะดี ครู่ดี บูชาดีแล้ว ในพรหมจารีบุคคลทั้งหลาย กายกรรมเป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา วจีกรรมเป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา มโนกรรมเป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา ความปรารถนาของท่าน (ข้าพเจ้า) เป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา สัตว์ทั้งหลายทำกรรมอันเป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวาแล้ว ย่อมได้ประโยชน์ทั้งหลาย อันเป็นประทักษิณส่วนเบื้องขวา ฯ

๒๔. มงคลจักรวาลน้อย และภะวะตุสัพพ์

บทมงคลจักรวาลที่นิยมสวดสาธยายกันมี ๒ บท คือ มงคลจักรวาลใหญ่และมงคลจักรวาลน้อย

มงคลจักรวาลทั้ง ๒ บทเป็นพระพุทธมนต์ที่ผู้สวดทำสัจกิริยา น้อมเอาอานุภาพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มาขจัดปัดเป่าทุกข์โศกโรคภัยและอันตรายทั้งปวงให้พินาศไป และให้พรให้ผู้ฟังถึงความเป็นผู้อายุยืน มีทรัพย์ มีจตุรพิธพร มีชัยชนะ มียศ มีความสวัสดี

บทมงคลจักรวาลนี้ พระวิจิตรธรรมาภรณ์ (เทอด ญาณวชิโร , วงศ์ชอุ่ม) เชื่อว่าประพันธ์ในเมืองไทย จึงไม่มีที่มาในพระไตรปิฎกโดยตรง คติของพระพุทธมนต์บทนี้ที่ให้ชื่อว่า “มงคลจักรวาล” ก็เพราะในคติพระพุทธศาสนาถือว่าจักรวาลมีตั้งแสนโกฏิจักรวาล โดยในจุฬณีสูตร อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต ได้ระบุว่าพระพุทธองค์รับสั่งว่า จักรวาลทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่มีตั้งแต่แสนโกฏิจักรวาล และพระพุทธองค์สามารถบันลือพระพุทธสีหนาท (เปล่งพระสุรเสียง) ได้ยินไปทั่วทั้งแสนโกฏิจักรวาลนั้น แต่จักรวาลอื่นเหล่านั้นก็ไม่มีพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้น เมื่อไม่มีพระพุทธเจ้าในจักรวาลอื่น จึงไม่มีผู้ใดสั่งสอนพระธรรมให้หมู่สัตว์ และไม่มีพระสงฆ์สืบพระศาสนา จักรวาลเหล่านั้นจึงไม่เป็นมงคล แต่จักรวาลที่เราอยู่นี้ตรงกันข้าม กลับเป็น “มงคลจักรวาล” เพราะมีทั้งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระปัจเจกพุทธเจ้า มีพระธรรม และมีพระสงฆ์มาโปรดให้สัตว์โลกทั้งมนุษย์และเทวดาพ้นทุกข์ได้

ผู้เขียนได้เชิญบทมงคลจักรวาลน้อยมาไว้ด้วยเหตุที่ว่า เป็นบทที่พระสงฆ์ใช้สวดตอนให้พรอยู่เสมอ ๆ ถ้าเรามาสวดเองก็จะเกิดอานิสงส์เป็นสวัสดิมงคลแก่เรา แต่กรุณาเปลี่ยน “เต” เป็น “เม” เพื่อสวดให้ตัวเอง

มงคลจักรวาลน้อย

สัพพะพุทธานุภาเวนะ สัพพะธัมมานุภาเวนะ สัพพะสังฆานุภาเวนะ พุทธะระตะนัง ธัมมะระตะนัง สังฆะระตะนัง ติณณัง ระตะนานัง อานุภาเวนะ จะตุราสีติสะหัสสะธัมมักขันธานุภาเวนะ ปิฎะกัตตะยานุภาเวนะ ชินะสาวะกานุภาเวนะ สัพเพ เต (เม) โรคา สัพเพ เต (เม) ภะยา สัพเพ เต (เม) อันตะรายา สัพเพ เต (เม) อุปัททะวา สัพเพ เต (เม) ทุนนิมิตตา สัพเพ เต (เม) อะวะมังคะลา วินัสสันตุ อายุวัฑฒะโก ธะนะวัฑฒะโก สิริวัฑฒะโก ยะสะวัฑฒะโก พะละวัฑฒะโก วัณณะวัฑฒะโก สุขะวัฑฒะโก โหตุ สัพพะทา ฯ

ทุกขะโรคะภะยา เวรา โสกา สัตตุ จุปัททะวา
อะเนกา อันตะรายาปิ วินัสสันตุ จะ เตชะสา
ชะยะสิทธิ ธะนัง ลาภัง โสตถิ ภาคะยัง สุขัง พะลัง
สิริ อายุ จะ วัณโณ จะ โภคัง วุฑฒี จะ ยะสะวา
สะตะวัสสา จะ อายู จะ ชีวะสิทธี ภะวันตุ เต (เม) ฯ

คำแปล

ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง ด้วยอานุภาพแห่งธรรมทั้งปวง ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง ด้วยอานุภาพแห่งรัตนะ คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมขันธ์แปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ ด้วยอานุภาพแห่งพระไตรปิฎก ด้วยอานุภาพแห่งพระสาวกของพระชินเจ้า ขอโรคทั้งหลายทั้งปวงของท่าน (ข้าพเจ้า) ขอภัยทั้งหลายทั้งปวงของท่าน (ข้าพเจ้า) ขออันตรายทั้งหลายทั้งปวงของท่าน (ข้าพเจ้า) ขออุปสรรคทั้งหลายทั้งปวงของท่าน (ข้าพเจ้า) ขอลางร้ายทั้งปวงของท่าน (ข้าพเจ้า) ขออวมงคลทั้งหลายทั้งปวงของท่าน (ข้าพเจ้า) จงพินาศไป

ขอท่าน (ข้าพเจ้า) จงเจริญด้วยอายุ เจริญด้วยทรัพย์ เจริญด้วยศิริ เจริญด้วยยศ เจริญด้วยกำลัง เจริญด้วยวรรณะ เจริญด้วยสุข ในกาลทั้งปวง

ขอทุกข์ โรคภัย และเวรทั้งหลาย ขอความโศก ศัตรูแลอุปัทวะทั้งหลาย ทั้งอันตรายทั้งหลายเป็นอเนก จงพินาศไปด้วยเดช

ขอความชนะ ความสำเร็จแห่งทรัพย์ ลาภ ความสวัสดี ความมีโชค ความสุข กำลัง ศิริ อายุ และวรรณะ โภคะ ความเจริญแลเป็นผู้มียศ ขอความเป็นผู้มีอายุเกินร้อยปี และความสำเร็จกิจในความเป็นอยู่จงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า) ฯ

ภะวะตุสัพพ์

บทสุดท้ายแห่งการสวดพระปริตร คือ บทภะวะตุสัพพ์ ซึ่งเป็นการน้อมนำเอาพระพุทธานุภาพ พระธรรมานุภาพ พระสังฆานุภาพ และเทวานุภาพให้เกิดความสวัสดิมงคลแก่ผู้ฟังหรือผู้สวด

ภะวะตุสัพพะมังคะลัง รักขันตุสัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต (เม) ฯ
ภะวะตุสัพพะมังคะลัง รักขันตุสัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต (เม) ฯ
ภะวะตุสัพพะมังคะลัง รักขันตุสัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต (เม) ฯ

คำแปล

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า) ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน (ข้าพเจ้า) ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง ขอความสวัสดีทั้งหลายจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า) ทุกเมื่อ ฯ

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า) ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน (ข้าพเจ้า) ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง ขอความสวัสดีทั้งหลายจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า) ทุกเมื่อ ฯ

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า) ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน (ข้าพเจ้า) ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง ขอความสวัสดีทั้งหลายจงมีแก่ท่าน (ข้าพเจ้า) ทุกเมื่อ ฯ

นักขัตตะยักข์

บทนักขัตยักษ์เป็นบทไว้สวดปิดท้ายการสวดพระปริตรเพื่อป้องกันและขจัดเคราะห์หามยามร้าย อันเกิดจากดาวนักษัตรทั้งหลาย รวมทั้งภูตผีปีศาจ จึงใช้เวลาสะเดาะเคราะห์เป็นหลัก

นักขัตตะยักขะภูตานัง ปาปัคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ หันตะวา เตสัง อุปัททะเว ฯ
นักขัตตะยักขะภูตานัง ปาปัคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ หันตะวา เตสัง อุปัททะเว ฯ
นักขัตตะยักขะภูตานัง ปาปัคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ หันตะวา เตสัง อุปัททะเว ฯ

คำแปล

พระปริตรสามารถป้องกันบาปเคราะห์อันเกิดจากอำนาจแห่งฤกษ์ยาม ยักษ์และภูตผีปีศาจทั้งหลายได้ ด้วยอานุภาพแห่งพระปริตรที่ได้สวดมาตั้งแต่ต้นจนจบ จงกำจัดอุปัทวันตรายทั้งหลายอันเกิดแต่อำนาจแห่งฤกษ์ยามเป็นต้นให้พินาศหายไป

พระปริตรสามารถป้องกันบาปเคราะห์อันเกิดจากอำนาจแห่งฤกษ์ยาม ยักษ์และภูตผีปีศาจทั้งหลายได้ ด้วยอานุภาพแห่งพระปริตรที่ได้สวดมาตั้งแต่ต้นจนจบ จงกำจัดอุปัทวันตรายทั้งหลายอันเกิดแต่อำนาจแห่งฤกษ์ยามเป็นต้นให้พินาศหายไป

พระปริตรสามารถป้องกันบาปเคราะห์อันเกิดจากอำนาจแห่งฤกษ์ยาม ยักษ์และภูตผีปีศาจทั้งหลายได้ ด้วยอานุภาพแห่งพระปริตรที่ได้สวดมาตั้งแต่ต้นจนจบจงกำจัดอุปัทวันตรายทั้งหลายอันเกิดแต่อำนาจแห่งฤกษ์ยามเป็นต้นให้พินาศหายไป ฯ

จบบทสวดพระปริตรแต่เพียงเท่านี้ แล้วควรแผ่เมตตาและส่วนบุญให้บิดามารดา ครูอาจารย์ เทวดาและสรรพสัตว์ทั้งหลาย

ภาพสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีน้ำ และสีน้ำมัน ฝีมือจักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ โดยได้รับอนุญาตจากมูลนิธิจักรพันธุ์ โปษยกฤต สงวนลิขสิทธิ์

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

เอวัมเม สุตัง เอกัง สะมะยัง ภะคะวา พาราณะสิยัง วิหะระติ อิสิปะตะเน มิคะทาเย ตัตฺระ โข ภะคะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขู อามันเตสิฯ

ข้าพเจ้า (พระอานนท์เถระ) ได้สดับมาแล้วอย่างนี้ว่า สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้เมืองพาราณสี ในกาลนั้นแลพระผู้มีพระภาคตรัสเตือนภิกษุปัญจวัคคีย์ว่า

ที่สุด ๒ อย่าง

เทวฺเม (อ่านว่า ทะเวเม) **ภิกขะเว อันตา ปัพพะชิเตนะ นะ เสวิตัพพา โย จายัง กาเมสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค หีโน คัมโม โปถุชชะนิโก อะนะริโย อะนัตถะสัญหิโต โย จายัง อัตตะกิละมะถานุโยโค ทุกโข อะนะริโย อะนัตถะสัญหิโต**

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ที่สุด ๒ อย่างนี้ อันบรรพชิตไม่ควรเสพ ที่สุด ๒ อย่างเป็นไฉน ***คือ*** *(๑) การประกอบตนให้พัวพันด้วยกามสุขในกามทั้งหลายนี้เป็นธรรมอันเลว เป็นของชาวบ้าน เป็นข้อปฏิบัติของคนมีกิเลสหนาไม่ใช่ไปจากข้าศึก ไม่ประเสริฐ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ และ (๒) การประกอบตนด้วยความเหน็ดเหนื่อย การเบียดเบียนตนให้ลำบากให้เป็นทุกข์ ไม่ประเสริฐ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์*

ทางสายกลาง

เอเต เต ภิกขะเว อุโภ อันเต อะนุปะคัมมะ มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมายะ อภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ข้อปฏิบัติอันเป็นกลาง ที่ไม่เข้าถึงส่วนที่สุด ๒ อย่างนั้น อันพระตถาคตได้ตรัสรู้ (ด้วยปัญญาอันยิ่ง) ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบระงับกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อความดับทุกข์

กะตะมา จะ สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมายะ อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ข้อปฏิบัติซึ่งเป็นกลางนั้นเป็นไฉน ที่ตถาคตได้ตรัสรู้แล้ว (ด้วยปัญญาอันยิ่ง) ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบระงับกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อความดับทุกข์ (ทางสายกลางนั้นเพื่อนิพพาน)

อะยะเมวะ อะริโย อัฏฐังคิโก มัคโค เสยยะถีทัง สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปโป สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ

ทางสายกลาง คือ อริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ ๘ เครื่องไปจากข้าศึกนี้นั่นเอง ได้แก่ (๑) ปัญญาอันเห็นชอบ (๒) ความดำริชอบ (๓) วาจาชอบ (๔) การกระทำชอบ (๕) การเลี้ยงชีพชอบ (๖) ความเพียรชอบ (๗) ความระลึกชอบ (๘) ความตั้งมั่นชอบ

อะยัง โข สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมายะ อภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยมรรคมีองค์ ๘ นี้แล เป็นข้อปฏิบัติซึ่งเป็นกลางที่ตถาคตได้ตรัสรู้แล้ว (ด้วยปัญญาอันยิ่ง) ก่อให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดปัญญา ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบระงับกิเลส เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความรู้แจ้ง และเพื่อความดับทุกข์ (ข้อปฏิบัติเพื่อความสงบให้ถึงนิพพาน)

ทุกข์

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง, ชาติปิ ทุกขา, ชะราปิ ทุกขา, มะระณัมปิ ทุกขัง, โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสาปิ ทุกขา, อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข, ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข, ยัมปิจฉัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง, สังขิตเตนะ ปัญจุปาทานักขันธา ทุกขา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ทุกขอริยสัจนี้แล ได้แก่ ความเกิดก็เป็นทุกข์ ความแก่ก็เป็นทุกข์ ความเจ็บก็เป็นทุกข์ ความตายก็เป็นทุกข์ ความเศร้าโศก ความร่ำไรรำพัน ความทุกข์กาย ความทุกข์ใจ และความคับแค้นใจก็เป็นทุกข์ การพบกับอารมณ์ที่ไม่ชอบเป็นทุกข์ การพลัดพลากจากอารมณ์ที่ชอบเป็นทุกข์ และการไม่ได้รับอารมณ์ที่ปรารถนาก็เป็นทุกข์ โดยสังเขปอุปทานในขันธ์ ๕ เป็นทุกข์

ทุกขสมุทัย

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง, ยายัง ตัณหา โปโนพภะวิกา นันทิ ราคะสะหะคะตา ตัตฺระตัตฺราภินันทินี, เสยยะถีทัง, กามะตัณหา ภะวะตัณหา วิภะวะตัณหา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ทุกขสมุทัยอริยสัจนี้แล ได้แก่ ความผูกพัน ทะยานอยากที่ก่อให้เกิดภพใหม่ เป็นไปกับความกำหนัดด้วยอำนาจความยินดีพอใจ เพลิดเพลินในภพและอารมณ์นั้น ๆ กล่าวคือ ความผูกพันทะยานอยากในกามคุณอารมณ์(กามตัณหา) ความทะยานอยากในภพ(ภวตัณหา) และความทะยานอยากในความไม่มีภพ (วิภวตัณหา)

ทุกขนิโรธ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง, โย ตัสสาเยวะ ตัณหายะ อะเสสะวิราคะนิโรโธ จาโค ปะฏินิสสัคโค มุตติ อะนาละโย

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ทุกขนิโรธอริยสัจนี้แล ได้แก่ความดับด้วยการสำรอกโดยสิ้นเชิง ซึ่งตัณหานั้นทั้งหมด โดยไม่เหลือแห่งตัณหานั้น ความละตัณหานั้น ความวางตัณหานั้น ความไม่อาลัยและความไม่พัวพันแห่งตัณหานั้น

มรรค

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ นี้แล คือมรรคอันเป็นหนทาง ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์

อะยะเมวะ อะริโย อัฏฐังคิโก มัคโค, เสยยะถีทัง, สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปโป สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ

อริยมรรคมีองค์ ๘ เครื่องไปจากข้าศึกนี้แล ได้แก่ (๑) ปัญญาอันเห็นชอบ (๒) ความดำริชอบ (๓) วาจาชอบ (๔) การกระทำชอบ (๕) การเลี้ยงชีพชอบ (๖) ความเพียรชอบ (๗) ความระลึกชอบ (๘) ความตั้งมั่นชอบ

นี้คือ ทุกข์

อิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ, ญาณัง อุทะปาทิ, ปัญญา อุทะปาทิ, วิชชา อุทะปาทิ, อาโลโก อุทะปาทิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่ตถาคต ในธรรมทั้งหลาย ที่ไม่เคยสดับมาในกาลก่อนว่า อุปาทานขันธ์ทั้งห้านี้ คือ ทุกขอริยสัจ

ควรกำหนดรู้ทุกข์

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง *ปะริญเญยยันติ* เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ, ญาณัง อุทะปาทิ, ปัญญา อุทะปาทิ, วิชชา อุทะปาทิ, อาโลโก อุทะปาทิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้น ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่ตถาคต ในธรรมทั้งหลายที่ไม่เคยสดับมาในกาลก่อนว่า ทุกขอริยสัจนี้นั้นแล ***ควรกำหนดรู้***

ทรงกำหนดรู้ทุกข์แล้ว

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง *ปะริญญาตันติ* เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ, ญาณัง อุทะปาทิ, ปัญญา อุทะปาทิ,วิชชา อุทะปาทิ, อาโลโก อุทะปาทิ

*ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่ตถาคต ในธรรมทั้งหลายที่ไม่เคยสดับมาในกาลก่อนว่าทุกขอริยสัจนี้นั้นแล อันเรา**ได้กำหนดรู้แล้ว***

นี้คือ ทุกขสมุทัย

อิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ, ญาณัง อุทะปาทิ, ปัญญา อุทะปาทิ, วิชชา อุทะปาทิ, อาโลโก อุทะปาทิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่ตถาคต ในธรรมทั้งหลายที่ไม่เคยสดับมาในกาลก่อนว่านี้ คือ ทุกขสมุทัยอริยสัจ (เหตุแห่งทุกข์)

ควรละทุกขสมุทัย

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง *ปะหาตัพพันติ* เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ, ญาณัง อุทะปาทิ, ปัญญา อุทะปาทิ, วิชชา อุทะปาทิ, อาโลโก อุทะปาทิ

*ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่ตถาคต ในธรรมทั้งหลายที่ไม่เคยสดับมาในกาลก่อนว่า ทุกขสมุทัยอริยสัจนั้น**เป็นธรรมที่ควรละ***

ทรงละทุกขสมุทัยแล้ว

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง *ปะหีนันติ* เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ, ญาณัง อุทะปาทิ, ปัญญา อุทะปาทิ, วิชชา อุทะปาทิ, อาโลโก อุทะปาทิ

*ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่ตถาคต ในธรรมทั้งหลายที่ไม่เคยสดับมาในกาลก่อนว่า ก็ทุกขสมุทัยอริยสัจนี้แล อันเรา**ได้ละแล้ว***

นี้คือ ทุกขนิโรธ

อิทัง ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ, ญาณัง อุทะปาทิ, ปัญญา อุทะปาทิ, วิชชา อุทะปาทิ, อาโลโก อุทะปาทิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่ตถาคต ในธรรมทั้งหลายที่ไม่เคยสดับมาในกาลก่อนว่า นี้ทุกขนิโรธอริยสัจ

ควรรู้แจ้งทุกขนิโรธ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง *สัจฉิกาตัพพันติ* เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะสุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ, ญาณัง อุทะปาทิ, ปัญญา อุทะปาทิ, วิชชา อุทะปาทิ, อาโลโก อุทะปาทิ

*ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่ตถาคต ในธรรมทั้งหลายที่ไม่เคยสดับมาในกาลก่อนว่า ทุกขนิโรธอริยสัจนั้น ควร**กระทำให้แจ้ง***

ทรงรู้แจ้งทุกขนิโรธแล้ว

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง *สัจฉิกะตันติ* เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ, ญานัง อุทะปาทิ, ปัญญา อุทะปาทิ,วิชชา อุทะปาทิ, อาโลโก อุทะปาทิ

*ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้น แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่ตถาคต ในธรรมทั้งหลายที่ไม่เคยสดับมาในกาลก่อนว่าทุกขนิโรธอริยสัจนั้น อันเรา**ได้กระทำให้แจ้งแล้ว***

นี้คือ มรรค

อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ, ญาณัง อุทะปาทิ, ปัญญา อุทะปาทิ, วิชชา อุทะปาทิ, อาโลโก อุทะปาทิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่ตถาคต ในธรรมทั้งหลายที่ไม่เคยสดับมาในกาลก่อนว่า ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ (อริยมรรค) ที่เป็นทางดับทุกข์

ควรเจริญมรรค

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง *ภาเวตัพพันติ* เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ, ญานัง อุทะปาทิ, ปัญญา อุทะปาทิ, วิชชา อุทะปาทิ, อาโลโก อุทะปาทิ

*ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่ตถาคต ในธรรมทั้งหลายที่ไม่เคยสดับมาในกาลก่อนว่า ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจนั้น คือ มรรคเป็นธรรมที่**ควรทำให้เจริญ***

ทรงเจริญมรรคแล้ว

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง *ภาวิตันติ* เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ จักขุง อุทะปาทิ, ญาณัง อุทะปาทิ, ปัญญา อุทะปาทิ, วิชชา อุทะปาทิ, อาโลโก อุทะปาทิ

*ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักษุได้เกิดขึ้นแล้ว ญาณได้เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาได้เกิดขึ้นแล้ว วิชชาได้เกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างได้เกิดขึ้นแล้วแก่ตถาคต ในธรรมทั้งหลายที่ไม่เคยสดับมาในกาลก่อนว่า ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ นั้น คือ มรรคอันเรา**ได้ทำให้เจริญแล้ว***

ไม่ทรงปฏิญาณว่าเป็นพุทธะก่อน

ยาวะกีวัญจะ เม ภิกขะเว อิเมสุ จะตูสุ อะริยสัจเจสุ เอวันติปะริวัฏฏัง ทฺวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง นะ สุวิสุทธัง อะโหสิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ปัญญาอันรู้เห็นตามความเป็นจริงที่มีรอบ ๓ อย่างนี้ มีอาการ ๑๒ ในอริยสัจ ๔ เหล่านี้ ยังไม่บริสุทธิ์เพียงใด (ยังไม่หมดจด) แก่ตถาคต

เนวะ ตาวาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัหมะเก สัสสะมะณะพราหมะณิยา ปะชายะ สะเทวะมะนุสสายะ อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจจัญญาสิง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตถาคตยังไม่ปฏิญาณว่าเป็นผู้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณอันยอดเยี่ยมในโลกที่มี เทวดา มาร และพรหม ในเหล่าสัตว์ที่มีสมณพราหมณ์พร้อมด้วยเทวดาและมนุษย์

ได้ทรงปฏิญาณว่าเป็นพุทธะ

ยะโต จะ โข เม ภิกขะเว อิเมสุ จะตูสุ อะริยะสัจเจสุ เอวันติปะริวัฏฏัง ทฺวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง สุวิสุทธัง อะโหสิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็เมื่อใดที่ปัญญาอันรู้เห็นตามความเป็นจริงมีรอบ ๓ อย่างนี้ มีอาการ ๑๒ ในอริยสัจ ๔ เหล่านี้ ได้บริสุทธิ์ (หมดจด) ดีแล้วแก่ตถาคต

อะถาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัหมะเก สัสสะมะณะพราหมะณิยา ปะชายะ สะเทวะมะนุสสายะ อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจจัญญาสิง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อนั้นแลตถาคตจึงปฏิญาณตนว่าเป็นผู้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ อันยอดเยี่ยม ในโลกที่มี เทวดา มาร และพรหม ในเหล่าสัตว์ที่มีสมณพราหมณ์พร้อมด้วยเทวดาและมนุษย์

ปัจจเวกขณญาณ

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาทิ อะกุปปา เม วิมุตติ อะยะมันติมา ชาติ นัตถิทานิ ปุนัพภะโวติ

ก็ปัญญาอันรู้เห็นได้เกิดแก่ตถาคตว่า ความหลุดพ้นของเราจะไม่กำเริบ (เกิดขึ้นมาอีก) ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย บัดนี้ไม่มีภพใหม่อีก

ท่านโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นพระโสดาบัน

อิทะมะโวจะ ภะคะวา, อัตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขู ภะคะวะโต ภาสิตัง อะภินันทุง, อิมัสฺมิญจะ ปะนะ เวยยากะระณัสฺมิง ภัญญะมาเน อายัสฺมะโต โกณฑัญญัสสะ วิระชัง วีตะมะลัง ธัมมะจักขุง อุทะปาทิ ยังกิญจิ สะมุทะยะธัมมัง สัพพันตัง นิโรธะธัมมันติ

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสธรรมจักร (พระพุทธพจน์) นี้แล้ว ภิกษุปัญจวัคคีย์ปลาบปลื้มชื่นชมภาษิตของพระองค์ดังนี้แล เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสพระธรรมเทศนานี้อยู่ ดวงตาเห็นธรรมอันปราศจากธุลี ปราศจากมลทิน ได้บังเกิดขึ้นแก่ท่านโกณฑัญญะว่า "สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งปวงนั้นล้วนมีความดับไปเป็นธรรมดา"

ทวยเทพป่าวประกาศ

ปะวัตติเต จะ ภะคะวะตา ธัมมะจักเก ภุมมา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิสิปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ธัมมะจักกัง ปะวัตติตัง อัปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พราหมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรัหมุนา วา เกนะจิ วา โลกัสะมินติ

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประกาศธรรมจักรแล้ว เหล่าภุมมเทวดาก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า นั่นธรรมจักรอันยอดเยี่ยมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงประกาศแล้ว ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวันใกล้เมืองพาราณสี เป็นธรรมที่สมณพราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใคร ๆ ในโลกประกาศไม่ได้

เทวภูมิมี ๖ ชั้น

ภุมมานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา ,

จาตุมมะหาราชิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,

จาตุมมะหาราชิกานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

เทวดาชั้นจาตุมหาราชได้ฟังเสียงของภุมมเทวดาแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ตาวะติงสา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,

ตาวะติงสานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

เทวดาชั้นดาวดึงส์ ได้ฟังเสียงของเทวดาชั้นจตุมหาราชแล้วก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ยามา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,

ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

เทวดาชั้นยามาได้ฟังเสียงของเทวดาชั้นดาวดึงส์แล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ตุสิตา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,

ตุสิตานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

เทวดาชั้นดุสิตได้ฟังเสียงของเทวดาชั้นยามาแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

นิมมานะระตี เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,

นิมมานะระตีนัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

เทวดาชั้นนิมมานรตีได้ฟังเสียงของเทวดาชั้นดุสิตแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้แสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ปะระนิมมิตะวะสะวัตตี เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,

ปะระนิมมิตะวะสะวัตตีนัง เทวานัง สัททัง สุตะวา พรัหมะกายิกา เทวา สัททะมะนุสสา เวสุง

เทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตตีได้ฟังเสียงของเทวดาชั้นนิมมานรตีแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

เหล่าพรหมที่เกิดในหมู่พรหม ได้ฟังเสียงของเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตตีแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

(ถ้าจะสวดย่อก็สวดเพียงนี้ไม่ต้องสวดที่ลงสีทึบไว้แล้วข้ามไปสวด “เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง” ฯลฯ เลย)

ชั้นพรหม - รูปพรหม ๑๖

ปฐม ๑ **พรัหมะปาริสัชชา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,**
พรัหมะปาริสัชชานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นปาริสัชชา ได้ฟังเสียงของเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตตีแล้วก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ปฐม ๒ **พรัหมะปะโรหิตา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,**
พรัหมะปะโรหิตานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นปะโรหิต ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นปาริสัชชาแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ปฐม ๓ **มะหาพรัหมา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,**
มะหาพรัหมานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นมหาพรหม ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นปุโรหิตาแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ทุติย ๑ **ปะริตตาภา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,**
ปะริตตาภานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นปริตตาภา ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นมหาพรหมแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ทุติย ๒ **อัปปะมาณาภา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,**
อัปปะมาณาภานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นอัปปมาณาภา ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นปริตตาภาแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ทุติย ๓ **อาภัสสะรา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,**
อาภัสสะรานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นอาภัสสรา ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นอัปปมาณาภาแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ตติย ๑ **ปะริตตะสุภา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,**
ปะริตตะสุภานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นปริตตสุภา ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นอาภัสสราแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ตติย ๒ อัปปะมาณะสุภา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,
อัปปะมาณะสุภานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นอัปปมาณสุภา ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นปริตตสุภาแล้วก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่าพระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ตติย ๓ สุภะกิณฺหะกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง
สุภะกิณฺหะกานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นสุภกิณหกา ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นอัปปมาณสุภาแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

ตติย ๔ เวหัปผะลานัง เทวานัง สัททัง สุตวา,
อะวิหา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง

พรหมชั้นอวิหา ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นเวหัปผลา ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

จตุถฌานภูมิ *มี ๗ ภูมิ แบ่งเป็นสุทธาวาส ๕ ภูมิ*

พรหมชั้นอสัญญสัตตา (จตุฌาน) หรือที่เรียกว่า "พรหมลูกฟัก" พรหมในชั้นนี้ไม่มีคำสวด เพราะท่านมีแต่รูป (รูปขันธ์ ๑) ไม่มีจิตรับรู้ จึงไม่เห็น ไม่ได้ยิน ไม่รู้กลิ่น ไม่รู้รส ไม่รู้กระทบสัมผัส เป็นพรหมที่ไม่มีนามขันธ์ทั้ง ๔ อันได้แก่ เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ.

ส่วนในสุทธาวาสภูมิ ๕ เป็นภูมิที่เกิดและที่อยู่ของพระอนาคามีที่ได้ปัญจมฌาน และ พระอนาคามีที่เจริญวิปัสสนาต่อจนได้เป็นพระอรหันต์

ฉะนั้น ภูมินี้จึงเพียง ๓ บุคคลเท่านั้น คือ พระอนาคามิผล พระอรหันตมรรค และพระอรหันตผล ส่วนบุคคลอื่น ๆ นอกจากนี้ ถึงแม้ว่าจะได้ปัญจมฌานก็ตาม จะขึ้นไปบังเกิดในภูมินี้ไม่ได้ (ปัญจมฌานที่กล่าวนี้ เป็นตามนัยพระอภิธรรม)

สุทธาวาสภูมิที่ ๑ **อะวิหา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,**
อะวิหานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นอวิหา ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นเวหัปผลาแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

สุทธาวาสภูมิที่ ๒ **อะตัปปา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,**
อะตัปปานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นอตัปปา ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นอวิหาแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

สุทธาวาสภูมิที่ ๓ **สุทัสสา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,**
สุทัสสานัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นสุทัสสา ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นอตัปปาแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

สุทธาวาสภูมิที่ ๔ **สุทัสสี เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง,**
สุทัสสีนัง เทวานัง สัททัง สุตะวา

พรหมชั้นสุทัสสี ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นสุทัสสาแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่าพระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

สุทธาวาสภูมิที่ ๕ **อะกะนิฏฐะกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง**

พรหมชั้นอกนิฏฐกา ได้ฟังเสียงของพรหมชั้นสุทัสสีแล้ว ก็ยังเสียงให้บันลือลั่นว่า พระผู้มีพระภาคได้ทรงแสดงธรรมจักรอันยอดเยี่ยม

เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิสิปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ธัมมะจักกัง ปะวัตติตัง อัปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พราหมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรัหมุนา วา เกนะจิ วา โลกัสฺมินติ

ว่านั้นธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ของพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงแสดงแล้ว ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัย ใกล้เมืองพาราณสีเป็นธรรมที่สมณพราหมณ์ เทวดา มาร พรหม หรือใคร ๆ ในโลกนี้ไม่สามารถจะประกาศได้ ดังนี้

เกิดแผ่นดินไหวและโอภาส

อิติหะ เตนะ ขะเณนะ เตนะ มุหุตเตนะ ยาวะ พรัหมะโลกา สัทโท อัพภุคคัจฉิ อะยัญจะ ทะสะสะหัสสี โลกะธาตุ สังกัมปิ สัมปะกัมปิ สัมปะเวธิ อัปปะมาโณ จะ อาฬาโร โอภาโส โลเก ปาตุระโหสิ อะติกกัมเมวะ เทวานัง เทวานุภาวัง

เสียงป่าวประกาศในโลกนี้ ได้แพร่สะพัดถึงพรหมโลกโดยชั่วขณะนั้น ด้วยประการฉะนี้ ฯ ก็ทั้งหมื่นโลกธาตุนี้ได้หวั่นไหวสะเทือนสะท้านไปสิ้น และเกิดแสงสว่างอันยิ่งหาประมาณมิได้ปรากฏแล้วในโลก ล่วงเทวานุภาพของพวกเทพยดา และพรหมทั้งหลายเสียหมด

ทรงเปล่งอุทาน

อะถะโข ภะคะวา อุทานัง อุทาเนสิ อัญญาสิ วะตะ โภ โกณฑัญโญ อัญญาสิ วะตะ โภ โกณฑัญโญติ

ลำดับนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปล่งอุทานว่า โกณฑัญญะได้รู้แล้วหนอ ผู้เจริญ โกณฑัญญะได้รู้แล้วหนอ

อิติหิทัง อายัสะมะโต โกณฑัญญัสสะ อัญญาโกณฑัญโญเตววะ (อ่านว่า ตะเววะ) **นามัง อะโหสีติ**

เพราะเหตุนี้ท่านโกณฑัญญะ จึงได้ปรากฏสมญานามว่า "พระอัญญาโกณฑัญญะ" ด้วยประการฉะนี้ ฯ

คำน่ารู้ : - รอบ ๓ อาการ ๑๒

รอบ ๓ อาการ ๑๒ หมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติทั้งหมดที่พึงตรวจสอบได้ด้วยหลัก "ญาณ ๓" ญาณ ๓ หมายถึง "**ญาณทัสนะ**" (ความหยั่งรู้ ปรีชาหยั่งรู้) อันได้แก่

- **สัจจญาณ** หยั่งรู้สัจจะ คือ ความหยั่งรู้อริยสัจจ์ ๔ แต่ละอย่างตามความเป็นจริงว่า
  นี้ ทุกข์ ความทกุข์ นี้ ทุกขสมุทัย เหตุเกิดแห่งทุกข์
  นี้ ทุกขนิโรธ ความดับทุกข์ นี้ ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา ข้อปฏิบัติให้ถึงทางดับทุกข์ (มรรคมีองค์๘)
- **กิจจญาณ** หยั่งรู้กิจ คือ ความหยั่งรู้กิจอันจะต้องทำในอริยสัจจ์ ๔ แต่ละอย่างว่า
  ทุกข์ ควรกำหนดรู้ ทุกขสมุทัย ควรละเสีย
  ทุกขนิโรธ ควรทำให้แจ้ง ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา ควรเจริญ
- **กตญาณ** หยั่งรู้การอันทำแล้ว คือ ความหยั่งรู้ว่ากิจอันจะต้องทำในอริยสัจจ์ ๔ แต่ละอย่างนั้นว่า
  ทุกข์ ได้กำหนดรู้แล้ว ทุกขสมุทัย ได้ละแล้ว
  ทุกขนิโรธ ได้ทำให้แจ้งแล้ว ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา ได้เจริญแล้ว

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงมีญาณทัสสนะตามความเป็นจริงในอริยสัจ ๔ ครบญาณทั้ง ๓ จึงเป็น "รอบ ๓ มีอาการ ๑๒" ดังกล่าวนี้ (ติปริวฏฏํ ทฺวาทสาการํ ยถาภูตํ ญาณทสฺสนํ) อย่างนี้แล้วจึงปฏิญาณพระองค์ได้ว่า ทรงบรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว

ฝ่ายเกิด

- **ทุกขสัจจ์** ความจริง คือ ทุกข์
  ได้แก่ อุปาทานขันธ์ เป็นกิจที่ควรกำหนดรู้ (ปริญญากิจ)
- **สมุทัยสัจจ์** ความจริง คือ เหตุแห่งทุกข์
  ได้แก่ อวิชชา ตัณหา อุปาทาน เป็นกิจที่ควรละ (ปหานกิจ)

ฝ่ายดับ

- **นิโรธสัจจ์** ความจริง คือ ความดับทุกข์
  ได้แก่ นิพพาน เป็นกิจที่ควรกระทำให้แจ้ง (สัจฉิกิริยากิจ)
- **มรรคสัจจ์** ความจริง คือ ทางแห่งความดับทุกข์
  ได้แก่ มรรคมีองค์ ๘ เป็นกิจที่ควรเจริญให้มาก (ภาวนากิจ)

พระคาถาชินบัญชร

(พร้อมคำแปล)

พระคาถานี้เป็นคาถาศักดิ์สิทธิ์ตกทอดมาจากลังกา ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ค้นพบในคัมภีร์โบราณและได้ดัดแปลงแต่งเติมให้ดีขึ้นเป็นเอกลักษณ์พิเศษ ผู้ใดสวดภาวนาพระคาถานี้เป็นประจำสม่ำเสมอจะทำให้เกิดความสิริมงคลแก่ตนเอง ศัตรูไม่กล้ากล้ำกราย มีเมตตามหานิยม ขจัดภัยตลอดจนคุณไสยต่างๆ เพื่อให้เกิดอานุภาพยิ่งขึ้น ก่อนเจริญภาวนาให้ตั้งนะโม ๓ จบ แล้วระลึกถึงและตั้งคำอธิษฐานว่า

ปุตตะกาโมละเภปุตตัง ธะนะกาโมละเภธะนัง
อัตถิกาเยกายะญายะ เทวานังปิยะตังสุตตะวา
อิติปิโสภะคะวา ยะมะราชาโน ท้าวเวสสุวัณโณ
มรณังสุขัง อะระหังสุคะโต นะโมพุทธายะ

๑ ชะยาสะนากะตา พุทธา เชตะวา มารัง สะวาหะนัง
จะตุสัจจาสะภัง ระสัง เย ปิวิงสุ นะราสะภา

พระพุทธเจ้าและพระนราสภาทั้งหลาย ผู้ประทับนั่งแล้วบนชัยบัลลังก์ ทรงพิชิตพระยามาราธิราชผู้พรั่งพร้อมด้วยเสนาราชพาหนะแล้ว เสวยอมตรส คือ อริยสัจธรรมทั้งสี่ประการ เป็นผู้นำสรรพสัตว์ให้ข้ามพ้นจากกิเลสและกองทุกข์

๒ ตัณหังกะราทะโย พุทธา อัฏฐะวีสะติ นายะกา
สัพเพ ปะติฏฐิตา มัยหัง มัตถะเก เต มุนิสสะรา

มี ๒๘ พระองค์คือ พระผู้ทรงพระนามว่า ตัณหังกรเป็นอาทิ พระพุทธเจ้าผู้จอมมุนีทั้งหมดนั้น

๓ สีเส ปะติฏฐิโต มัยหัง พุทโธ ธัมโม ทะวิโลจะเน
สังโฆ ปะติฏฐิโต มัยหัง อุเร สัพพะคุณากะโร

ข้าพระพุทธเจ้าขออัญเชิญมาประดิษฐานเหนือเศียรเกล้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประดิษฐานอยู่บนศีรษะ พระธรรมอยู่ที่ดวงตาทั้งสอง พระสงฆ์ผู้เป็นอากรบ่อเกิดแห่งสรรพคุณอยู่ที่อก

๔ หะทะเย เม อะนุรุทโธ สารีปุตโต จะ ทักขิเณ
โกณฑัญโญ ปิฏฐิภาคัสะมิง โมคคัลลาโน จะ วามะเก

พระอนุรุทธะอยู่ที่ใจ พระสารีบุตรอยู่เบื้องขวา พระโมคคัลลานะอยู่เบื้องซ้าย พระอัญญาโกณฑัญญะอยู่เบื้องหลัง

๕ ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันทะราหุโล
กัสสะโป จะ มะหานาโม อุภาสุง วามะโสตะเก

พระอานนท์กับพระราหุลอยู่หูขวา พระกัสสะปะกับพระมหานามะอยู่ที่หูซ้าย

๖ เกสะโต ปิฏฐิภาคัสะมิง สุริโย วะ ปะภังกะโร
นิสินโน สิริสัมปันโน โสภิโต มุนิปุงคะโว

มุนีผู้ประเสริฐ คือ พระโสภิตะผู้สมบูรณ์ด้วยสิริดังพระอาทิตย์ส่องแสงอยู่ที่ทุกเส้นขน ตลอดร่างทั้งข้างหน้าและข้างหลัง

๗ กุมาระกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตตะวาทะโก
โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง ปะติฏฐาสิ คุณากะโร

พระเถระกุมาระกัสสะปะผู้แสวงบุญทรงคุณอันวิเศษ มีวาทะอันวิจิตรไพเราะอยู่ปากเป็นประจำ

๘ ปุณโณ อังคุลิมาโล จะ อุปาลีนันทะสีวะลี
เถรา ปัญจะ อิเม ชาตา นะลาเฏ ติละกา มะมะ

พระปุณณะ พระอังคุลิมาล พระอุบาลี พระนันทะ และพระสีวะลี พระเถระทั้ง ๕ นี้ จงปรากฏเกิดเป็นกระแจะจุณเจิมที่หน้าผาก

๙ เสสาสีติ มะหาเถรา วิชิตา ชินะสาวะกา
เอเตสีติ มะหาเถรา ชิตะวันโต ชิโนระสา
ชะลันตา สีละเตเชนะ อังคะมังเคสุ สัณฐิตา

ส่วนพระอสีติมหาเถระที่เหลือผู้มีชัยและเป็นพระโอรส เป็นพระสาวกของพระพุทธเจ้าผู้ทรงชัย แต่ละองค์ล้วนรุ่งเรืองไพโรจน์ด้วยเดชแห่งศีลให้ดำรงอยู่ทั่วอวัยวะน้อยใหญ่

๑๐ ระตะนัง ปุระโต อาสิ ทักขิเณ เมตตะสุตตะกัง
ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ วาเม อังคุลิมาละกัง

พระรัตนสูตรอยู่เบื้องหน้า พระเมตตาสูตรอยู่เบื้องขวา พระอังคุลิมาลปริตรอยู่เบื้องซ้าย พระธชัคคะสูตรอยู่เบื้องหลัง

๑๑ ขันธะโมระปะริตตัญจะ อาฏานาฏิยะสุตตะกัง
อากาเส ฉะทะนัง อาสิ เสสา ปาการะสัณฐิตา

พระขันธปริตร พระโมรปริตร และพระอาฏานาฏิยสูตร เป็นเครื่องกางกั้นดุจหลังคาอยู่บนนภากาศ

๑๒ ชินา นานาวะระสังยุตตา สัตตัปปาการะลังกะตา
วาตะปิตตาทิสัญชาตา พาหิรัชฌัตตุปัททะวา

อนึ่งพระชินเจ้าทั้งหลาย นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ผู้ประกอบพร้อมด้วยกำลังนานาชนิด มีศีลาทิคุณอันมั่นคง เป็นสัตตะปราการเป็นอาภรณ์มาตั้งล้อมเป็นกำแพงคุ้มครองเจ็ดชั้น

๑๓ อะเสสา วินะยัง ยันตุ อะนันตะชินะเตชะสา
วะสะโต เม สะกิจเจนะ สะทา สัมพุทธะปัญชะเร

ด้วยเดชานุภาพแห่งพระอนันตชินเจ้าไม่ว่าจะทำกิจการใดๆ เมื่อข้าพระพุทธเจ้าเข้าอาศัยอยู่ในพระบัญชรแวดวงกรงล้อมแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอโรคอุปัทวะทุกข์ทั้งภายนอกและภายใน อันเกิดแต่โรคร้าย คือโรคลมและโรคดี เป็นต้น เป็นสมุฏฐานจงกำจัดให้พินาศไปอย่าได้เหลือ

๑๔ ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ วิหะรันตัง มะหีตะเล
สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เต มะหาปุริสาสะภา

ขอพระมหาบุรุษผู้ทรงพระคุณอันล้ำเลิศทั้งปวงนั้น จงอภิบาลข้าพระพุทธเจ้าผู้อยู่ในภาคพื้น ท่ามกลางพระชินบัญชร ข้าพระพุทธเจ้าได้รับการคุ้มครองปกปักรักษาภายในเป็นอันดีฉะนี้แล

๑๕ อิจเจวะมันโต สุคุตโต สุรักโข
ชินานุภาเวนะ ชิตูปัททะโว
ธัมมานุภาเวนะ ชิตาริสังโฆ
สังฆานุภาเวนะ ชิตันตะราโย
สัทธัมมานุภาวะปาลิโต จะรามิ ชินะปัญชะเรติ.

ข้าพระพุทธเจ้าได้รับการอภิบาลด้วยคุณานุภาพแห่งสัทธรรม จึงชนะเสียได้ซึ่งอุปัทวอันตรายใดๆ ด้วยอานุภาพแห่งพระชินะพุทธเจ้า ชนะข้าศึกศัตรูด้วยอานุภาพแห่งพระธรรม ชนะอันตรายทั้งปวงด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ ขอข้าพระพุทธเจ้าจงได้ปฏิบัติ และรักษาดำเนินไปโดยสวัสดีเป็นนิจนิรันดรเทอญฯ

พระคาถาชินบัญชร

(ย่อ)

ถ้าไม่มีเวลาสวดบทเต็มจะสวดบทย่อนี้แทนก็ได้ หรือในยามฉุกเฉินเกิดเหตุร้ายปัจจุบันทันด่วนสวดป้องกันตนเองได้ มีอานิสงส์เหมือนบทเต็มเช่นกัน ดังนี้

ชินะปัญชะระปะริตตัง มัง รักขะตุ สัพพะทา ฯ

ขอพระชินบัญชรปริตร จงรักษาข้าพเจ้าตลอดกาลทุกเมื่อ ฯ

วิธีใช้พระคาถาชินบัญชรแต่ละบท

บทที่ ๓ ใช้อาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ไปกับตัว

บทที่ ๕ ใช้ภาวนาให้จิตใจสงบก่อนศึกษาเล่าเรียนต่างๆ

บทที่ ๖ ใช้ภาวนาเมื่อต้องแสดงตนต่อที่ชุมนุมหรือต่อหน้าผู้คน

บทที่ ๗ ใช้ภาวนาสำหรับนักพูด นัดแสดง ก่อนพูดก่อนแสดง

บทที่ ๘ ใช้ภาวนาสำหรับเสกน้ำล้างหน้า เสกแป้งเจิม

บทที่ ๙ ใช้ภาวนาเพื่อให้แคล้วคลาดปลอดภัยจากอันตราย

บทที่ ๑๐,๑๑ ใช้ภาวนาเพื่อป้องกันอันตรายจากอมนุษย์

บทที่ ๑๓ ใช้ภาวนาเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ

บทที่ ๑๔ ใช้ภาวนาเพื่ออาราธนาขอให้คุณพระคุ้มครอง

ความเข้าใจเรื่องการแผ่เมตตา

(คัดมาจากบท "ความเข้าใจเรื่องการแผ่เมตตา" ของพระวิจิตรธรรมาภรณ์ (เทอด ญาณวชิโร, วงศ์ชอุ่ม) จาก www.jariyatam.com

การแผ่เมตตา คือการตั้งความปรารถนาดีไปในมวลสรรพสัตว์ ตลอดจนเทพเทวาภูติผีปีศาจทั้งหลาย ไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต ไร้พรมแดนขีดขั้น ไม่ว่าเขาผู้นั้นหรือสัตว์นั้นจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนาอะไร จะเกี่ยวข้องกับเราโดยความเป็นญาติ โดยความเป็นประเทศ เชื้อชาติ ศาสนาหรือไม่ก็ตาม ให้มีจิตกว้างขวางไร้พรมแดน ไม่มีขอบเขตขีดขั้น ขอให้เขาได้มีความสุข อย่าได้มีความทุกข์ระทมขมขื่นใจ

ตามหลักการแผ่เมตตาในทางพระพุทธศาสนานั้น ในชีวิตของมนุษย์คนหนึ่ง สิ่งที่ทุกคนปรารถนาก็คือ ความสุข และต้องการหลีกเลี่ยงจากภัยอันตรายต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ชีวิตเป็นทุกข์ เราต้องการความสุขอย่างไร คนอื่นและสัตว์อื่นก็ต้องการความสุขอย่างนั้น

พระพุทธเจ้าจึงสอนให้เอาความรู้สึกตัวเราเองเป็นเครื่องเปรียบเทียบ วัดความรู้สึกของคนอื่นและสัตว์อื่น จะได้เห็นอกเห็นใจมีเมตตาต่อคนอื่นและสัตว์อื่นมากขึ้น แล้วไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

การแผ่เมตตาจึงควรแผ่ให้ทั้งแก่ตน และคนอื่นตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลาย โดยตั้งความปรารถนาให้ทุกสรรพชีวิตมีความสุขเสมอกัน

ก่อนแผ่เมตตาควรทำสมาธิ ๓-๕ นาที น้อยหรือมากกว่านั้นตามโอกาส เพื่อให้จิตอ่อนโยน งดงาม สว่าง สะอาด ผ่องแผ้ว จิตที่ผ่องแผ้วอันเกิดจากกำลังสมาธิ แม้จะชั่วระยะเวลาอันสั้น ก็เป็นจิตที่ว่างจากความอาฆาตพยาบาท ความอิจฉาริษยา ว่างจากกามราคะ และว่างจากความหม่นหมองเศร้าซึม ลังเลสงสัยจับจดไม่แน่นอน เป็นจิตที่มีพลัง จึงเหมาะแก่การแผ่เมตตา

ในการแผ่เมตตา ไม่จำเป็นต้องกล่าวเป็นภาษาบาลีเสมอไป จะนึกเป็นภาษาไทยก็ได้ แม้จะไม่กล่าวเป็นภาษาบาลี ก็ให้นึกเป็นภาษาไทย ขอให้เป็นภาษาของความรู้สึก เรารู้สึกอย่างนั้นจริง ๆ รู้สึกเมตตาสงสารการเกิดของตนเองที่ต้องเผชิญความทุกข์ ความเศร้าโศก โรคภัยไข้เจ็บ และต้องเผชิญกับความแก่ ความเจ็บ ความตายไม่รู้จักจบสิ้น ความรู้สึกนี้ให้เกิดตลอดไปจนถึงสรรพสัตว์ทุกจำพวกทุกหมู่เหล่า ไร้ขอบเขต ไร้พรมแดน ไร้เชื้อชาติศาสนา แม้แต่ศัตรูที่จ้องทำลายล้างเราก็ให้รู้สึกเช่นนั้น ให้นึกไปถึงสิ่งที่มองไม่เห็น เช่น เทวาอารักษ์ พระภูมิเจ้าที่ทั้งหลายด้วย การแผ่เมตตานั้น แม้กล่าวเป็นภาษาบาลีแต่ความรู้สึกไม่ได้เป็นไปตามภาษาที่กล่าว ก็ไม่มีประโยชน์อะไร

คำแผ่เมตตาให้แก่ตนเอง

อะหัง สุขิโต โหมิ	*ขอให้ข้าพเจ้ามีความสุข*
นิททุกโข โหมิ	*ปราศจากความทุกข์*
อะเวโร โหมิ	*ไม่มีเวรไม่มีภัย*
อัพยาปัชโฌ โหมิ	*ไม่มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน*
อะนีโฆ โหมิ	*ไม่มีความทุกข์กายทุกข์ใจ*
สุขี อัตตานัง ปะริหะรามิ	*มีความสุขกายสุขใจและรักษาตน ให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด ฯ*

แผ่เมตตาให้แก่สรรพสัตว์

สัพเพ สัตตา	*สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยทั้งหมดทั้งสิ้น*
อะเวรา โหนตุ	*จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย*
อัพยาปัชฌา โหนตุ	*จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย*
อะนีฆา โหนตุ	*จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีความทุกข์กาย ทุกข์ใจเลย*
สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ	*จงมีความสุขกาย สุขใจและรักษาตนให้พ้นจาก ทุกข์ภัยด้วยกันทั้งสิ้น เทอญฯ*

จากนี้ นึกอธิษฐานใจถึงญาติบรรพบุรุษทั้งสองฝ่ายของเราคือ คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย เรื่อยมาโดยลำดับจนถึงมารดา บิดาแม้ยังมีชีวิตอยู่ก็ขอให้ท่านมีความสุข อธิษฐานถึงเทวาอารักษ์ เจ้าหนี้คู่กรรม เจ้ากรรมนายเวร ได้อนุโมทนา เพื่อจะได้เป็นผู้มีส่วนแห่งบุญที่เราได้ทำในแต่ละวัน เมื่ออนุโมทนาแล้วก็ขออย่าได้ผูกเวร ขอให้ทำการคุ้มครองปกปักรักษาเพื่อให้มีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต มีความร่มเย็นเป็นสุขแก่ตัวเราเองและทุก ๆ คนในครอบครัว เสร็จแล้วกราบ ๓ หน

ประโยชน์ของสมาธิ

โดย สมเด็จพระญาณวชิโรดม วัดธรรมมงคล

ประโยชน์ หมายถึง ความได้มาและสิ่งที่ทำให้ได้รับความจริงที่อำนวยผล เช่นผลผลิตเกิดขึ้น จากการกระทำได้แก่ เงินทองข้าวของและผลผลิตต่างๆ นั้นคือสิ่งที่ต้องประสงค์ หากไม่มีผล หมายถึง ไร้ประโยชน์นั่นคือทำให้ไม่ได้รับผลผลิต จึงจำเป็นที่จะต้องทราบว่าเพราะอะไรจึงมีผล เพราะอะไรจึงต้องเสียผล ในการนี้จะต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแลของการดำเนินการต่างๆ

ผลประโยชน์นี้เอง ที่ทำให้มนุษย์ในโลกนี้ต้องยื้อแย่งแข่งขัน เคี่ยวเข็ญ เข่นฆ่ากันอย่างโกลาหล จึงเชื่อว่ามันมีคุณโทษเหลือประมาณเพราะผลประโยชน์นี้ เราประสงค์หรืออยากเห็นว่าให้มนุษย์ทั้งหลายในโลกนี้มายื้อแย่งแข่งขันในการเอาประโยชร์ของสมาธิ จะได้ไม่ต้องเคี่ยวเข็ญ เข่นฆ่าโกลาหล จะเป็นผลดีแก่มนุษยชาติเป็นอย่างยิ่ง

คำว่า "ผลประโยชน์" ทำบุคคลมีความโลภ-โกรธ-หลง พอกพูนขึ้นอย่างมากมาย เพราะว่าทรัพย์สินเงินทองต่างล้วนมาจากผลประโยชน์ทั้งนั้นด้วยเหตุนี้บุคคลจึงทุ่มเทลงสู่ผลประโยชน์เป็นการใหญ่ ไม่ว่าการหาผลประโยชน์จะถูกหรือผิด หากได้ผลประโยชน์แล้วก็ทำ ดังนั้นคำว่าผลประโยชน์จึงยิ่งใหญ่อยู่ในความมุ่งหมายของทุกๆผู้คน บางทีถึงกับเปลี่ยนแปลงอุดมคติตลอดถึงเปลี่ยนความคิดถือว่าเป็นไปได้ ที่กล่าวมานี้มิได้เกินความจริง

เรามีความคิด และประสงค์ที่จะให้บุคคลทั้งหลายมาเอาใจใส่ประโยชน์คือสมาธิหมายความมีจิตพยายามหาวิธีมุ่งมั่น มุ่งหมายต่อประโยชน์ของสมาธิ เช่นเดียวกันกับประโยชน์ทางโลกเราจะหาวิธีใดที่จะให้บุคคลทั่วๆไปได้มีความคิดเห็นว่าสมาธินี้สำคัญมาก ประโยชน์สมาธิมีดังนี้

1.ทำให้หลับสบายคลายกังวล

2.กำจัดโรคภัยไข้เจ็บ

3.ทำให้สมอง ปัญญาดี

4.ทำให้รอบคอบก่อนทำงาน

5.ทำให้ระงับความร้ายกาจ

6.บรรเทาความเครียด

7.มีความสุขพิเศษ

8.ทำให้จิตใจอ่อนโยน

9.กลับใจได้

10.เวลาจะสิ้นลม พบทางดี

11.เจริญวาสนาบารมี

12.เป็นกุศล

ประโยชน์ที่เกิดจากสมาธิคือ ความอยู่เย็นเป็นสุข ความชุ่มชื้น ความเพลิดเพลิน ความมีกะใจ ความมีเมตตาธรรม ความซาบซึ้งตรึงใจ สิ่งเหล่านี้เราจะหาจากที่ใดที่หนึ่งไม่ได้ นอกจากสมาธิ เพราะว่าอาการเป็นที่ชื่นใจเป็นสุขนี้ จะเกิดขึ้นจากสมาธิเท่านั้น เรายังจะพบค่าของชีวิตเราอีกมาก และความสุขเหล่านี้เองที่ชะโลมชีวิตให้มีความเป็นคนด้วยความอิ่มใจว่าเราได้สิ่งสมประสงค์แล้ว

ด้วยเหตุนี้คุณงามความดีหมายถึงประโยชน์ของสมาธิ ความตั้งใจของบุคคลทั้งหลายนั้นคือต้องการความสุขด้วยกันทุกคน แต่เวลาเขาแสวงหากันนั้น บางทีก็พบความทุกข์เพราะพลาดเป้าหมาย อาจจะเป็นไปได้ว่าเขาได้คาดการณ์ผิดพลาด ทั้งนี้เกิดจากความประมาทหรือความเข้าใจผิด ดังนั้นจึงต้องอาศัยความรอบคอบ การจะให้ความผิดพลาดเกิดขึ้นน้อยลงจึงต้องอาศัยสมาธิ เพราะสมาธิเป็นทางให้เกิดปัญญา หากว่าบุคคลทราบหนทางทำสมาธิพยายามให้สมาธิเกิดขึ้นให้มากพอสมควร พลังจิตก็จะเกิดตามมาเมื่อพลังจิตเกิดมากขึ้นจะทำให้ความเข้มแข็งของใจมีมากขึ้น

เราคงจะเห็นการตัดสินใจของหลายๆคนที่เกิดความผิดพลาด และแล้วประโยชน์ก็เสียหายอย่างมหาศาลเพราะการตัดสินใจที่ผิดพลาดในแต่ละครั้ง ด้วยเหตุดังกล่าวจึงต้องอาศัยการพินิจพิจารณาอย่างระมัดระวัง แต่จะระวังได้แค่ไหนเพียงไร โลกของเราที่อาศัยอยู่นี้นับแต่ดึกดำบรรพ์มาหมายถึงอดีตอันยาวนานจนถึงปัจจุบัน การตัดสินใจของคนบางกลุ่มบางคณะบางประเทศ ได้เกิดการผิดพลาดกันครั้งแล้วครั้งเล่าตลอดมา ผลของการตัดสินใจที่ผิดพลาดทำให้เกิดความโกลาหล เกิดกลียุค ทำความเสียหายแก่ชุมชนอย่างประมาณค่ามิได้ จึงชื่อว่าเป็นการเสียผลประโยชน์อย่างมาก เพราะเหตุว่าขาดสมาธินั่นเอง ดังนั้นจึงมีผู้หวังดีต่อโลกเป็นส่วนรวม ดำเนินการสร้างระบบงานสมาธิขึ้นด้วยความอุตสาหะวิริยะ แม้เป็นการยากสักเพียงใดก็ได้พยายามหาวิธีสร้างขึ้น แม้จะต้องใช้เวลานานนับเป็นร้อยปีพันปี เขาก็จะสืบต่อเนื่องจากบุคคลสู่บุคคลไม่ยอมละทิ้งจนปรากฏเป็นหลักฐานของสมาธิขึ้นในโลก กระทั่งในปัจจุบันก็ได้มีความคิดเรื่องสมาธิในใจของประชากรโลกมากขึ้นและมากขึ้นเป็นนิมิตดีแก่โลกของเราที่ประชากรโลกได้มีความตื่นตัวในเรื่องของสมาธิ ซึ่งเป็นการตื่นตัวสมาธินี้เป็นผลดีมากโดยเฉพาะจึงควรจะได้จัดเรื่องสมาธินี้เข้าเป็นหลักสูตรสากล ให้ทุกๆคนผู้ที่สนใจจะได้ทำสมาธิอย่างไม่ยากเย็นจึงต้องมีการวางแนวทางเอาไว้อย่างรัดกุม เพื่อทุกๆคนจะได้ทำสมาธิไปอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง

ดังนั้นประโยชน์ของสมาธิจึงมหาศาลจริงๆ เมื่อปรากฏการณ์ของสมาธิสามารถให้ประโยชน์แก่โลกสังคมประชากรโลกอย่างแท้จริงและแน่นอนแล้ว จึงควรที่จะหาทางร่วมแรงร่วมใจคิดค้นดำเนินการวางแผนอย่างจริงจังก็จะเป็นรูปธรรมเป็นประโยชน์อย่างประเมินค่ามิได้แก่โลกแก่ธรรม และแก่มวลมนุษยชาติ

พลังและคุณค่าจากการสวดมนต์

โดย เรือเอก นายแพทย์ นิมิต ประสิทธิ์ดำรง

ข้อดีของการสวดมนต์ทางการแพทย์ท่านคงเคยได้ยินมาบ้างว่าหากเราสวดมนต์ไม่ว่าของศาสนาใดๆเพื่อให้ใครสักคนหายป่วยแม้อยู่ห่างกันคนละซีกโลกแต่พลังแห่งบทสวดสามารถเดินทางไปเยียวยาคนไข้ได้ เพราะอะไร... เคยมีการวิจัยมากมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ในคนไข้โรคหัวใจที่อาการหนัก 393 รายใน CCU โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มเท่าๆกันโดยกลุ่มหนึ่งทำการรักษาทางการแพทย์ตามมาตรฐานปกติแต่...

คนไข้อีกกลุ่มหนึ่งจัดให้มีการสวดมนต์โดยกลุ่มนักบวชในโบสถ์ที่สวดเป็นประจำกลุ่มละ 3 - 7 คนโดยแจ้งชื่อคนไข้ และโรคที่เป็น อาการหนักขั้นไหน เพื่อให้นักบวชสวดมนต์ให้คนไข้แบบเฉพาะให้หายป่วยไม่ให้เสียชีวิต โดยคนไข้ หมอ พยาบาลที่รักษาไม่มีใครรู้เลยและคนสวดก็อยู่ที่โบสถ์ห่างจากโรงพยาบาลมากปรากฏว่า.....

กลุ่มคนไข้ที่มีผู้สวดมนต์ให้มีอาการหัวใจวายน้อยกว่ากลุ่มที่รักษาตามมาตรฐานปกติถึง 2.5 เท่า ใช้ยาปฏิชีวนะน้อยกว่า 5 เท่า, ใส่ท่อช่วยหายใจน้อยกว่าในอัตรา 0: 12 คน มีอาการติดเชื้อปอดบวมน้อยกว่า 4 เท่า มีการปั๊มหัวใจน้อยกว่า 4.5 เท่าและในกลุ่มที่มีการสวดมนต์ไม่มีการเสียชีวิตเลยตลอดการทดลอง 10 เดือนแต่อีกกลุ่มตาย 3 คนนี่ก็เป็นตัวอย่างที่ไม่ต่างจากการทดลองกับโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวในเด็กหรือแม้แต่การทดลองสวดเพื่อยับยั้งการเติบโตของแบคทีเรียและเชื้อรา....คำถามคือทำไม....

การสวดมนต์บำบัดโรค Prayer Healing คือหลักการหนึ่งของVibrational Therapyคือการใช้คุณสมบัติของคลื่นบางชนิดมาบำบัดความเจ็บป่วยเช่นเครื่องอัลตราซาวด์กล้ามเนื้อ เก้าอี้นวดไฟฟ้า เครื่องนวดต่างๆ ก็ใช้หลักการนี้แต่เป็นคลื่นเชิงฟิสิกส์ที่เกิดจากสิ่งไม่มีชีวิต ต่างจากการสวดมนต์บำบัดซึ่งเป็นคลื่นที่เกิดจากมนุษย์ยิ่งถ้ามีจิตเมตตา(ผู้ทรงศีล) และมีสมาธิ มีพลังจิต ที่เหนือกว่าคลื่นเชิงฟิสิกส์มากมายนัก

การสวดมนต์ใช้หลักการสามอย่างคือ

1)การทำให้เกิดคลื่นเสียงที่สม่ำเสมอเหมือนการนวดหรือกระตุ้นอวัยวะหรือต่อมต่างๆของร่างกาย ให้เกิดการเยียวยา เพราะการสวดมนต์ตามฐานกรณ์ (วิธีเปล่งเสียงที่ถูกต้อง) ที่นานพอประมาณ 15 นาทีขึ้นไป ทำให้เกิด คลื่นการสั่นนวดกระตุ้นต่อมต่างๆ ให้หายฝ่อหรือเสียสมดุล

2)กลไกที่สองเริ่มต้นเมื่อหูของเราได้ยินบทสวดก็ส่งสัญญาณต่อไปยังศูนย์การได้ยินในสมองใหญ่ก่อนส่งไปต่อที่ก้านสมองซึ่งเมื่อได้รับคลื่นเสียงช้าๆ สม่ำเสมอประมาณ 15 นาทีขึ้นไป ก็จะหลั่งสารสื่อประสาททางเคมีที่มีประโยชน์มากมายโดยสารที่เป็นพระเอกมีชื่อว่า"**เซโรโทนิน**" (Serotonin)ที่สร้างเองในสมอง มีฤทธิ์ทางเคมีทำให้อารมณ์ดี สงบ เยือกเย็น ผ่อนคลาย ช่วยการเรียนรู้ ลดความเครียด วิตกกังวล ลดอาการซึมเศร้า ลดน้ำตาลในเลือด กระตุ้นการเจริญของเนื้อเยื่อตับ และเป็นสารตั้งต้นในการสังเคราะห์สารเคมีทางสมองอื่นๆ รวมทั้งฮอร์โมนเช่น เมลาโทนินซึ่งเปรียบคล้ายยาอายุวัฒนะช่วยยืดอายุการทำงานของเซลล์ประสาทเซลล์ร่างกาย และช่วยให้นอนหลับเพิ่มภูมิต้านทาน สารเซโรโทนินยังเกี่ยวข้องกับการปรับสมดุลของสารเคมีที่เป็นคุณต่อร่างกาย จิตใจ และอารมณ์อีกด้วย เช่น โดปามีน ในคนที่ป่วยเป็นโรคพาร์กินสัน และวาโซเพรสซิน ในคนไข้ที่ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง เป็นต้น

3)เกิดเมื่อการหลั่งสารเคมีแก่ผู้ได้ยินเสียงสวดฯ และสารสื่อประสาทอันจะทำให้เกิดคลื่นไฟฟ้าสมองที่เป็นบวก (ความคิดในแง่บวกและอารมณ์ที่ดีงาม)จะช่วยบำบัดรักษาโรค โดยพลังคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของสมองนี้จะสามารถส่งผ่านไปได้ไกลๆ แม้ไม่ได้ยินเสียงสวดมนต์ก็ตาม และคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่เป็นคลื่นชนิดบวกที่เกิดจากความปรารถนาดีนี้สามารถส่งถึงไปเยียวยาให้ผู้ป่วยหายจากโรคหรือมีอาการดีขึ้นได้

การสวดมนต์บำบัด(Prayer Healing)ดีกับโรคอะไรบ้าง ถ้าเราทราบกลไกของการสวดมนต์ ก็จะพบว่าการสวดมนต์ดีกับโรคที่ร่างกายเสียสมดุล และการขาดหรือเกินสารสื่อประสาท โดยเฉพาะกับโรคทางจิต โรคทางประสาทเกือบทุกประเภท และโรคที่มาจากความเครียดเหนี่ยวนำเช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคมะเร็งและโรคนอนไม่หลับ หรืออาจพูดได้ว่าก็ทุกโรคนั่นแหละ เพราะการเจ็บป่วยของทุกโรคมีการเสียสมดุลทั้งสิ้น การเสียสมดุลเป็นทั้งเหตุและเป็นทั้งตัวเร่งให้เกิดโรคร่วมกับปัจจัยอื่นเช่น พฤติกรรม, กรรมพันธุ์ และสิ่งแวดล้อม...

http://www.youtube.com/watch?v=hKl-gu66b44&feature=youtube_gdata_player

เป็นลิงค์ที่เกี่ยวข้องกับคลื่นสมองที่เป็นบวกที่มาจากการคิดดีคิดบวกหรือมีความปรารถนาดีต่อตัวเองหรือผู้อื่น ทำให้เกิดปรากฏการณ์ต่างๆ มากมายก็เพราะหลักการคลื่นไฟฟ้าจากสมองนี่เอง ที่นักวิจัยทางวิทยาศาสตร์พึ่งค้นพบ แต่พระพุทธเจ้าได้ประทานพระปริตรหรือบทสวดมนต์ในพระพุทธศาสนาแก่พระอสีติสาวกและพระอริยเจ้าทั้งหลายเปล่งผ่านวาจามาให้พวกเราชาวโลกฟังมากว่า 2600 ปีแล้ว (อ้างหนังสือพระปริตรธรรมของอาจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ)...แล้วทำไมพระพุทธเจ้าทรงรู้...!!!

พระพุทธเจ้าได้ทรงสอนให้เรารู้จักกาลามสูตรซึ่งเป็นหลักการทางวิทยาศาสตร์แบบงานวิจัยทดลองซึ่งได้พิสูจน์ผลชัดเจนจากบทสวดโพชฌงค์ 7 รักษาแก่พระมหากัสสปะ และพระมหาโมคัลลานะอาพาธ หรือแม้แต่ตัวพระองค์เองเมื่อได้รับฟังโพชฌงค์ 7 สวดถวายก็หายจากพระอาการประชวรและอีกทั้งมีตัวอย่างเช่นนี้อีกนับไม่ถ้วนทั่วโลกมานานนับหลายพันปี แต่สิ่งนี้มีเคล็ดลับแฝงอยู่ซึ่งสังเกตได้คือ....

ไม่ใช่เหตุบังเอิญที่บทสวดในศาสนาส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีจังหวะขึ้นๆ ลงๆ เหมือนจังหวะดนตรีจะมีแค่โทนเสียง

ไม้เอกไม้โทเท่านั้น เช่น อิติปิโส, นะโม พุทธายะ, นะโม ตัสสะ ฯลฯ ซึ่งจะเลือกสวดท่อนใดท่อนหนึ่งแล้ววนไปมา ก็ได้ข้อน่าสังเกตคือ บทโพชฌงค์ 7 จะมีแค่เสียงสระและมีแค่สองจังหวะเท่านั้น บทสวดนี้จึงเกิดคลื่นเสียงเยียวยาได้ดีที่สุด ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงทราบโดยพุทธวิสัย สามัญปุถุชนมิอาจเข้าใจได้ตามหลัก อจินไตย 4

อย่างไรก็ตามไม่มีมนุษย์ผู้ใดไม่ตาย ชีวิตเป็นไปตามวัฏสงสาร เมื่อเจ็บป่วยธรรมดาการสวดมนต์ทำให้หายป่วยแต่เมื่อเจ็บหนักใกล้จะตายคนที่ชอบสวดมนต์เป็นประจำฟังธรรมเข้าใจรู้ความหมายข้อธรรมตามบทสวดเป็นอย่างดี และเคยฝึกสมาธิภาวนามาก่อน เวลาได้ยินเสียงสวดมนต์ก็จะรู้สึกปิติชุ่มชื่นเบิกบานจิตใจมีพลังไม่ป่วยดังคำว่า “จิตเป็นนายกายเป็นบ่าว” ใจมีกุศลไม่เศร้าหมองดั่งคำที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า...**จิตเต อสังกิลิฏเฐ สุคติ ปาฏิกังขา...แปลว่า...”เมื่อจิตไม่เศร้าหมองแล้ว สุคติเป็นอันหวังได้”** ซึ่งสิ่งนี้ไม่ง่ายเลยขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยที่จิตได้ฝึก และได้สั่งสมมาจะมาบังคับจิตหรือฝึกสวดมนต์ ฝึกสติสมาธิภาวนาตอนเจ็บตอนแก่ใกล้ตาย เห็นจะเป็นไปไม่ได้ประหนึ่งต้นไม้ที่เอียงทางไหนย่อมล้มโค่นไปในทางนั้น และเราไม่มีทางจะรู้ว่าเมื่อไหร่ระหว่างพรุ่งนี้หรือชาติหน้าอันไหนจะมาถึงก่อนกัน.. จึงควรตั้งมั่นดำรงตนด้วยความมีสติและไม่ประมาทอยู่เสมอด้วย การ...เริ่มต้นสวดมนต์เป็นประจำอย่างถูกวิธีนับแต่บัดนี้

นิยามของคำว่าการสวดมนต์แปลว่าการเปล่งคำศักดิ์สิทธิ์อันมีพลังอำนาจมีฤทธิ์เหนือจิตใจมนุษย์ ได้แก่มนต์ของพระพุทธเจ้าที่เรียกว่า พระพุทธมนต์หรือพระปริตร ซึ่งคำว่า “ปริตร” แปลว่า การคุ้มครองรักษาหรือการคุ้มครองป้องกันที่พระพุทธเจ้าทรงประทานแก่ชาวโลกเพื่อคุ้มครองป้องกันและรักษา ซึ่งเป็นพลังอำนาจที่ดีตรงข้ามกับพลังฝ่ายร้ายแบบคาถามนต์ดำหรือคุณไสย ซึ่งการเจริญพระพุทธมนต์นั้นถือเป็นภาวนามัยเบื้องต้นทำให้จิตสงบเป็นสมาธิได้ง่ายถือเป็นบุญชั้นสูงกว่าการให้ทานเป็นอันมากแก่ตนและผู้อื่นที่ไม่ได้มีภพชาติเป็นมนุษย์มีโอกาสได้ฟังหรือร่วมสวดมนต์ไปกับเราด้วยเพื่อสะสมบุญของเขานั่นเอง

การสวดมนต์ที่ถูกต้องควรทำอย่างไร!

๑. การสวดมนต์ด้วยตัวเอง

ผู้สวดต้องมีจิตเมตตาต่อตัวเองและผู้อื่นเป็นการเหนี่ยวนำที่ดีที่สุด ให้หาที่สงบสวดด้วยเสียงดังพอตนเองได้ยินจะได้ผลดีกว่าสวดในใจให้หลับตาขณะสวดมนต์ควรเริ่มจากบทสั้นๆก่อน เปล่งเสียงอย่างถูกต้องนาน 15 นาทีขึ้นไป ทำให้เกิดสารเซโรโทนินและที่สำคัญควรรู้ความหมายของบทสวดจะได้ผลดี จากการเกิดความเลื่อมใสเกิดสมาธิและปัญญาได้ง่าย ส่วนบทยาวๆ จะได้ความศรัทธาและความผ่อนคลายมากขึ้น

๒. การฟังผู้อื่นสวดมนต์

เป็นการเหนี่ยวนำคลื่นเสียงจากผู้อื่น หากผู้นำสวดเป็นภิกษุผู้ทรงศีลที่มีคุณธรรมสูงความศักดิ์สิทธิ์ของพระปริตรจะเพิ่มขึ้น และถ้าผู้นำสวดมีสมาธิและเมตตาธรรมสูงเสียงสวดจะทุ้มนุ่มลึกทำให้เกิดคลื่นที่ช่วยเยียวยาผู้ฟัง แต่ถ้าสวดแบบกระชากตะคอกไม่มีสมาธิ ไม่มีเมตตา นอกจากไม่มีผลเยียวยาแล้วยังอาจทำให้เสียสุขภาพแก่ผู้ฟังได้ ดังที่เคยเห็นการสวดฯ ผิดๆ เป็นจังหวะกระแทกรุนแรง ที่เป็นข่าวในยูทูป

๓. การสวดให้ผู้อื่น

คนๆหนึ่งสามารถส่งคลื่นสวดมนต์ไฟฟ้าจากสมองที่เป็นคลื่นบวกเพราะออกจากจิตที่ดีงามเป็นสุขและปรารถนาดีต่อผู้อื่นหรือผู้ป่วย คลื่นสมองนี้จะส่งออกไปสู่เป้าหมายที่ไกลๆ ในรูปของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าได้ ยิ่งจำนวนคนมากยิ่งมีพลังมากตาม และยิ่งมีความถี่ต่ำ ยิ่งมีพลังมาก ยิ่งไปได้ไกล ดังรูปที่ 6

เจาะลึกทิ้งท้ายบท: **สารเซโรโทนินจากการสวดมนต์และการป้องกันโรคซึมเศร้า**

เซโรโทนิน (serotonin) เป็นสารเคมีที่สามารถสร้างขึ้นเองได้ในสมองโดยกลุ่ม serotonergic cell ซึ่งอยู่บริเวณแนวกลางของก้านสมองดังรูป 1,2,3,4,5 (ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับสาร เซโรโทนินที่สร้างโดยอวัยวะอื่นเช่นลำไส้เป็นต้น) มีหน้าที่สำคัญต่างๆและมีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์เช่นทำให้สงบ ผ่อนคลาย อารมณ์ดี นอนหลับ มีความสุข เยือกเย็น ลดความวิตกกังวล และความเครียดเป็นต้น นอกจากนั้นแล้วสารเซโรโทนินยังมีความสำคัญต่อ ระบบต่างๆของร่างกายและจิตใจ เช่น ระบบควบคุมอุณหภูมิ ระบบควบคุมความดันโลหิต ระบบการหลั่งฮอร์โมน ระบบรับรู้ความเจ็บปวด และวงจรของการนอนหลับ เพราะเซโรโทนินเป็นสารเคมีที่ช่วยให้การทำงานของสมอง ถูกต้องแม่นยำ เหมือนเป็นระบบนาฬิกาของสมองที่ทำให้ทุกอย่างหมุนไปตามจังหวะเดิม ซึ่งทำงานสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสารเมลาโทนินที่เป็นฮอร์โมนต้านความแก่และสารทั้งสองตัวนี้สามารถเปลี่ยนกลับไปกลับมาในสมองได้อีกด้วย

ถ้าหากสมองมีการสร้างสารเซโรโทนินน้อยลงจะทำให้นอนไม่หลับ หงุดหงิด ขาดสมาธิ และซึมเศร้า จากการวิจัยพบว่าผู้ป่วยโรคซึมเศร้าจะมีระดับเซโรโทนินในสมองน้อยกว่าปกตินอกจากนี้ความผิดปกติของการหลั่ง เซโรโทนินยังเกี่ยวข้องและทำให้เกิดโรคทางจิตประสาทอื่นๆอีกเช่น โรค Bipolar โรคย้ำคิดย้ำทำเป็นต้น ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่าผู้ใหญ่1 ใน 5 เป็นโรคซึมเศร้าและก่อให้เกิดปัญหาฆ่าตัวตายและฆ่าผู้อื่นตายหมู่แบบที่เห็นเป็นข่าวอยู่บ่อยๆ

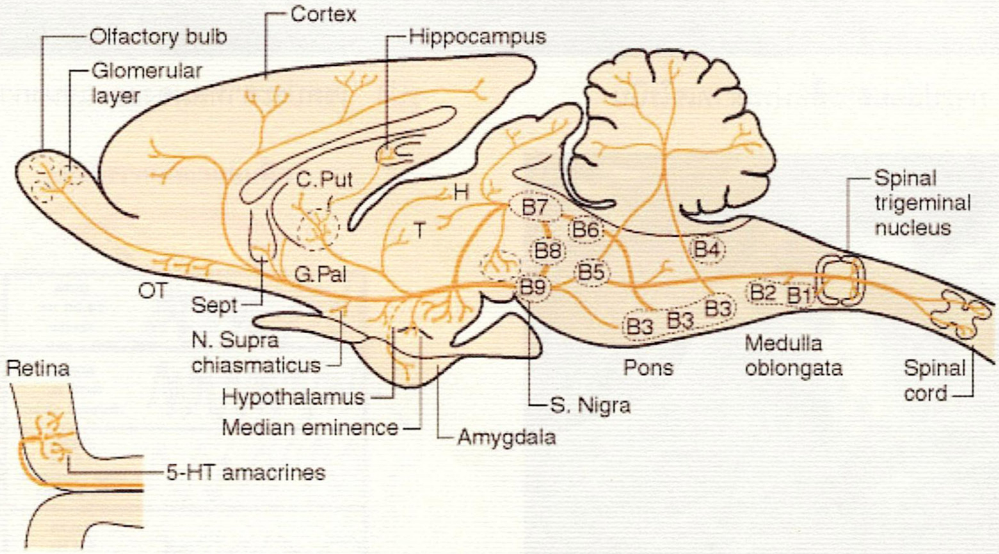
ในประเทศไทยกำลังพบผู้ป่วยโรคนี้มากขึ้นเรื่อยๆถึง 5 % คิดเป็น 3.15 ล้านคน และเข้าถึงการรักษาเพียง 29% พบในเพศหญิงมากกว่าเพศชายถึง 2 เท่า คนเมืองมากกว่าคนต่างจังหวัด 2 เท่า และผู้ที่มีอาการซึมเศร้าจะมีโอกาสฆ่าตัวตายสูงกว่าคนทั่วไปถึง 20 เท่า โรคนี้มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวิถีชีวิตกับการเสียสมดุลของร่างกาย ทำให้โรคซึมเศร้าเป็นโรคทางจิตที่พบบ่อย มากเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย อีกทั้งธนาคารโลกและมหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด ระบุว่าปัญหาโรคซึมเศร้าจะเป็นภาระแก่มนุษย์ในปี 2020 (2563) เป็นอันดับ 2 รองจากโรคหัวใจและหลอดเลือด ซึ่งศจ.ดร.เฮอร์เบอร์ เบนสัน อายุรแพทย์แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้ทำการศึกษานานกว่า 30 ปีพบว่าผู้ป่วยที่มาพบแพทย์ 60-90% เป็นโรคที่เกี่ยวกับจิตใจมากกว่าร่างกายเช่นโรคกรดไหลย้อน โรคลำไส้แปรปรวน โรคปวดศีรษะเรื้อรัง ฯลฯ และพบอีกว่าการสวดมนต์นั่งสมาธิสามารถป้องกันและรักษาโรคเหล่านี้ให้ดีขึ้นได้จริง ซึ่งถือว่าเป็นการรักษาแนวธรรมชาติ (Spontaneous Healing) ที่เป็นแขนงหนึ่งของการแพทย์แผนทางเลือกในปัจจุบัน

มีงานวิจัยอีกจำนวนมากให้ผลสรุปแบบเดียวกัน ทำให้แพทย์ชาวตะวันตกหันมาสนใจการรักษาด้วยการสวดมนต์ ภาวนา ทำสมาธิ ซึ่งเป็นจุดเด่นที่สุดของพระพุทธศาสนา และเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ดึงดูดคนจากศาสนาอื่นให้หันหน้าเข้าหาพระพุทธศาสนามากขึ้นอย่างมากมายเพราะสิ่งนี้มีประโยชน์ในทางโลกและเป็นการปฏิบัติธรรม เพราะการสวดมนต์นั้นเป็นการสำรวมกาย วาจา ซึ่งจัดเป็น **ศีล** จิตใจที่สงบตั้งมั่นอยู่กับบทสวดมนต์เป็น**สมาธิ** และ การเข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ เพิ่มพูนความคิดอ่านให้แตกฉานลึกซึ้ง จัดเข้าใน**ปัญญา**

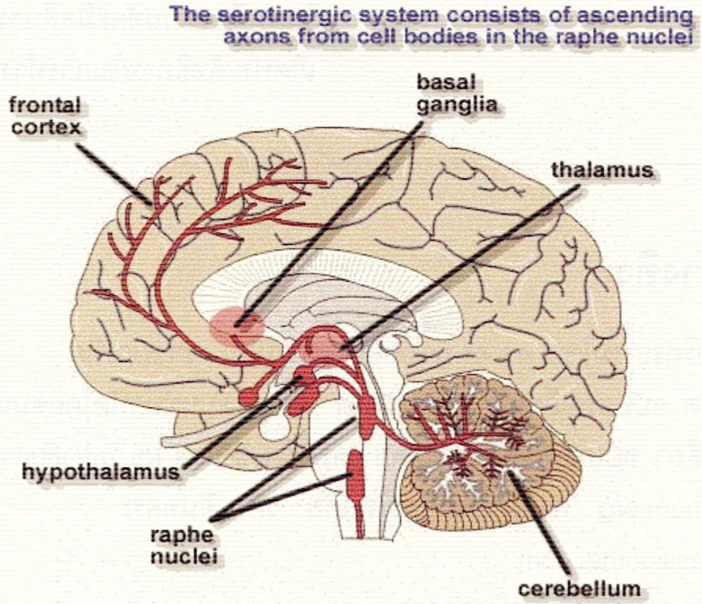
จึงรวมความได้ว่า เราสวดมนต์เพื่อให้ได้ศีล สมาธิและ ปัญญา อันเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนานั่นเอง

อนึ่งจากงานวิจัยเกี่ยวกับการสวดมนต์กับโรคทางจิตประสาทในประเทศไทยมีข้อเสนอแนะว่า ไม่ควรเพิ่งมาหัดสวดมนต์ตอนเจ็บป่วยหนักโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นโรคทางจิตมากแล้วจึงค่อยหัด เพราะคงยากที่จะฝึกให้ใจสงบได้นานๆ เหมือนคนกำลังจะจมน้ำแล้วจะมาหัดว่ายน้ำในตอนนั้นก็สายเกินไป และเมื่อสวดมนต์ อย่าสวดให้ขาดทุนกล่าวคือสวดแล้วเสียเวลาเปล่า นอกจากแค่อุปทานว่าเราได้สวดมนต์แล้ว เพราะการสวดมนต์นั้นเป็น**วิธีการ**ทำให้ จิตสงบและเกิดกลไกในการรักษาโรค ไม่ใช่แค่**พิธีการ**

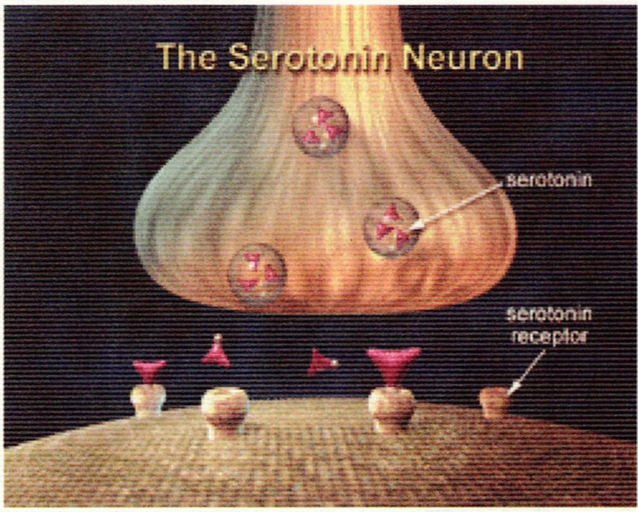
คำเตือน... เมื่ออ่านบทความของผมนี้จบลงแล้ว ก็จงอย่าเพิ่งปลงใจเชื่อนะครับขอท่านได้โปรดพิจารณาไตร่ตรองให้ดีด้วยปัญญาดูเอาเองเถิด

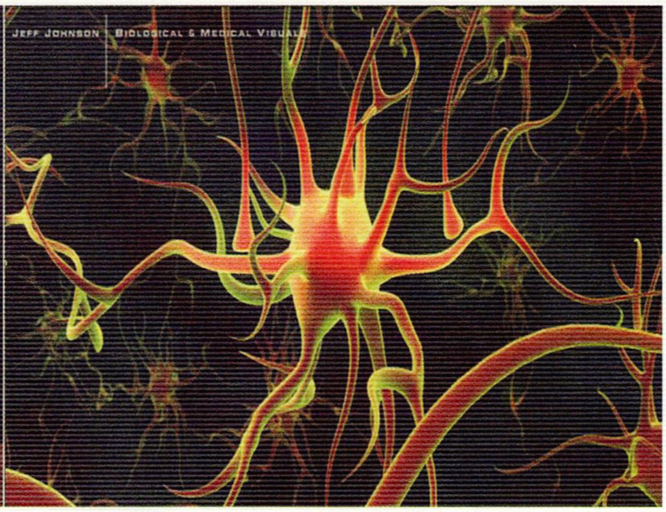
รูป1: จุด B1-B9 เป็นตำแหน่งของสมองที่สร้างสาร เซโรโทนินในสมอง

รูป2 :ภาพตัดขวางสมองแสดงให้เห็นตำแหน่งที่ระบบการหลั่งของสารเซโรโทนินในสมอง

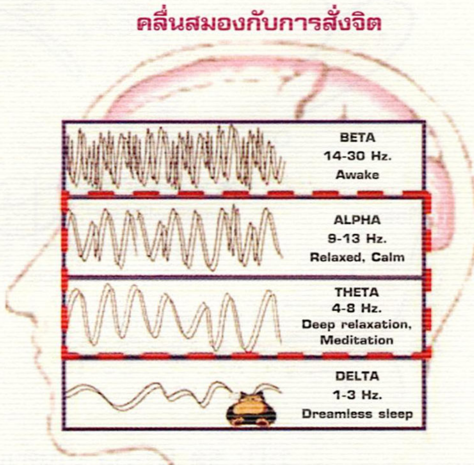
รูป3 การปล่อยสารสื่อประสาทเซโรนิน

รูป4 เซลประสาทสมองและแขนงการเชื่อมต่อ

รูป5 การเกิดสัญญาณไฟฟ้าเคมี

รูป6: แสดงคลื่นสมองEEG ในภาวะอารมณ์ต่างๆ ในคนที่สวดมนต์จะมีคลื่นสมองแบบ alpha ทำให้ใจสงบ เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงที่สุด

เอกสารอ้างอิง

1.หนังสือพระปริตรธรรมโดย ศจ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ราชบัณฑิต

2.นิตยสารชีวจิต ฉบับแรกเดือนมกราคม 2551 เรื่องสวดมนต์บำบัดโดยชมนาด

3.หนังสือธรรมลีลา ฉบับที่84 พย. 2550โดย ดร.พินิจ รัตนกุล ผอ.วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

4. www.larndham.org สวดมนต์เพื่ออะไร โดย วศิน อินทสระ

5. www.depressionthai.com

6.เว็บไซต์กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข www.dmh.go.th

การนั่งสมาธิและสวดมนต์นาน ๆอย่างถูกวิธี

ผู้ที่ไม่ได้สวดมนต์เป็นประจำ และไม่เคยนั่งบนพื้นราบนานๆ จะมีอาการปวดคอ , ปวดไหล่ , โดยเฉพาะที่ขาที่เป็นเหน็บชาและอ่อนแรง หรือปวดหลัง ซึ่งมาจากการนั่งที่เรียกว่า **ทุกขเวทนา** จนทำให้กลัวที่จะนั่งนานๆบนพื้นราบ เช่น การนั่งสวดมนต์ข้ามคืน, การนั่งสมาธิต่อเนื่องนานหลายชั่วโมง เป็นต้น

ในทางการแพทย์ อธิบายได้ว่า อาการดังกล่าวเกิดจากสรีระของร่างกาย ในส่วนคอ ,ไหล่ ,หลัง ,ขา ,และเท้า ได้อยู่ในท่าที่ไม่เป็นธรรมชาติ จึงเกิดแรงกดเฉพาะจุดที่ก้นและข้อเท้า , การแอ่นโค้งของหลังที่ผิดปกติและการงอพับของข้อต่างๆ เช่น สะโพก และข้อเข่า ทำให้การไหลเวียนของโลหิต ทั้งเส้นเลือดแดงและการไหลกลับของเส้นเลือดดำ ไม่สามารถไปเลี้ยงเนื้อเยื่อของข้อต่อของกล้ามเนื้อ และเส้นประสาทได้เพียงพอ

เพื่อให้พุทธบริษัททุกท่าน ได้รับอานิสงค์ของการสวดมนต์ และรับพลังแห่งการสวดมนต์ด้วยจิตใจที่จดจ่อกับเสียงบทสวดมนต์ จนบังเกิดปิติสุขและสมาธิอย่างราบรื่น จึงขอแนะนำวิธีการนั่งสมาธิและสวดมนต์อย่างถูกต้อง 9 ข้อดังต่อไปนี้

1.นั่งห่างกันเล็กน้อย ให้พอมีที่ขยับตัวและขาได้สะดวก อย่านั่งเบียดชิดกันเกินไป

2.ไม่จำเป็นต้องนั่งในท่าขัดสมาธิอย่างเดียว ให้สามารถขยับทุกส่วนได้ เมื่อเริ่มเกิดอาการเหน็บชาหรือปวดเมื่อยแบบพอทนได้ ไม่ควรรอให้ปวดมากและเป็นเหน็บชาจนรู้สึกขาหายไปแล้วจึงค่อยขยับ

3.ควรมีที่รองนั่งบริเวณก้นที่สูงจากพื้นประมาณ 2 นิ้ว ซึ่งให้สูงกว่าส่วนขาที่วางอยู่บนพื้นราบ จะช่วยให้ส่วนโค้งของหลังคล้ายกับการยืน ทำให้ลดอาการปวดหลังเป็นอย่างดี และความนิ่มของที่รองนั่งจะกระจายแรงกดที่มีต่อกระดูกและเส้นประสาทขนาดใหญ่บริเวณก้น ทำให้ไม่เป็นเหน็บชาง่าย

4.การนั่งหลังพิงกัน เป็นเทคนิคการพัก และผ่อนคลายกล้ามเนื้อหลัง ควรทำเมื่อเริ่มรู้สึกมีอาการเกร็งที่แผ่นหลัง

5.ตั้งศรีษะให้ตรงอยู่ในท่าสมดุล และเก็บคางลงพองาม ให้ลิ้นแตะกับด้านหลังของฟัน (กรณีนั่งสมาธิ)

6.หลับตาและหย่อนหนังตา โดยไม่ขมวดคิ้ว

7.ควรวางมือบนตัก ทำให้แขนและหัวไหล่ผ่อนคลาย

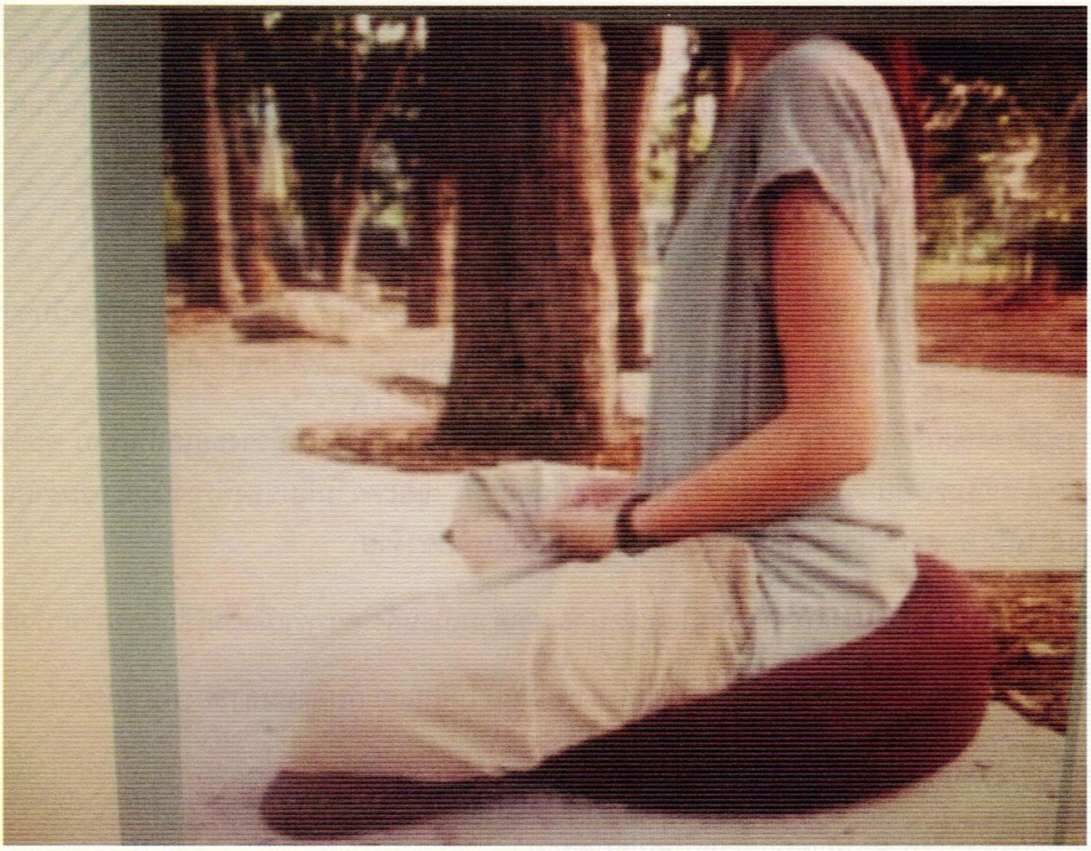
8.ผ่อนคลายร่างกายให้สบาย ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหลังเพื่อให้หลังตรงมากเกินไป

9.เมื่อสวดมนต์และนั่งสมาธิเสร็จแล้ว ต้องค่อยๆลุกขึ้นช้าๆ เพื่อดูว่าขามีแรงมั่นคงดี และไม่เวียนหัว โดยเฉพาะคนสูงอายุ ควรช่วยจับมือประคอง เพื่อป้องกันการหกล้มด้วยวิธีการที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้คงไม่สามารถช่วยให้ท่านไม่ปวดเมื่อยจากการนั่งพื้นโดยสมบูรณ์ แต่เพียงพอที่จะทำให้ท่านมีทุกขเวทนาน้อยที่สุดในท่านั่งที่เป็น **"มัชฌิมาปฏิปทา"**

สาธิตตัวอย่างการนั่ง และประยุกต์อุปกรณ์ช่วยในการนั่งง่าย ๆ

ของที่ทุกคนมีเช่น หมอนหนุน, ผ้าห่มผืนเล็กๆ, ผ้าเช็ดตัว ฯลฯ มาหนุนให้สูง 2 นิ้วแล้วนั่งเอียงมาทางด้านหน้า เพียงเท่านี้ท่านก็สามารถประยุกต์ที่รองนั่งที่ช่วยลดการปวดหลังจากการนั่งนานๆ อนึ่งอย่าฝืนกลั้นปัสสาวะจนนานเกินไป อาจเกิดกระเพาะปัสสาวะอักเสบได้

ด้วยความปรารถนาดีจาก ร.อ.นพ.นิมิต ประสิทธิ์ดำรง รน.

การสวดมนต์แผ่เมตตาและปาฏิหาริย์ของสัจจอธิษฐาน

โดย เรือเอก นายแพทย์ นิมิต ประสิทธิ์ดำรง

ค่ำวันหนึ่งผมได้มีโอกาสร่วมสนทนากับ อาจารย์ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ท่านถามผมว่าทำไมจึงสนใจ เขียนเรื่อง พลังของบทสวดมนต์กับสุขภาพ และเป็นคนสวดมนต์ประจำหรือเปล่า เหมือนท่านเดาใจผมถูกว่าต้องมีสาเหตุ ผมตอบท่านไปว่า เพราะเจอทุกข์ครับ ดังคำพระที่ว่า ทุกข์กระทบ ธรรมกระเทือน กระมังครับ เรื่องก็มี อยู่ว่า

บุตรชายคนที่ 2 ของผมชื่อ "น้องณัช" แรกเกิดพบว่ามีสายสะดือพันคอ 2 รอบแล้วยังพบสายสะดือพันกันเป็นปม (true knot)ที่มีโอกาสเกิดทั้งสองอย่างร่วมกันแค่ 0.05% จึงถือว่า เด็กรอดเกิดมาเป็นคนได้อย่างมีการต่อสู้ตั้งแต่เริ่มมีชีวิตกันเลยทีเดียว จากนั้นเขาก็เติบโตขึ้นตามปกติ

จนกระทั่งตอนเมื่ออายุได้ 4 เดือนเต็ม น้องณัชเกิดภาวะช็อคจากการติดเชื้อทางกระแสเลือดรุนแรง ซึ่งเกิดจากท่อไต ทั้งสองข้างผิดปกติแต่กำเนิดในระดับรุนแรงต้องได้รับการผ่าตัด แต่หลังผ่าตัดพบว่าโรคกลับแย่ลงกว่าเดิมอย่างมาก เมื่อติดต่อหาอาจารย์หมอที่เป็นผู้ผ่าตัดกลับพบว่า ท่านต้องถูกผ่าตัดเสียเองไม่สามารถผ่าตัดแก้ไขให้เราได้

น้องณัช ต้องเปลี่ยนหมอและเข้ารับการผ่าตัดอีกถึงสองครั้ง หลังการผ่าตัดครั้งที่ 3 น้องณัชยังมีไข้สูง 39-40 องศา เป็นๆหายๆ ตลอดระยะเวลา 1 เดือน เมื่อเพาะเชื้อก็พบว่าเชื้อโรคนั้นดื้อต่อยาแทบทุกประเภท ต้องให้ยาฆ่าเชื้อชนิดฉีดแรงๆ หลายขนานเพื่อประคองอาการ ช่วงนั้นเองผมเริ่มรู้สึกว่าหมดที่พึ่งแล้วจึงนึกสวดมนต์ คาถาชินบัญชรและแผ่เมตตาให้ลูกทุกวัน เพราะผมเชื่อว่า เป็นที่พึ่ง และความหวังสุดท้ายที่ผมยึดมั่นศรัทธาในความศักดิ์สิทธิ์ น้องณัชน่าจะมีเจ้ากรรมนายเวรมาอาฆาต พยาบาท ซึ่งแสดงให้เห็นตั้งแต่แรกเกิดแล้วที่เจออุปสรรคแปลกๆมากมาย

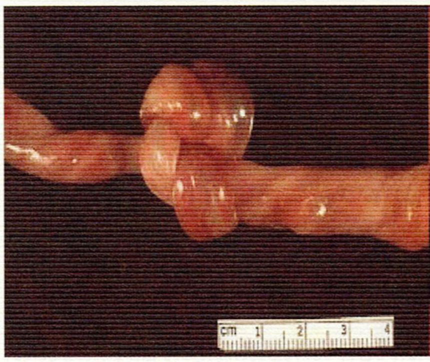
และแล้ววันหนึ่งวันสารทจีน (ghost festival day) ปี 2545 ซึ่งในตำนาน กล่าวไว้ว่า เป็นวันที่ยมบาลจะมากำหนด ว่าดวงวิญญาณไหนจะควรไปนรกหรือสวรรค์ และเป็นวันที่ประตูนรกเปิดให้คนทำบุญ อุทิศส่วนกุศลให้แก่คนที่ตายไปแล้ว มีบางสิ่งดลใจให้ผมใช้โอกาสนี้ตื่นตอนเช้าเพื่อมาตักบาตร เมื่อถึงรูปสุดท้ายผมตั้งจิตอธิษฐาน

ขออโหสิกรรม และให้สัจจะต่อเจ้ากรรมนายเวรของลูกว่า จะให้เขาบวชเมื่ออายุครบ 8 ขวบ เพื่ออุทิศส่วนกุศลผลบุญให้แก่ท่านทั้งหมด อย่าได้อาฆาตจองเวรจองกรรมกันเลย เมื่ออธิษฐานเสร็จ ลืมตาขึ้นมาผมได้เห็นเงาสีดำขนาดเท่ากับกระดาษ A4 ที่พื้นที่ผมนั่งยองๆ อยู่ เคลื่อนตัวไหลอย่างช้าๆเข้าไปสู่หัวแม่เท้าของพระภิกษุรูปสุดท้ายที่ยังยืนนิ่ง แล้วหายไปต่อหน้าต่อตา ซึ่งเป็นจังหวะเดียวกับที่ภรรยามาบอกว่า เข็มเข้าเส้นของลูกหลุดอีกแล้วต้องไปเจาะเลือดหาเส้นใหม่อีกครั้ง แต่ผมบอกว่าพอแล้ว มันจบแล้วหายแน่นอน ผมเล่าให้เธอฟังว่าเจออะไรมา ซึ่งเธอรู้ว่าผมคงไม่บ้าพอที่จะเอาชีวิตลูกมาทิ้งถ้าการตัดสินใจครั้งนี้ผิดพลาด ซึ่งสิ่งนี้รู้ได้เฉพาะตน เธอจึงเชื่อผมและหยุดการฉีดยาทุกชนิด และแล้วปาฏิหาริย์ก็มีจริง น้องณัชไม่มีไข้ตั้งแต่เย็นวันนั้น ไปตรวจติดตามพบมีเนื้อไตจากที่บางเป็นกระดาษค่อยๆ เพิ่มขึ้นมาจนเป็นปกติเหมือนเด็กทั่วไป และยังไม่พบว่ามีโรคความดันโลหิตสูงที่อาจเป็นผลข้างเคียง

เมื่อน้องณัชอายุครบแปดขวบผมจึงให้บวชเณร 1 เดือนที่ยุวพุทธฯ ศูนย์2 และอายุ 9 ขวบ ก็บวชเณรภาคฤดูร้อนที่วัดบวรนิเวศวิหาร และสุดท้ายบวชที่วัดเทพศิรินทราวาส เป็นครั้งที่ 3 จึงเป็นเณร 3 วัด 2 นิกายโดยสมบูรณ์ ทั้งนี้เพื่ออุทิศ ส่วนกุศลผลบุญให้แก่เจ้ากรรมนายเวร ตามที่ได้เคยอธิษฐาน

จากประสบการณ์ ทั้งหมดนี้ครอบครัวของผมเกิดสัมมาทิฏฐิและ ประจักษ์แก่ใจจนเกินกว่าจะเรียกว่าศรัทธาไปแล้วว่า พระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งโดยแท้จริง และทุกวันนี้เราจะร่วม **"สวดมนต์"** ด้วยกันก่อนนอน

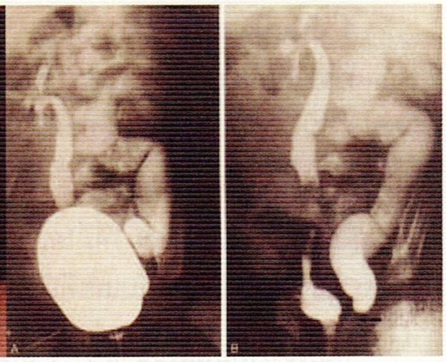
สุดท้ายอยากจะฝาก ทุกท่านว่าบางสิ่งนั้นอยู่เหนือความเข้าใจและหลักเหตุผลทางวิทยาศาสตร์แต่ต้องใช้ใจที่ศรัทธานำทางเพราะศรัทธาคือความเชื่อ ในสิ่งที่คุณมองไม่เห็น แต่ผลของศรัทธาจะทำให้คุณเห็นในสิ่งที่คุณเชื่อแม้แต่สิ่งที่เป็นปาฏิหาริย์ แล้วสิ่งนั้นอาจเปลี่ยนชีวิตคุณไปตลอดกาล

รูปสายสะดือพันกันเป็นปม
(ภาพจากwww.sonographers.ca)

รูปสายสะดือพันคอตอนคลอด
(ภาพจาก
www. birthwithoutfearblog.com)

รูปการตรวจทางรังสีที่ท่อไตคั่งน้ำ
(ภาพจากwww.mkhanna.com)

ปัจฉิมวิพากษ์

ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เขียนงานนี้มาด้วยความอุตสาหะมาก เพราะนอกจากต้องสาธยายเป็นกิจวัตรประจำวันตามวิถีทางของพุทธศาสนิกชนที่ดีแล้วท่านต้องทำความความเข้าใจเนื้อหาอย่างถี่ถ้วนอีกด้วย การทำความเข้าใจกับบทสวดมนต์ อย่าว่าแต่ภาษาบาลีเลย แม้แต่ภาษไทยก็ไม่ใช่ง่ายนัก เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นคำร้อยกรองความกระทัดรัด ซึ่งต้องใช้เวลาทำความเข้าใจ แต่สำหรับศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ นอกจากทำความเข้าใจเนื้อหาจากคำแปลที่เป็นภาษาไทยแล้ว ท่านยังต้องใช้ความอุตสาหะทำความเข้าลึกไปถึงภาษาบาลีอันเป็นภาษาเดิมของบทสวดมนต์อีกด้วย

ประโยชน์ที่ได้ นอกจากได้ความรู้ ปีติสุขและซาบซึ้งส่วนตนแล้ว ท่านยังเผยแพร่ความรู้นี้ให้แก่สังคมทางสื่อสารมวลชนอีกด้วย เชื่อว่ามีผู้อ่านไม่น้อยที่ได้ประโยชน์จากงานเขียนของท่านเรื่องนี้ และจำนวนหนึ่งก็อาจจะเริ่มต้นเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีด้วยสาธยายบทสวดมนต์บ้างแล้ว ในคัมภีร์พระพุทธศาสนามีกล่าวว่า "ผู้ใดน้อมรับ สาธยาย ทรงจำ อ่าน คัดลอก และเผยแพร่คำสอนของพระพุทธเจ้าให้คนทั่วไปได้รู้ด้วย ผู้นั้นย่อมได้ความสะอาดทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ เป็นอานิสงส์ และจะสามารถบรรลุธรรมได้ในที่สุด"

บัดนี้ ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ ได้ทำตามอย่างที่มีกล่าวไว้ในคัมภีร์พระพุทธศาสนานั้นแล้ว จึงขอให้บุญส่วนนี้ได้เป็นพลวปัจจัยให้ท่านได้ความสะอาด ตามที่กล่าวไว้นั้น และบรรลุธรรมในอนาคตกาลเทอญ

บรรจบ บรรณรุจิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคีสมาชิกราชบัณฑิต สาขาศาสนศาสตร์ สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรมเป็นทาน
ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

ความเป็นมาของ มูลนิธินักศึกษาสถาบันพระปกเกล้าเพื่อสังคม

โดย ดร.ดาวน้อย สุทธินิภาพันธ์

ในช่วงปลาย พ.ศ.2554 คนไทยต้องพบกับภัยพิบัติทางน้ำ เกิดการล้มตายสูญหาย ความเสียหายทางธุรกิจครั้งยิ่งใหญ่ ในขณะที่ปัญหาต่างๆ ถาโถม เราก็ได้เห็น "น้ำใจ" อันสวยงามของคนไทยจำนวนมาก ที่พร้อมให้ความช่วยเหลือคนไทยด้วยกันให้หลุดพ้นจากความยากลำบาก ความเดือดร้อนต่างๆ ในช่วงระยะเวลาที่ยากลำบากอย่างเต็มกำลังความสามารถ ไม่ว่าจะเป็นทหาร ตำรวจ หรือประชาชนคนไทยด้วยกันเองที่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามศักยภาพที่ตนเองสามารถทำได้ ในช่วงระยะเวลานั้น มีศิษย์สถาบันพระปกเกล้ากลุ่มเล็กๆกลุ่มหนึ่ง พยายามรวมตัวกันเพื่อให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่เดือดร้อน เท่าที่จะสามารถกระทำได้ ไม่ว่าจะด้วยการหาพาหนะบุกไปในพื้นที่น้ำท่วมเพื่อไปแจกจ่ายอาหาร น้ำ ถุงยังชีพ เรือ และอื่นๆ จนวันหนึ่งผู้บริหารของสถาบันพระปกเกล้าโทรศัพท์ติดต่อให้จัดหาทีมมาบริหารจัดการการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ครั้งแรกเริ่มต้นจากลูกศิษย์ของสถาบันพระปกเกล้า 2-5 คนมาหารือกับผู้บริหารของสถาบัน ก่อนที่จะเรียนเชิญนักศึกษาที่มีจิตอาสามาร่วมประชุมและวางแผนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยการรวมกลุ่มของนักศึกษาจากหลายๆหลักสูตร และการรณรงค์ให้นักศึกษาแต่ละหลักสูตรรวมกลุ่มกันให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยมีสถาบันพระปกเกล้าเป็นศูนย์กลาง การได้ออกไปให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้เรารับรู้ว่านักศึกษาสถาบันพระปกเกล้ามีศักยภาพและความพร้อมสูงมาก เมื่อเรารวมพลังกันทำงาน จึงเริ่มก่อตัวเป็นคณะทำงาน ในโอกาสต่อมาสถาบันได้แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการส่งเสริมการดำเนินกิจการสาธารณประโยชน์ มีการวางแผนและให้ความช่วยเหลือไปพร้อมๆกับมีการพัฒนาองค์ความรู้และถอดบทเรียนการให้ความช่วยเหลือ เพื่อเป็นข้อมูลเชิงวิชาการ สำหรับการป้องกันหรือวางแผนการให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพหากต้องเผชิญกับอุทกภัยอีกในอนาคต

การทำงานในครั้งนี้เป็นการรวมใจของผู้มีจิตอาสา นักศึกษาสถาบันกลุ่มนี้ต่างได้รับความรู้สึกดีๆ ที่ได้มีโอกาสช่วยเหลือผู้เดือดร้อน เกิดความตระหนักรู้ ว่าแม้แต่ละคนจะมาจากหลายหลักสูตร มีที่มาที่หลากหลาย แต่ก็สามารถมาหลอมรวมกันด้วยอุดมการณ์เดียวกัน สร้างเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ในการออกไปให้ความช่วยเหลือผู้คนที่ยากลำบากกว่า ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งในการทำงานต่างช่วยกันทำงานคนละไม้คนละมือ ไม่มียศถาบรรดาศักดิ์ ไม่มีตำแหน่ง มีแต่น้ำใจที่พร้อมช่วยเหลือ แม้จะเหนื่อยยาก หรือลำบากเพียงใด กองคาราวานของนักศึกษาสถาบันพระปกเกล้าก็ไม่ลดละ ด้วยอานิสงส์ของความตั้งใจทำดี ทำให้ความเป็นเพื่อน พี่ และน้องของทีมงานจิตอาสาบ่มเพาะ เป็นสายใยของความผูกพัน ความใส่ใจ ความรัก ความปรารถนาดีที่มีให้แก่กันและกัน นับเป็นสิ่งที่มีค่า ไม่สามารถหาซื้อได้

ต่อมา ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า มีดำริจะสร้างค่านิยมใหม่ของนักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า ให้คิดช่วยเหลือ แบ่งปันให้กับสังคม โดยใช้ศักยภาพและเครือข่ายที่มีอยู่ ประกอบกับในช่วงระยะเวลานั้นเกิดกระแสความสนใจของสังคมเกี่ยวกับประเด็นการเกาะเกี่ยวและผูกขาดการแสวงหาผลประโยชน์เฉพาะตัวและพวกพ้องของชนชั้นนำ ผ่านเครือข่ายที่ก่อกำเนิดขึ้นจากการศึกษาในหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการนำเสนอรายงานการวิจัยเรื่อง “เครือข่ายผู้บริหารระดับสูง” ในงานสัมมนาทางวิชาการเพื่อการเสนอผลงานวิจัย “สู่สังคมไทยเสมอหน้า การศึกษาโครงสร้างความมั่งคงและโครงสร้างอำนาจเพื่อการปฏิรูป” ที่ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ของอาจารย์ นวลน้อย ตรีรัตน์ อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัยดังกล่าวศึกษาโครงสร้างอำนาจจากการวิเคราะห์เครือข่ายความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างบุคคลและองค์กรในระดับสูง หรือชนชั้นนำในสังคม ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยศึกษาหลักสูตรผู้บริหาร 6 หลักสูตร โดยมีหลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง (ปปร.) ของสถาบันพระปกเกล้า อยู่ในผลการศึกษาด้วย คำถามของอาจารย์นวลน้อย ตรีรัตน์ ก็คือ การรวมตัวของบุคคลชั้นนำผ่านหลักสูตรเหล่านี้ จะก่อให้เกิดการผูกขาดอำนาจชนชั้นนำมากขึ้นหรือไม่ หรือจะเกิดเป็นช่องทางให้กลุ่มทุนใหม่เติบโตจากโครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ขยายตัวแทรกขึ้นมาเป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นนำ โดยไม่ว่าจะส่งผลแบบใด ก็คงไม่ทำให้สังคมไทยเสมอภาพขึ้น เพราะการเกาะเกี่ยวกันไม่ว่ารูปแบบไหน ทำให้การแสวงหาผลประโยชน์กระจุกตัวอยู่ที่ชนชั้นนำ โดยที่ประชาชนที่อยู่ภายนอกหรือระดับล่างย่อมเข้าไม่ถึง และสิ่งเหล่านี้น่าจะเป็นปัญหาในอนาคต

จากดำริของศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า และคณะผู้บริหารท่านอื่นของสถาบัน ที่จะสร้างค่านิยมใหม่ให้นักศึกษาหลักสูตรต่างๆของสถาบันพระปกเกล้าคิดที่จะช่วยเหลือแบ่งปันให้กับสังคม โดยใช้ศักยภาพและเครือข่ายที่มี จากประสบการณ์ความสำเร็จและความภาคภูมิใจในความสำเร็จนั้นของกลุ่มนักศึกษากลุ่มหนึ่งในการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมในช่วงปลาย พ.ศ.2554 และจากกระแสการตั้งคำถามของสังคมดังกล่าวมาแล้วข้างต้น หรือ KPISR เพื่อรวมพลังศิษย์สถาบันพระปกเกล้า ทั้งศิษย์ปัจจุบัน และศิษย์เก่า ในทุกหลักสูตร ในการเปลี่ยนแปลงทิศทางของหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง สร้างเครือข่ายเพื่อสังคมให้เกิดขึ้น

เพื่อให้เกิดการทำงานด้านกิจการสาธารณประโยชน์ของศิษย์และบุคลากรสถาบันพระปกเกล้า เป็นไปอย่างต่อเนื่องและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม ในเวลาต่อมาสถาบันพระปกเกล้าได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจการ

ส่งเสริมการสาธารณประโยชน์ สถาบันพระปกเกล้า (KPISE) และมีการกำหนดแนวคิดของโครงการสถาบันพระปกเกล้าเพื่อสังคม

โดยโครงการที่จะดำเนินการจะต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่

1. กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมช่วยพัฒนาศักยภาพ เกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

2. สามารถตอบสนองความจำเป็น และปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย หรือผู้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง

3. มีการเชื่อมโยงปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สิ่งแวดล้อม จริยธรรม เข้ากันได้อย่างเหมาะสม (อย่างน้อย 3 ปัจจัย)

4. มีความสัมพันธ์หรือมีความสอดคล้องกับภารกิจของสถาบันพระปกเกล้า

5. ไม่มีผลกระทบทางลบกับธรรมาภิบาล ประชาธิปไตย สันติวิธี หรือ ผลกระทบทางลบกับสถาบัน

เมื่อมีการกำหนดแนวคิดและกรอบการทำงาน ก็ได้มีการทำกิจกรรมเพื่อสังคมอย่างต่อเนื่องในทุกหลักสูตร รวมถึงงานที่โดดเด่นคือด้านพระศาสนาที่มีแกนกลางคือกลุ่มวิทันตสาสมาธิ

ตลอดระยะเวลา 1 ปี นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้าร่วมแรงร่วมใจกันทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ทั้ง 3 รูปแบบ สำเร็จเป็นโครงการต่าง ๆ ที่หลากหลายและมีจำนวนมาก นับเป็นความภาคภูมิใจของพวกเราที่เป็นฟันเฟืองเล็กๆ ขับเคลื่อนนักศึกษาที่มีจิตอาสาให้คิดถึงสังคมและทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องโดยมีศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า และผู้บริหารท่านอื่นๆ ของสถาบันพระปกเกล้า รวมทั้งศิษย์เก่าของสถาบันพระปกเกล้าอีกหลายท่านที่ให้การสนับสนุนการทำกิจกรรมสาธารณ-ประโยชน์ของนักศึกษาทุกหลักสูตรอย่างเต็มที่ ในหลากหลายกิจกรรมท่านลงมือปฏิบัติร่วมกับนักศึกษา เป็นแบบอย่างของผู้นำที่ต้องสร้างให้สังคมมีการแบ่งปัน และช่วยเหลือกัน คิดถึงผู้อื่น คิดถึงสังคมด้วย ไม่ใช่คิดถึงแต่ตนเอง

มาถึงวันนี้เรามีคณะกรรมการฯ และเครือข่ายนักศึกษาที่มีจิตอาสาและตั้งใจทำความดีมารวมตัวกันมากกว่า 300 คน ยังไม่นับรวมนักศึกษาแต่ละหลักสูตรอีกนับพันคน ทุกครั้งที่เราทำกิจกรรมจะมีอาสาสมัครที่พร้อมใจเป็นผู้ให้กำลังความคิด กำลังกายและกำลังทรัพย์ เรามีความสุขทุกครั้งที่เราทำกิจกรรมดี ๆ ร่วมกัน พลังของความสามารถที่ผสมผสานด้วยความเมตตาและจิตใจที่เบิกบาน ส่งผลให้ทีม KPISR เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับเป็นต้นแบบที่ดีของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของผู้นำระดับสูงจากการสร้างเครือข่ายทางอำนาจเป็นการสร้างเครือข่ายทางสังคม ที่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง

สถาบันพระปกเกล้ามีความมุ่งมั่นและแน่วแน่ที่จะผลักดันอุดมการณ์ "วิชาการโดดเด่น เน้นเครือข่ายเพื่อสังคม สั่งสมคุณธรรม" ให้มีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในสถาบัน จนเป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไป คณะกรรมการดำเนินกิจการสาธารณประโยชน์เพื่อสังคม (KPISR : King Prajadhipok's Institute Social Responsibility) เห็นว่าการดำเนินกิจการเพื่อสังคมนั้น ควรต้องมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมทั้งต้องพัฒนาสู่ความยั่งยืน จึงได้ปรับเปลี่ยนแนวคิด จากการดำเนินกิจการสาธารณประโยชน์เพื่อสังคม เป็น

การดำเนินกิจการสาธารณประโยชน์โดยการมีส่วนร่วมทางสังคม และใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า King Prajadhipok's Institute Social Engagement : KPISE ตั้งแต่ปี 2556 จนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินกิจการสาธารณประโยชน์ โดยการมีส่วนร่วมทางสังคม จะยั่งยืนได้ควรต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ในรูปขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อบุคคลใด เป็นการดำเนินกิจการเพื่อสังคมอย่างแท้จริง

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ จึงได้ริเริ่มการจัดตั้งมูลนิธินักศึกษาสถาบันพระปกเกล้าเพื่อสังคมขึ้นในปี 2557 โดยรวมคณะทำงานด้านสังคมและด้านพุทธศาสนาเข้าไว้ด้วยกัน แต่การบริหารจัดการมูลนิธิยังคงดำเนินงานตามที่คณะกรรมการดำเนินกิจการสาธารณประโยชน์โดยการมีส่วนร่วมทางสังคม (KPISE) และคณะกรรมการหลักสูตรสมาธิของหลวงพ่อวิริยังค์ สิรินธโร กำหนดไว้

จัดพิมพ์โดย มูลนิธินักศึกษาสถาบันพระปกเกล้าเพื่อสังคม

พิมพ์ที่ บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน)
โทรศัพท์ ๐ ๒๖๗๕ ๕๖๓๓ โทรสาร ๐ ๒๖๗๕ ๕๖๒๒
พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๑๒,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๒ จำนวน ๒๒,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๓ จำนวน ๖๐,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๔ จำนวน ๓๓,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๕ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

ผู้สามารถท่องจำพระพุทธพจน์ได้มาก แต่มัวประมาท ไม่ปฏิบัติตาม ก็ย่อมไม่ได้รับผลที่พึงได้จากการบวช เหมือนคนรับจ้างเลี้ยงโค ได้แต่นับโคให้คนอื่นอยู่

(พระธรรมบทจตุรภาคม, ราชบัณฑิตยสถาน.ข้อ๑๙ หน้า ๔๑)

บทสวดพระปริตรเพื่อชีวิตที่เป็นมงคล

พระปริตรธรรม

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
ราชบัณฑิต ศาสตราจารย์กิตติคุณ คณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย